

Briuselis, 2022 03 01
COM(2022) 75 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI
dėl Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo

Turinys

1. Įžanga	4
2. Kokia yra Priemonės įgyvendinimo padėtis?	6
2.1. Įgyvendinimo proceso dabartinė padėtis.....	6
2.2. Priemonės finansavimo dabartinė padėtis.....	12
3. Ką iš tikrųjų apima ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai?	14
3.1. Pateikti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai. Įžanginė apžvalga	14
3.2. Priemonės indėlis į žaliąją pertvarką (1 ramstis)	16
3.3. Priemonės indėlis į skaitmeninę transformaciją (2 ramstis)	25
3.4. Priemonės indėlis į pažangų, tvarų ir integracinį augimą (3 ramstis).....	32
3.5. Priemonės indėlis į socialinę ir teritorinę sanglaudą (4 ramstis)	36
3.6. Priemonės indėlis į sveikata ir ekonominį, socialinį bei institucinį atsparumą, siekiant, be kita ko, gerinti pasirengimą krizėms ir didinti reagavimo į krizes pajėgumus (5 ramstis)	41
3.7. Priemonės indėlis į naujai kartai, vaikams ir jaunimui skirtas politikos priemones, kaip antai švietimas ir įgūdžiai (6 ramstis)	50
3.8. Saugumo įsivertinimai	52
4. EGADP įgyvendinimo sistema	54
4.1. EGADP indėlis į reformų ir kitos ES politikos įgyvendinimą.....	54
4.2. EGADP indėlis į daugiašalius projektus	60
4.3. EGADP įgyvendinimas ir visų susijusių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas	62
4.4. Kontrolės sistema ir Sąjungos finansinių interesų apsauga	66
4.5. Papildomumas su kitu ES finansavimu.....	68
5. Išvada	70

Lentelės ir diagramos

1 lentelė: Dabartinė EGADP įgyvendinimo padėtis	6
1 diagrama: Pagrindiniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano vertinimo ir išankstinio finansavimo etapai	7
2 lentelė: Mokėjimo prašymų nagrinėjimas	8
2 diagrama: Numatomas tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių pasiekimo tvarkaraštis	12
3 diagrama: EGADP lėšų, kuriomis prisidedama prie kiekvieno politikos ramsčio, dalis	13
4 diagrama: Klimato ir papildomas aplinkos žymuo pagal valstybes nares	14
5 diagrama: Žaliosios pertvarkos rėmimo išlaidų pasiskirstymas (1 ramstis).....	15
6 diagrama: Indėlis į skaitmeninius tikslus, kaip ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano asignavimų dalis	22
7 diagrama: Skaitmeninės transformacijos rėmimo išlaidų pasiskirstymas (2 ramstis).....	23
8 diagrama: Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo rėmimo išlaidų pasiskirstymas (3 ramstis)	29
9 diagrama: Socialinės ir teritorinės sanglaudos rėmimo išlaidų pasiskirstymas pagal politikos sritis (4 ramstis)	33
10 diagrama: Sveikatos ir atsparumo rėmimo išlaidų pasiskirstymas pagal politikos sritis (5 ramstis)	37
11 diagrama: Priemonių, kuriomis remiama sveikata ir atsparumas, skaičius pagal politikos sritis (5 ramstis)	38
12 diagrama: Naujai kartai skirtos politikos priemonių rėmimo išlaidų pasiskirstymas pagal politikos sritis (6 ramstis)	45
13 diagrama: Reformų skaičius pagal ramsčius	49
14 diagrama: Reformos ir investicijos pagal valstybes nares.....	50
15 diagrama: Konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, įtrauktų į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, dalys pagal politikos sritis (kaip apibrėžta duomenų bazėje CESAR).....	50
16 diagrama: „Next Generation EU“ poveikis BVP (%) pagal QUEST modeliavimą, ES šalys	51
17 diagrama: „Next Generation EU“ poveikis BVP (%) pagal QUEST modeliavimą.....	52
3 lentelė: Žalieji daugiašaliai projektai priimtuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose	55
4 lentelė: Daugiašaliai skaitmeniniai projektai	56

1. Įžanga

2021 m. vasario 19 d. Reglamentu (ES) 2021/241 nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė yra pagrindinis priemonės „Next Generation EU“ – ES atsako siekiant po koronaviruso pandemijos tapti stipresniais – elementas. Šios ataskaitos tikslas – praėjus metams įvertinti, kaip įgyvendinama ši neeilinė reformų ir investicijų darbotvarkė. Per vienus metus buvo imtasi svarbių veiksmų ir ryžtingai vykdomas įgyvendinimas.

Valstybės narės pradėjo teikti savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus 2021 m. balandžio mėn. po intensyvaus pasirengimo, kuris dėl precedento neturinio planų masto ir aprėpties truko daugelį mėnesių. Komisija tinkamai įveikė vertinimo etapą, o 2021 m. liepos mėn. Taryba priėmė pirmuosius Tarybos įgyvendinimo sprendimus. Iki šiol beveik visos valstybės narės pateikė savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, iš kurių 22 pirmiausia teigiamai įvertino Komisija, o vėliau priėmė Taryba. Komisija taip pat pradėjo diskusijas su valstybėmis narėmis, kad priimtų veiklos susitarimus, kuriais nustatoma planų įgyvendinimo stebėsenos sistema. Komisija surinko lėšų kapitalo rinkose ir išleido savo pirmąsias žaliąsias obligacijas: iki šiol išmokėjo 66,6 mlrd. EUR, iš kurių 56,6 mlrd. EUR yra išankstinio finansavimo suma, remdama valstybes nares ir Sąjungą tuo metu, kai koronaviruso pandemija ir toliau daro neigiamą poveikį jų ekonomikai.

Pradėtas Priemonės įgyvendinimo etapas ir sparčiai daroma pažanga pagal valstybių narių nustatytą reformų ir investicijų tvarkaraštį. Pirmasis mokėjimo prašymas buvo visiškai įvykdytas 2021 m., tu metų gruodžio mėn. Ispanijai išmokėjus 10 mlrd. EUR, o 2022 m. turėtų būti pateikta daugiau kaip 30 mokėjimo prašymų. Mokėjimų tvarkaraštis atitinka numatomą Priemonės įgyvendinimo etapą. Komisija ir valstybės narės glaudžiai bendradarbiavo, kad pasiektų šį rezultatą. Planų įgyvendinimo pažangą galima tiesiogiai stebėti 2021 m. gruodžio mėn. Komisijos sukurtoje platformoje „Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestinė“.

Ši ataskaita yra pirmoji iš metinių Priemonės įgyvendinimo ataskaitų serijos¹. Joje apžvelgiama dabartinė Priemonės įgyvendinimo padėtis, priimti planai ir išsamiai aprašomas Priemonės indėlis į klimato srities ir skaitmeninius tikslus, kaip reikalaujama pagal reglamento 31 straipsnį. Šiuo metu, kadangi Priemonė dar tik pradama įgyvendinti, šioje ataskaitoje aprašomas numatomas Priemonės indėlis į šešis ramsčius pagal planuose numatytas priemones, kurias numatoma laipsniškai įgyvendinti per visą Priemonės gyvavimo laikotarpį. Toliau ataskaitoje nagrinėjami Priemonės veiklos rezultatai, atsižvelgiant į įsipareigojimą įgyvendinti į šią unikalią priemonę įtrauktas investicijas ir reformas, ir aptariamas visų susijusių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas. Joje taip pat aprašomi nustatyti Sąjungos finansinių interesų apsaugos mechanizmai ir Priemonės bei kitų ES lėšų šaltinių susiejimas, kad būtų išvengta dvigubo finansavimo. Šioje ataskaitoje pateikta informacija grindžiama priimtų planų turiniu, kurį įvertino Komisija, duomenimis, kuriuos valstybės narės pateikė iki 2021 m. lapkričio mėn. pabaigos vykdydamos ataskaitų teikimo du

---

¹ Kaip reikalaujama EGADP reglamento 31 straipsnyje.

kartus per metus pareigą, ir Priemonės įgyvendinimo pokyčiais iki 2022 m. sausio mėn. pabaigos. Šioje ataskaitoje išsamiai neaptariama nei atskirų planų įgyvendinimo padėtis, nei bendri rodikliai, atsižvelgiant į tai, kad vis dar tęsiasi ankstyvas Priemonės įgyvendinimo etapas. Nurodyti pavyzdžiai, visų pirma 3 skirsnio langeliuose, pateikiami iliustravimo tikslais, tačiau jie nėra išsamūs.

2. Kokia yra Priemonės įgyvendinimo padėtis?

2.1. Įgyvendinimo proceso dabartinė padėtis²

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų priėmimas

Dauguma valstybių narių savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus pateikė iki 2021 m. vasaros. Siekdama padėti valstybėms narėms rengti savo planus, Komisija nuo 2020 m. spalio mėn. užmezgė neoficialius ryšius su valstybėmis narėmis ir 2021 m. sausio mėn. paskelbė gaires³ dėl planuose pateiktinos informacijos. Kad galėtų gauti finansinę paramą pagal Priemonę, valstybės narės turėjo parengti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, kuriuose turėjo būti nustatyta nacionalinė reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. rugpjūčio 31 d., darbotvarkė. Reglamentas, kuriuo nustatoma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė⁴, įsigaliojo 2021 m. vasario 19 d. Iki šiol Komisija oficialiai gavo 26 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus (žr. 1 lentelę ir 1 priedą).

Komisija tinkamai, nuosekliai ir skaidriai įvertino kiekvieną planą, laikydamasi EGADP reglamento 19 straipsnio 3 dalyje nustatytų 11 kriterijų⁵. Vertinimo proceso metu Komisija palaikė glaudžius ryšius su valstybėmis narėmis, kad atliktų išsamų vertinimą. Komisija padėjo valstybėms narėms pateikti plataus užmojo planus su aiškiomis ir realiomis tarpinėmis reikšmėmis ir siektinomis reikšmėmis, kad būtų galima stebėti planų įgyvendinimo pažangą.

Komisija baigė teigiamą 22 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų vertinimą ir dėl kiekvieno iš jų pateikė pasiūlymus dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimų, prie kiekvieno iš kurių pridėtas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, kuriame analizuojamas atitinkamo plano turinys. Tarybos įgyvendinimo sprendimus ir Komisijos tarnybų darbinius dokumentus galima rasti Komisijos interneto svetainėje⁶. Komisija šiuo metu vertina keturis planus, bendradarbiaudama su atitinkamomis valstybėmis narėmis (Bulgarija, Vengrija, Lenkija ir Švedija), kaip nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės reglamento 19 straipsnio 1 dalyje.

Apskritai 22 Tarybos įgyvendinimo sprendimai buvo priimami greitai ir sklandžiai. Po intensyvių Komisijos ir valstybių narių diskusijų planų rengimo etape Komisija greitai atliko vertinimą. Daugumos planų atveju Komisija patvirtino teigiamą vertinimą per trumpesnę nei 2 mėnesių po oficialaus planų pateikimo vertinimo laikotarpį, numatytą reglamento 19 straipsnio 1 dalyje (žr. 1 lentelę). Tuomet Taryba taip pat galėjo patvirtinti daugumos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įvertinimą per mažiau nei mėnesį (žr. 1 lentelę). Priėmus planus, Komisija su atitinkama valstybe nare sudarė finansavimo susitarimą ir, kai tinkama, paskolos susitarimą, kuriame apibrėžtos Šalių teisės ir pareigos, be kita ko,

² Šioje ataskaitoje pateikiamų visų duomenų ir skaičių galutinė data – 2022 m. vasario 28 d.

³ SWD(2021) 12 *final*.

⁴ 2021 m. vasario 12 d. Reglamentas (ES) 2021/241.

⁵ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html.

⁶ [Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė | Europos Komisija \(europa.eu\)](#).

susijusios su Sąjungos finansinių interesų apsauga ir valstybių narių kontrolės sistemoms taikomais reikalavimais, taip pat įsipareigojimu dėl turimos finansinio įnašo sumos.

1 lentelė. Dabartinė EGADP įgyvendinimo padėtis

	BE	CY	DE	DK	EL	ES	FR	IT	LU	LT	LV	PT	SI	CZ	HR	AT	IE	SK	MT	RO	FI	EE	PL	HU	SE	BG	NL
Komisijai pateikti 26 planai	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Komisijos patvirtinti 22 planai	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Tarybos priimti 22 įgyvendinimo sprendimai	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
21 atveju išmokėtas išankstinis finansavimas (56,6 mlrd. EUR)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Komisijai pateikti 5 mokėjimo prašymai					■	■	■	■				■															
Komisijos atliktas vienas mokėjimas																											

Išankstinis finansavimas

Pasirašius finansavimo susitarimą ir, kai tinkama, paskolos susitarimą, **Komisija 21 valstybei narei, kuri to paprašė, atliko išankstinio finansavimo mokėjimą, kuris sudarė iki 13 proc. finansinio įnašo, ir suteikė paskolą.** Pagal 13 straipsnio 1 dalį išankstinio finansavimo mokėjimas susijęs tik su valstybėmis narėmis, kurių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus Taryba patvirtino 2021 m.

Iš viso Komisija išmokėjo 56,6 mlrd. EUR išankstinio finansavimo. Išankstinio finansavimo mokėjimai atlikti per 6 darbo dienas nuo finansavimo (ir (arba) paskolų) susitarimų (kai tinkama) pasirašymo, gerokai anksčiau nei per EGADP reglamente minimą 2 mėnesių laikotarpį (žr. 1 lentelę). Atsižvelgiant į tai, kad EGADP yra veiklos rezultatais grindžiama priemonė, bet koks tolesnis lėšų išmokėjimas priklausys nuo to, ar pasiektos atitinkamos tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės, kuriomis grindžiamos reformos ir investicijos, nustatytos iki mokėjimo prašymo pateikimo dienos.

⁷ Išankstinio finansavimo prašymo nebuvo.

Veiklos susitarimai

Kaip reikalaujama pagal EGADP reglamentą, vėliau Komisija su kiekviena iš 22 atitinkamų valstybių narių aptarė veiklos susitarimus, kuriais toliau tikslinama stebėsenos ir bendradarbiavimo tvarka ir kurie apima esminius įgyvendinimo aspektus. Veiklos susitarimuose numatyta, kad Komisija ir valstybės narės reguliariai keičiasi informacija ir bent kas ketvirtį tai daro siekdamos įvertinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimo pažangą, taip pat organizuoja metinį renginį, skirtą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano ir kitų Sąjungos programų įgyvendinimui aptarti, kuris gali būti horizontalioji platforma planų įgyvendinimui aptarti ir užtikrinti glaudų visų susijusių subjektų bendradarbiavimą. Veiklos susitarimuose taip pat paaiškinamas kiekvienos tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės tikrinimo mechanizmas ir prireikus nustatomi stebėsenos veiksmai plano įgyvendinimui stebėti. Iki šiol sudaryti aštuoni veiklos susitarimai (su Ispanija, Prancūzija, Slovakija, Graikija, Italija, Portugalija, Kroatija, Latvija; žr. 1 priedą). Veiklos susitarimų pasirašymas yra svarbus žingsnis, nes jis būtinas, kad valstybė narė galėtų pateikti pirmąjį mokėjimo prašymą.

1 diagrama. Pagrindiniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano vertinimo ir išankstinio finansavimo etapai

Išmokėjimo procesas

Kai valstybė narė pasiekia visas atitinkamas tarpines reikšmes ir siektinas reikšmes, kad būtų galima išmokėti lėšas, kaip išsamiai išdėstyta atitinkamame Tarybos įgyvendinimo sprendime, ir pateikia tinkamai pagrįstą mokėjimo prašymą, Komisija turi per du mėnesius įvertinti, ar atitinkamos valstybės narės pateiktos atitinkamos tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės bei informacija, kuria grindžiamas jų pasiekimas, yra pakankamos. Šiam vertinimui užbaigti Komisija Ekonomikos ir finansų komitetui pateikia teigiamą preliminarų vertinimą. Ekonomikos ir finansų komitetas per keturias savaites turėtų pateikti nuomonę dėl šių išvadų, o po to, laikantis Reglamente dėl komiteto procedūros aprašytos nagrinėjimo procedūros, priimamas Komisijos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo leidžiama išmokėti lėšas. Šiuo tikslu

buvo įsteigtas EGADP komitetas, kaip numatyta EGADP reglamento 35 straipsnyje, kad jame būtų galima aptarti Komisijos įgyvendinimo sprendimų dėl valstybių narių mokėjimo prašymų projektus⁸. EGADP komitetą sudaro visų valstybių narių atstovai. Pasibaigus komiteto procedūrai, Komisija priima Komisijos įgyvendinimo sprendimą, atsižvelgdama į narių pareikštas nuomones.

Mokėjimo prašymai

Iki šiol Komisija gavo penkis mokėjimo prašymus. Toliau pateiktoje lentelėje nurodoma informacija apie esamą padėtį.

2 lentelė. Mokėjimo prašymų nagrinėjimas

	Mokėjimo prašymo data	Tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių skaičius	Suma atėmus išankstinį finansavimą ⁹	Statusas
Ispanija	2021-11-11	52 tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės	10 mlrd. EUR	<ul style="list-style-type: none"> • Komisijos preliminarus teigiamas vertinimas: 2021-12-03 • Teigiama Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonė: 2021-12-21 • Teigiama EGADP komiteto nuomonė: 2021-12-22 • Komisijos atliktas išmokėjimas: 2021-12-27
Prancūzija	2021-11-26	38 tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės	7,4 mlrd. EUR	<ul style="list-style-type: none"> • Komisijos preliminarus teigiamas vertinimas: 2022-01-26 • Teigiama Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonė: 2022-02-11 • Teigiama EGADP komiteto nuomonė: 2022-02-21
Graikija	2021-12-29	15 tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės	3,6 mlrd. EUR	<ul style="list-style-type: none"> • Komisijos preliminarus teigiamas vertinimas: 2022-02-28
Italija	2021-12-30	51 tarpinė reikšmė ir siektina reikšmė	21 mlrd. EUR	<ul style="list-style-type: none"> • Komisijos preliminarus teigiamas vertinimas: 2022-02-28
Portugalija	2022-01-25	38 tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės	1,16 mlrd. EUR	Komisija šiuo metu atlieka vertinimą

Iki šiol Komisija išmokėjo pirmąją išmoką Ispanijai. Ispanija buvo pirmoji valstybė narė, 2021 m. lapkričio 11 d. pateikusi mokėjimo prašymą po to, kai buvo pasirašyti veiklos susitarimai. Pirmasis Ispanijos mokėjimo prašymas susijęs su pakankamu 52 tarpinių reikšmių, daugiausia susijusių su reformomis, kurios jau buvo įgyvendintos iki 2021 m. antrojo ketvirčio, pasiekimu. Atsižvelgiant į daugumos tarpinių reikšmių praeities rezultatais grindžiamą pobūdį ir į tai, kad Ispanija su Komisija pasidalijo didžiąja dalimi informacijos, reikalingos vertinimui atlikti, prieš oficialiai pateikdama mokėjimo prašymą, Komisija galėjo

⁸ Pagal EGADP reglamento 35 straipsnį šis komitologijos komitetas įsteigiamas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

⁹ Suma, gaunama atėmus išankstinį finansavimą, apskaičiuota atsižvelgiant į išmokėtas išankstinio finansavimo sumas, proporcingai ją sumažinant.

greitai išnagrinėti mokėjimo prašymą¹⁰ ir 2021 m. gruodžio 27 d. Ispanijai išmokėjo 10 mlrd. EUR finansinio įnašo (atėmus išankstinį finansavimą).

Pripažįstant, kad pasiektos tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės, kuriomis grindžiamos atitinkamos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano priemonės, pirmasis mokėjimas Ispanijai jau rodo pažangą, padarytą įgyvendinant EGADP. Su mokėjimu susietos tarpinės reikšmės rodo reikšmingus žingsnius įgyvendinant Ispanijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir plačią reformų darbotvarkę. Jos apima tokias svarbias priemones kaip Klimato kaitos ir energetikos pertvarkos teisės aktas (kuriuo įtvirtinamas 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslas), minimalių pajamų rėmimo reforma, priemonės, skirtos MVĮ skaitmenizacijai remti ir skaitmeniniams įgūdžiams ugdyti, taip pat reformos, kuriomis stiprinami gebėjimai atlikti išlaidų peržiūras ir imtis su jomis susijusių tolesnių veiksmų. Šis pavyzdys rodo, kaip Priemone jau daromas apčiuopiamas poveikis vietoje ir padedama įgyvendinti svarbias reformas.

Valstybių narių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimo ataskaitų teikimo sistema

Šiuo metu pradėtas EGADP įgyvendinimo etapas ir valstybės narės pradėjo teikti savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimo ataskaitas. Deleguotieji aktai, kuriais papildomi kai kurie valstybių narių ataskaitų teikimo reikalavimai, įsigaliojo 2021 m. gruodžio 2 d. Pirmajame deleguotajame akte (ES) 2021/2106¹¹ nustatyti bendri ataskaitų teikimo rodikliai ir išsami informacija apie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestinę. Jame nurodyta, kad valstybės narės iki kiekvienų metų balandžio mėn. ir spalio mėn. vidurio pateiks pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, ataskaitą. Šiose du kartus per metus teikiamose ataskaitose pateikiama apibendrinta informacija apie tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių, kurios turi būti pasiektos ketvirtį iki ataskaitos pateikimo, pasiekimą, taip pat apie tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių, kurios turi būti pasiektos per keturis ketvirčius po ataskaitinio laikotarpio, padėtį. Tikimasi, kad valstybės narės pateiks informaciją apie tai, ar atitinkamos tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės jau yra pasiektos, jų siekiama pagal planą ar vėluojama. Valstybės narės taip pat turi du kartus per metus (iki vasario ir rugpjūčio mėn.) pranešti apie apibrėžtus bendrus rodiklius. Pirmoji ataskaita bus pateikta 2022 m. vasario mėn. Antrajame deleguotajame akte 2021/2105¹² nustatyta ataskaitų dėl valstybių narių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatytų socialinių išlaidų teikimo metodika. Šis deleguotasis aktas yra svarbus siekiant apibrėžti bendrą metodiką, pagal kurią

---

¹⁰ 2021 m. gruodžio 3 d. Komisija priėmė teigiamą preliminarų vertinimą. Gruodžio 21 d. Ekonomikos ir finansų komitetui (EFK), o gruodžio 22 d. EGADP komitetui greitai pateikus teigiamą nuomonę, 2021 m. gruodžio 27 d. Komisija galėjo atlikti mokėjimą.

¹¹ 2021 m. rugsėjo 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/2106, kuriuo nustatomi ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestinės bendri rodikliai, išsamiai apibrėžiami jos elementai ir taip papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, OL L 429/83.

¹² 2021 m. rugsėjo 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/2105, kuriuo nustatoma socialinių išlaidų ataskaitų teikimo metodika ir taip papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, OL L 429/79.

būtų teikiama informacija apie socialines išlaidas, įskaitant išlaidas vaikams ir jaunimui, taip pat lyčių lygybei, finansuojamas pagal Priemonę. Metodika grindžiama numatomomis išlaidomis, pateiktomis patvirtintuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose. Kiekviena reforma ir investicijos, turinčios pagrindinį socialinį aspektą, yra susijusios su viena iš devynių konkrečių deleguotajame akte apibrėžtų socialinės politikos sričių¹³, kurių kiekviena susijusi su keturiomis platesnėmis socialinėmis kategorijomis (užimtumo ir įgūdžių, švietimo ir vaikų priežiūros, sveikatos ir ilgalaikės priežiūros arba socialinės politikos priemonių). Taip pat konkrečiai nurodoma kiekviena socialinio pobūdžio priemonė, pagal kurią daugiausia dėmesio skiriama vaikams ir jaunimui arba lyčių lygybei.

Komisija sukūrė IT sistemą, pavadintą FENIX, kad valstybės narės galėtų teikti atitinkamą informaciją apie planų įgyvendinimą. Du kartus per metus teikdamos ataskaitas¹⁴, valstybės narės iki 2021 m. lapkričio mėn. pabaigos pirmą kartą pateikė reikiamą informaciją FENIX sistemoje (kadangi tai buvo pirmas du kartus per metus vykstantis valstybių narių ataskaitų teikimas, terminas išimties tvarka buvo pratęstas mėnesiu). Šia sistema sudaromos sąlygos valstybėms narėms bet kuriuo metu atnaujinti informaciją apie tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių pasiekimą ir neteikti panašios informacijos kelis kartus, du kartus per metus teikiant ataskaitą arba pateikiant mokėjimo prašymą. Dabar ataskaitos pagal EGADP teikiamos visa apimtimi.

Iš du kartus per metus teikiamų ataskaitų informacijos peržiūros jau matyti teigiamas tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių pasiekimo vaizdas. Šios ataskaitos buvo susijusios su visomis tarpinėmis reikšmėmis ir siektinomis reikšmėmis, kurios turėjo būti pasiektos nuo 2020 m. pirmojo ketvirčio iki 2022 m. trečiojo ketvirčio. Apskritai, buvo pranešta, kad iš retrospektyvinių tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių, kurias reikėjo pasiekti iki 2021 m. trečiojo ketvirčio (paskutinio ataskaitinio ketvirčio), buvo pasiektas 91 proc. (266) reikšmių ir nepasiekti 9 proc. (25) reikšmių. Pranešta, kad iš perspektyvinių tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių, kurios turėjo būti pasiektos nuo 2021 m. ketvirtą ketvirčio iki 2022 m. trečiojo ketvirčio, siekiant 4,4 proc. (41) reikšmių buvo vėluojama, 79,7 proc. (741) reikšmių yra siekiama pagal planą ir 14,9 proc. (139) – jau pasiektos. Kitos du kartus per metus teikiamos ataskaitos bus rengiamos 2022 m. balandžio mėn. Duomenis, susijusius su du kartus per metus teikiamomis ataskaitomis, valstybės narės pateikia pačios ir tai neturi įtakos Komisijos svarstant mokėjimo prašymus atliekamam vertinimui, ar pakankamai pasiektos tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės.

---

¹³ i) suaugusiųjų švietimas, ii) užimtumo rėmimas ir darbo vietų kūrimas, iii) darbo rinkos institucijų modernizavimas, iv) ikimokyklinis ugdymas ir priežiūra, v) bendrasis lavinimas, profesinis rengimas ir aukštasis mokslas, vi) sveikatos priežiūra, vii) ilgalaikė priežiūra, viii) socialinis būstas ir kita socialinė infrastruktūra, ix) socialinė apsauga.

¹⁴ Pagal Reglamento (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, 27 straipsnį dėl valstybių narių per Europos semestrą teikiamų ataskaitų reikalaujama, kad valstybės narės du kartus per metus praneštų apie pažangą, padarytą įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus.

Komisija sukūrė ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestinę¹⁵ – viešą internetinę platformą, kaip priemonę, skirtą Priemonės veiksmingumo ataskaitoms teikti, kurioje skaidriai pateikiama turima informacija apie EGADP įgyvendinimą. Kiekvienas pilietis gali lengvai prieinamu būdu Komisijos interneto svetainėje stebėti EGADP įgyvendinimo pažangą ir išsamią kiekvieno ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimo pažangą. Rezultatų suvestinėje parodytas Priemonės poveikis šešioms politikos ramsčiams. Joje taip pat pateikiami duomenys apie bendrus rodiklius ir informacija apie socialines išlaidas. Pirmoji rezultatų suvestinės redakcija buvo paskelbta 2021 m. gruodžio 15 d. ir joje pateikti duomenys apie iki tos dienos Tarybos patvirtintus 22 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus.

2.2. Priemonės finansavimo dabartinė padėtis

Priemonės „Next Generation EU“ finansavimo dabartinė padėtis

Naujas Komisijos, kaip aktyvios emitentės¹⁶ kapitalo rinkoje, vaidmuo yra svarbus EGADP įgyvendinimo žingsnis. Sprendimas dėl nuosavų išteklių įsigaliojo 2021 m. birželio 1 d., todėl Komisija galėjo pradėti skolintis laikinai ekonomikos gaivinimo priemonei „Next Generation EU“ (pirmas sandoris įvykdytas 2021 m. birželio mėn.). Komisijai suteikti įgaliojimai 2021–2026 m. laikotarpiu pasiskolinti iki 806,9 mlrd. EUR (einamosiomis kainomis). Ši suma reiškia, kad nuo 2021 m. vidurio iki 2026 m. metinė obligacijų emisija vidutiniškai siekia maždaug 150 mlrd. EUR per metus, todėl ES yra viena didžiausių obligacijų eurais emitentų. Iki 250 mlrd. EUR iš nurodytos sumos bus išleista žaliųjų obligacijų forma (žr. toliau).

Iki šiol Komisija surinko 78,5 mlrd. EUR kaip ilgalaikį finansavimą obligacijomis ir 33 mlrd. EUR kaip trumpalaikį finansavimą 3 ir 6 mėn. ES vekseliais (iš kurių 12 mlrd. EUR jau suėjo terminas). Remdamasi aukštu ES kredito reitingu, Komisija gali skolintis palankiomis sąlygomis ir taip sumažinti su ekonomikos gaivinimo fondu susijusių skolų sąnaudas. Iki šiol priemonės „Next Generation EU“ finansavimo apimtis buvo tinkamai įsisavinta, o naujų emisijų paklausa – didelė.

Komisija galėjo finansuoti visus planuojamus mokėjimus ir (arba) teikiamus prašymus ir tai padarė labai tikslingai. Iki šiol pagal EGADP 21 valstybei narei išmokėta 66,6 mlrd. EUR. Išankstinio finansavimo mokėjimai buvo atlikti per kelias dienas nuo atitinkamų finansavimo ir (arba) paskolų susitarimų pasirašymo, gerokai anksčiau, nei suėjo EGADP reglamente numatyti laikotarpiai. Pirmasis mokėjimas Ispanijai taip pat buvo atliktas greitai (per 3 darbo dienas nuo EGADP komiteto teigiamos nuomonės pateikimo).

---

¹⁵ [Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestinė \(europa.eu\).](https://ec.europa.eu/economy_finance/next-generation-eu_en)

¹⁶ Įtraukti į Sąjungos išlaidų programą.

Žaliųjų obligacijų sistema

Komisija parengė išsamią pažangiausią žaliųjų obligacijų sistemą savo emisijoms pagal priemonę „Next Generation EU“ ir planuoja iki 30 proc. priemonės „Next Generation EU“ finansavimo užtikrinti išleisdama žaliąsias obligacijas, taip patvirtindama ES įsipareigojimą dėl tvaraus finansavimo. Ši sistema orientuota į rinkos standartus ir suteikia investuotojams patikimų žaliųjų obligacijų. Visos priemonės, įtrauktos į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, turi atitikti reikšmingos žalos nedarymo principą siekiant kitų aplinkos tikslų. Siekdamas tokio rezultato, valstybės narės susitarė pagal finansavimo ir paskolų susitarimus, pasirašytus įgyvendinant EGADP, reguliariai teikti ataskaitas apie savo išlaidas investicijoms, kuriomis prisidedama prie kovos su klimato kaita tikslų. 2021 m. spalio 12 d. pirmą kartą išleidusi žaliąsias obligacijas Komisija surinko 14,5 mlrd. EUR.

3. Ką iš tikrųjų apima ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai?

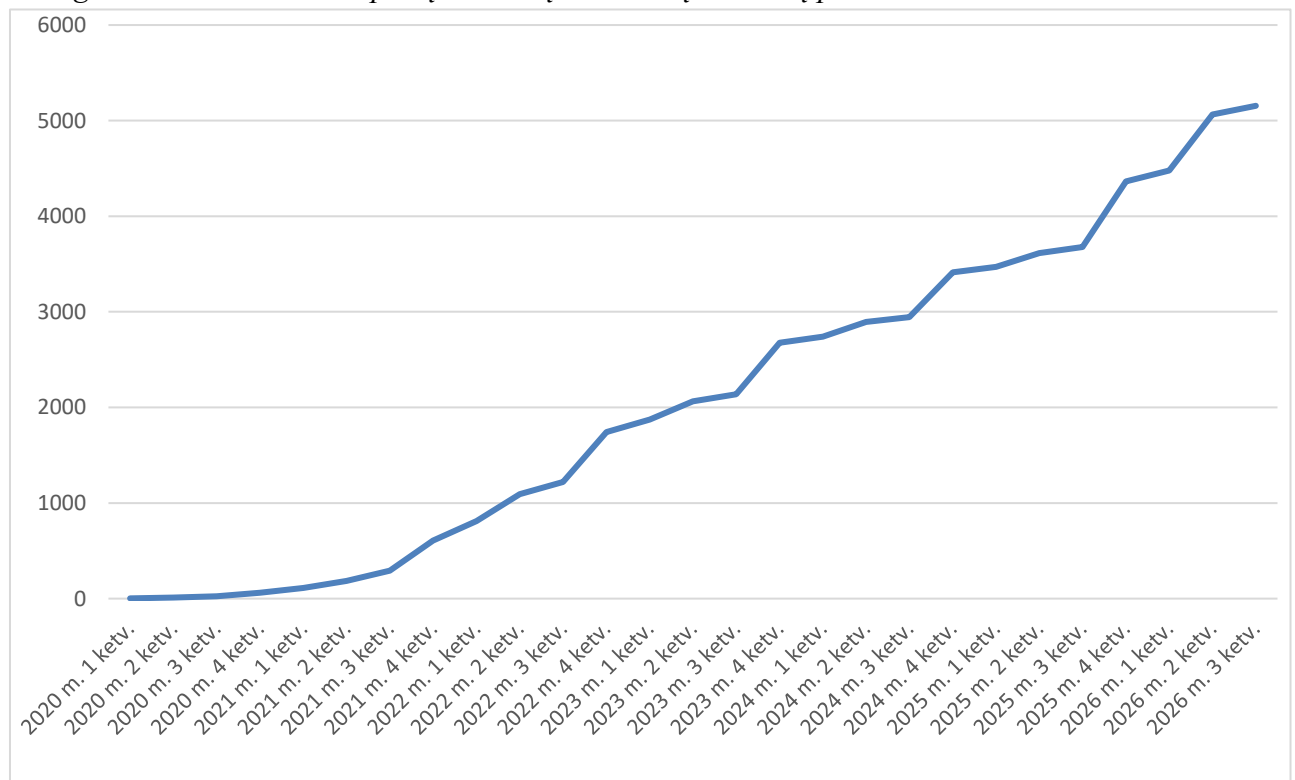
3.1. Pateikti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai. Išanginė apžvalga

Bendroji apžvalga

Iki šiol 22 Tarybos patvirtintiems ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams iš viso yra skirta 291 mlrd. EUR negražintino finansavimo ir 154 mlrd. EUR paskolų. Šešios valstybės narės (Kipras, Graikija, Italija, Portugalija, Rumunija, Slovėnija) yra priėmusios planus, kuriuose numatyta paskola.

Šie 22 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai apima maždaug trečdalią reformų ir du trečdalius investicijų, taip pat iš viso 5 155 tarpines reikšmes ir siektinas reikšmes, kurios turi būti pasiektos iki 2026 m.

2 diagrama. Numatomas tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių pasiekimo tvarkaraštis

Indėlis į šešis ramsčius. Metodinis įvadas

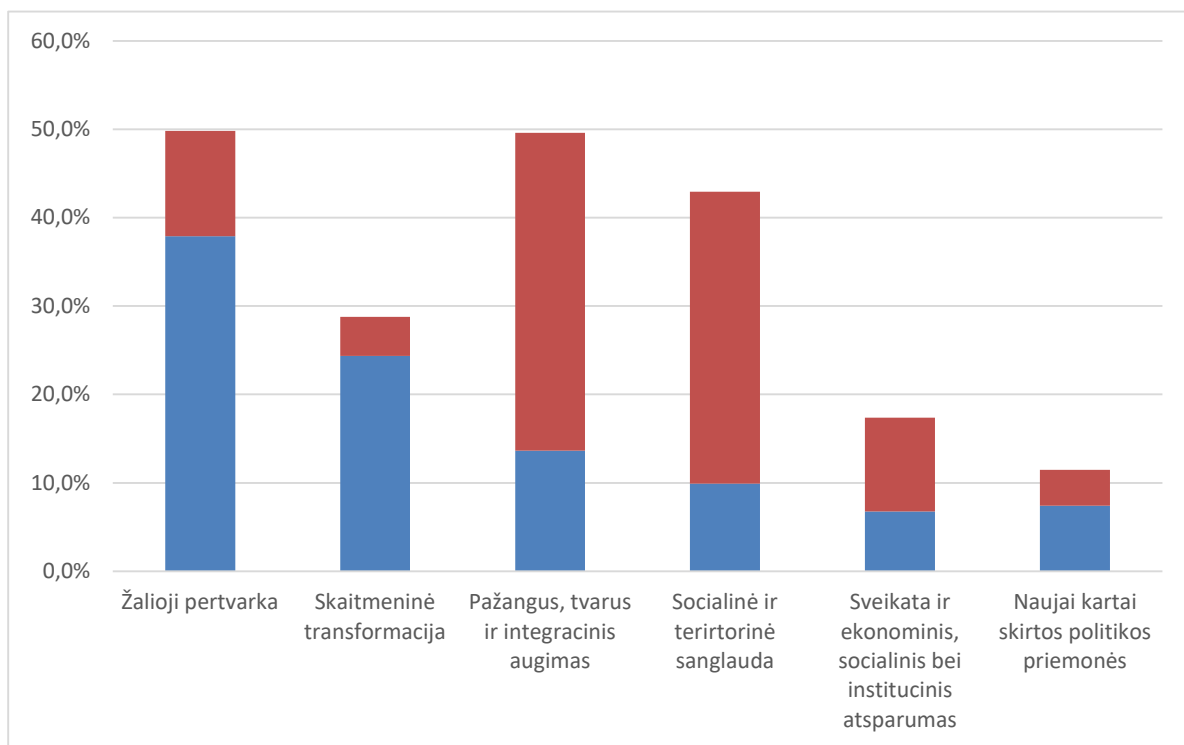
Pagal EGADP reglamento 3 straipsnį į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktos reformos ir investicijos turėtų prisidėti prie šešių politikos ramsčių¹⁷,

¹⁷ Šeši ramsčiai yra šie: i) žaliaji pertvarka, ii) skaitmeninė transformacija, iii) pažangus, tvarus ir integracinis augimas, įskaitant ekonominę sanglaudą, darbo vietų kūrimą, našumą, konkurencingumą, mokslinius tyrimus, plėtrą ir inovacijas, taip pat gerai veikianti vidaus rinka su stipriomis mažosiomis ir vidutinėmis įmonėmis (MVI), iv) socialinė ir teritorinė sanglauda, v) sveikata ir ekonominis, socialinis bei institucinis atsparumas,

kuriais apibrėžiama Priemonės taikymo sritis, kartu atsižvelgiant į konkrečią atitinkamos valstybės narės padėtį ir uždavinius.

Komisija parengė ataskaitų dėl kiekvieno plano indėlio į šešis Priemonės ramsčius teikimo metodiką, pagal kurią kiekviena (pagalbinė) priemonė buvo paženklinta pagal vieną pirminę ir vieną antrinę politikos sritį (pagal Komisijos nustatytą politikos sričių sąrašą¹⁸), kurios yra susijusios su vienu iš šešių ramsčių, atsižvelgiant į tai, kad reforma arba investicijos gali būti susijusios su keliais ramsčiais. Kiek įmanoma ir kaip aprašyta toliau, pagal ramsčius teikiamos ataskaitos turi atitikti kitus ženklavimo pagal politikos sritis (klimato, skaitmeninę, socialinių išlaidų) veiksmus. Kadangi kiekviena priemone prisidedama prie dviejų iš šešių politikos ramsčių, bendras numatomas indėlis į 2 diagramoje nurodytus visus ramsčius sudaro 200 proc. valstybėms narėms skirtų EGADP lėšų.

3 diagrama. EGADP lėšų, kuriomis prisidedama prie kiekvieno politikos ramsčio, dalis

Paaiškinimai. Tamsesnės spalvos stulpelių dalys rodo tas priemones, kurios buvo paženklintos ir priskirtos ramsčiui kaip pirminės politikos srities priemonės, o šviesesnės spalvos dalys – kaip antrinės politikos srities priemonės.

Be to, Deleguotajame reglamente 2021/2105 Komisija priėmė socialinių išlaidų ataskaitų teikimo metodiką (žr. 1 skirsnį). Socialinį aspektą turinčios reformos ir investicijos buvo susijusios su viena iš devynių socialinės politikos sričių, kurių kiekviena susijusi su viena iš keturių socialinių kategorijų (t. y. užimtumo ir įgūdžių, švietimo ir vaikų priežiūros, sveikatos ir ilgalaikės priežiūros ir socialinės politikos priemonių), kaip nustatyta deleguotojo

siekiant, be kita ko, gerinti pasirengimą krizėms ir didinti reagavimo į krizes pajėgumus ir vi) naujai kartai, vaikams ir jaunimui skirtos politikos priemonės, kaip antai švietimas ir įgūdžiai.

¹⁸ Daugiau informacijos galima rasti EGADP rezultatų suvestinėje: https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html.

reglamento priede. Be to, patvirtintuose planuose nurodomos priemonės, kuriomis daugiausia dėmesio skiriama vaikams ir jaunimui arba lyčių lygybei. Tačiau siekiant išlaikyti nuoseklumą visose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais remiamose politikos srityse (be socialinių sričių), šioje ataskaitoje priemonės ir išlaidos pristatomos pagal ramsčių metodiką.

EGADP reglamente taip pat reikalaujama, kad kiekviena valstybė narė bent 37 proc. visų savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano asignavimų skirtų priemonėms, kuriomis prisidedama prie klimato srities tikslų, ir bent 20 proc. visų asignavimų – skaitmeniniams tikslams. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose nurodyta ir pagrįsta tai, koku mastu kiekviena priemone visapusiškai prisidedama (100 proc.), iš dalies prisidedama (40 proc.) prie klimato ir (arba) skaitmeninių tikslų siekimo arba šių tikslų siekimui nedaromas joks poveikis (0 proc.). Indėlis į klimato ir skaitmeninius tikslus apskaičiuotas atitinkamai pagal EGADP reglamento VI priedą (veiksmų klimato srityje metodika) ir VII priedą (skaitmeninių žymenų metodika), kuriuose pateikiama atitinkama intervencinių priemonių sritis kartu su koeficientu, pagal kurį apskaičiuojama parama klimato srities arba skaitmeniniams tikslams (0 proc., 40 proc. arba 100 proc.). Kiekviena ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų priemonė buvo paženklinta atsižvelgiant į šias intervencinių priemonių sritis. Derinant koeficientus su kiekvienos priemonės išlaidų įverčiais galima apskaičiuoti, koku mastu planai padeda siekti klimato srities ir skaitmeninių tikslų.

3.2. Priemonės indėlis į žaliają pertvarką (1 ramstis)

Klimato srities tikslas

Apie 40 proc. visų planų asignavimų yra susiję su priemonėmis, kuriomis remiami klimato srities tikslai, o kai kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai gerokai viršija reglamente nustatytą 37 proc. klimato srities tikslą (žr. 4 diagramą). 22 priimtuose planuose iš viso numatyta 177,4 mlrd. EUR klimato srities išlaidų. Be to, planuose numatyta 16,3 mlrd. EUR papildomų aplinkosaugos išlaidų¹⁹, atsižvelgiant į tai, kad bendra išlaidų, kurios paženklintos kaip išlaidos, kuriomis prisidedama arba prie klimato srities arba aplinkos tikslų, suma siekia 193,7 mlrd. EUR²⁰ (arba 43,5 proc. visų asignavimų), kaip apskaičiuota pagal veiksmų klimato srityje stebėjimo metodiką.

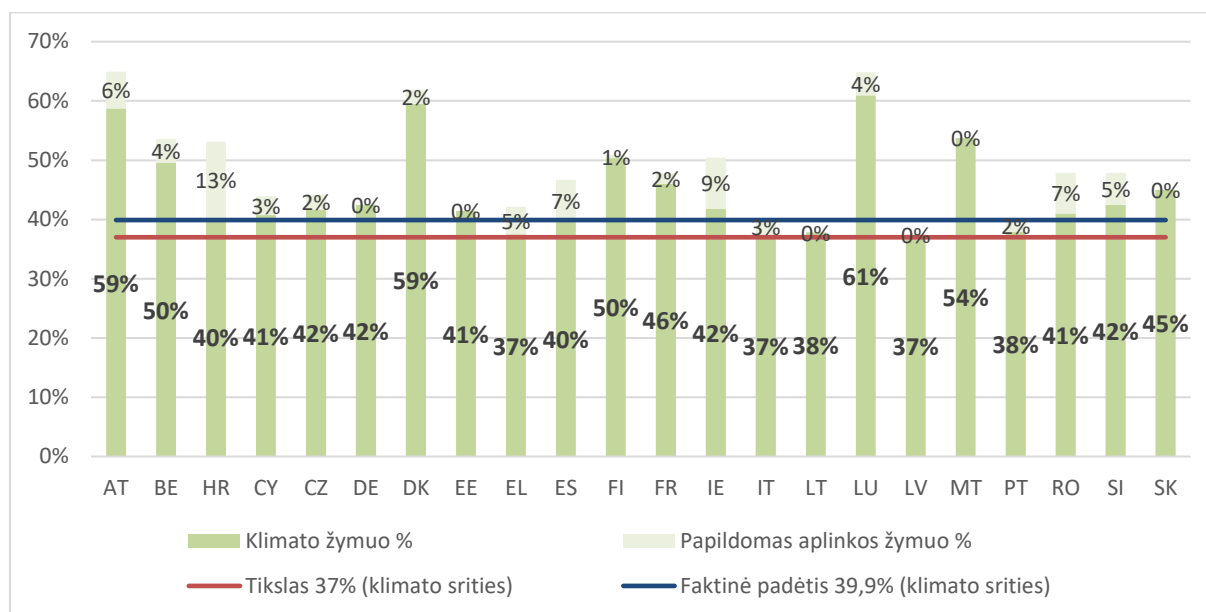
---

¹⁹ Tai apima investicijas, kurių paramos siekiant aplinkos tikslų skaičiavimo koeficientas pagal EGADP reglamento VI priedą yra 40 arba 100 proc. ir kurios dar neįtrauktos į klimato srities indėlį.

²⁰ Ši suma yra mažesnė už visas žaliosios pertvarkos ramsčiui skirtas išlaidas, nes pastarasis apima visas su investicijomis susijusias išlaidas, o ne tik paženklintas išlaidas (pavyzdžiui, investicijos, kuriai taikomas 40 proc. paramos siekiant su klimato kaita susijusių tikslų koeficientas, išlaidos būtų paprastai 100 proc. įtraukiamos į žaliosios pertvarkos ramstį).

4 diagrama. Klimato ir papildomas aplinkos žymuo pagal valstybes nares

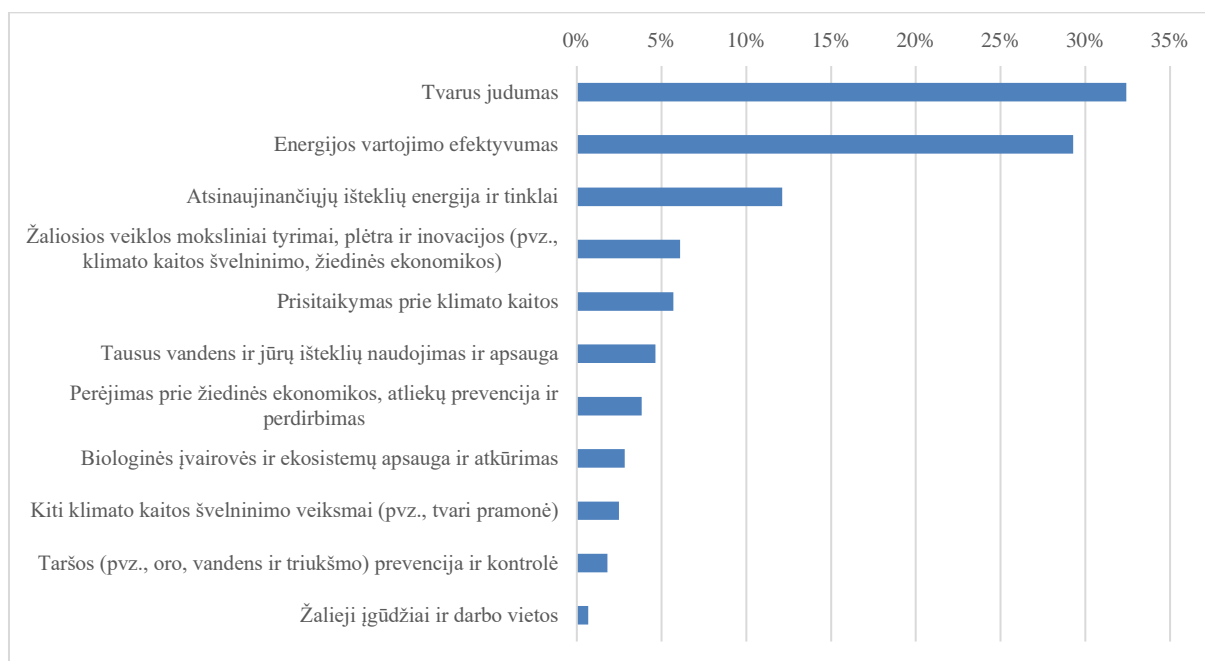

Bendros išlaidos siekiant žaliosios pertvarkos visuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose

EGADP padės pasiekti ES tikslus iki 2030 m. bent 55 proc. sumažinti grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą. EGADP remiamos priemonės ne tik padės įgyvendinti klimato srities užmojų, bet ir užtikrins pažangą siekiant kitų aplinkos tikslų, pavyzdžiui, mažinti oro taršą, skatinti žiedinę ekonomiką arba atkurti ir apsaugoti biologinę įvairovę, skatinti energijos vartojimo efektyvumą ir didinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą. Atsižvelgiant į pagal ramsčius teikiamų ataskaitų metodiką, apskaičiuota, kad žaliosios pertvarkos ramsčiui iš viso bus skirta 224,1 mlrd. EUR (tai atitinka 50 proc. visų 22 planuose numatytų išlaidų).

Remiantis šešių ramsčių požiūriu, bendra išlaidų suma pagal žaliąjį ramstį gali būti suskirstyta į 11 politikos sričių, kaip parodyta toliau 5 diagramoje. Apskritai į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktos priemonės skirtos įvairioms sritims, pradedant, pvz., tvariu judumu, energijos vartojimo efektyvumu, atsinaujinančiųjų išteklių energija ir tinklais, baigiant biologine įvairove, žiedine ekonomika, žaliaisiais įgūdžiais ir darbo vietomis bei prisitaikymu prie klimato kaitos.

5 diagrama. Žaliosios pertvarkos rėmimo išlaidų pasiskirstymas (1 ramstis)

Šioje diagramoje parodytas numatomo indėlio į politikos ramstį pasiskirstymas pagal Europos Komisijos sudarytą politikos sričių sąrašą. Procentinė dalis yra susijusi su bendromis išlaidomis, paženklintomis pagal kiekvieną politikos sritį kaip žaliosios pertvarkos ramsčio dalis.

Tvarus judumas

Tvarus judumas sudaro 32 proc. visų išlaidų pagal žaliosios pertvarkos ramstį (visos išlaidos – 71,3 mlrd. EUR). Didelės investicijos skiriamos geležinkelių infrastruktūrai, ypač priklausančiai transeuropiniam tinklui (TEN-T), atnaujinti ir išplėsti ir moderniems geležinkelių riedmenims įsigyti. Šios investicijos yra esminis veiksnys pereinant prie aplinkai nekenksmingos transporto rūšies ir jomis remiamas tiek keleivių, tiek krovinių vežimas. Taip pat numatyta šiek tiek vandens transporto ir aviacijos sektorių žalinimo priemonių, t. y. investicijų į uostų žalinimą, pavyzdžiui, įrengiant elektros energijos tiekimą nuo kranto, taip pat į oro uostų žalinimą, elektrifikuojant antžeminių paslaugų teikimo sistemas.

Italijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytas 3 400 km Europos geležinkelių eismo valdymo sistemos (ERTMS) diegimas. Įdiegus ERTMS bus sudarytos sąlygos sklandžiai vykdyti tarpvalstybinę krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliais veiklą. ERTMS investicijomis prisidedama ir prie žaliosios, ir prie skaitmeninės pertvarkos.

Didelėmis investicijomis taip pat siekiama pagerinti kelių transporto tvarumą, be kita ko, remiant alternatyviųjų degalų infrastruktūros ir transporto priemonių diegimą bei ekologiško viešojo transporto plėtrą. Kai kuriomis iš šių investicijų siekiama padėti vartotojams įsigyti nulinės taršos transporto priemones, teikiant finansines paskatas, kurios padėtų padengti dideles pradines elektrinių transporto priemonių pirkimo išlaidas.

Pagal Vokietijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą bus padedama piliečiams pereiti prie netaršių elektrinių transporto priemonių, teikiant finansinę paramą 560 000 dekarbonizuotų transporto priemonių įsigyti. Šia priemone bus sumažintos elektrinių transporto priemonių pirkimo kainos ir paskatinta rinka. Ją papildo kitos priemonės,

pavyzdžiui, 50 000 viešųjų įkrovimo prieigų ir 400 000 papildomų įkrovimo prieigų gyvenamuosiuose pastatuose įrengimo finansavimas.

Svarbi daugumos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų dalis – transporto sektoriaus reformos. Jos susijusios su bendra reglamentavimo sistema ir apima tvaraus judumo mieste ir bendrojo naudojimo transporto rėmimo strategijas, taip pat priemones, kuriomis remiamas įkrovimo infrastruktūros diegimas arba netaršių transporto priemonių viešasis pirkimas. Į planus taip pat įtrauktos reformos, kuriomis sudaromos sąlygos konkurencijai uostų paslaugų sektoriuje skatinti ir reformuojamas jūrų sektorius bei vidaus vandenų keliai.

Rumunijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas apima pagrindinius reglamentavimo pakeitimus, kuriais skatinamas nulinės taršos kelių transportas, taikomos paskatos naudoti nulinės taršos ir mažataršes transporto priemones, skatinamos atidavimo į metalo laužą schemas, kad būtų galima pakeisti taršiausias transporto priemones, gerinamas valstybės valdomų įmonių transporto sektoriuose valdymas ir efektyvumas, skatinamos griežtesnės kelių eismo saugumo taisyklės bei jų vykdymo užtikrinimo priemonės ir teikiamos paskatos naudoti tvarų miesto transportą. Planas taip pat apima dideles investicijas į nulinės taršos ir atnaujintus geležinkelių riedmenis, geležinkelių infrastruktūros modernizavimą ir atnaujinimą, ypač TEN-T koridoriuose, kelių infrastruktūros kokybės ir veiksmingumo gerinimą tam tikrose pagrindinio TEN-T tinklo atkarpose, kelių eismo saugumo gerinimą ir požeminio transporto tinklo atkarpas Bukarešto ir Klužo-Napokos savivaldybėse.

Energijos vartojimo efektyvumas

Energijos vartojimo efektyvumas sudaro 29 proc. visų išlaidų pagal žaliosios pertvarkos ramstį (visos išlaidos – 64,4 mlrd. EUR). Dauguma investicijų šioje srityje yra susijusios su gyvenamųjų pastatų energiniu efektyvumu (bendros išlaidos 28,4 mlrd. EUR) ir paprastai jomis siekiama 30 proc. ar daugiau sumažinti pirminės energijos poreikį. Kai kurios iš šių atitinkamų investicijų taip pat apima priemones, kuriomis siekiama spręsti energijos nepritekliaus problemą, jas taikant pažeidžiamoms grupėms, kurioms dėl didelių pirminių išlaidų yra beveik neįmanoma investuoti į savo namų energinį efektyvumą. Į daugelį planų yra tinkamai įtraukta viešųjų pastatų, pavyzdžiui, mokyklų, sporto salių ir istorinių pastatų, renovacija (bendros išlaidos 20,2 mlrd. EUR). Galiausiai taip pat investuojama į naujų aukšto energinio efektyvumo viešųjų ir privačių pastatų statybą. Be pastatų, investicijos į energijos vartojimo efektyvumą kituose sektoriuose padės dekarbonizuoti gamybos procesus MVĮ, didesnėse įmonėse ir centralizuoto šilumos tiekimo sistemose, pvz., skatinant švaresnių ir efektyvesnio energijos vartojimo technologijų integravimą į gamybos procesus ir centralizuotą šilumos gamybą, kurių bendros išlaidos siekia 6,5 mlrd. EUR.

Iki 2026 m. Ispanija parems daugiau kaip pusės milijono gyvenamųjų pastatų energinės renovacijos veiksmus. Vykdamt šią energinę renovaciją pirminės energijos poreikis vidutiniškai sumažės bent 30 proc. Investicijas papildo nuoseklus reformų rinkinys,

įskaitant mokesčių paskatas ir renovacijos biurus (vieno langelio principu veikiančius centrus), kuriais siekiama palengvinti renovaciją.

Pagal Belgijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą bus skatinama pastatų renovacija siekiant efektyvaus energijos vartojimo, iš viso skiriant daugiau kaip 1 mlrd. EUR paramos. Renovacijos banga bus susijusi su daugiau kaip 200 000 privačių ir socialinių gyvenamųjų būstų ir apims daugiau kaip milijoną m² viešųjų pastatų. Kad būtų pasiekti klimato srities tikslai, Belgijos poreikiai renovacijos srityje yra itin dideli. Energijos vartojimo požiūriu efektyvi privačių ir socialinių gyvenamųjų būstų renovacija taip pat padės spręsti energijos nepritekliaus problemą.

Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktos kelios reformos, kuriomis siekiama skatinti pastatų renovaciją visuose sektoriuose: privačių ir viešųjų pastatų, gyvenamųjų pastatų ir įmonių. Reformomis siekiama užtikrinti, kad renovacijai prieinama finansinė parama būtų veiksmingesnė (pvz., taikant vieno langelio principą) ir labiau tausojanti aplinką. Visų pirma reformos apima pasenusių šildymo sistemų keitimo sąlygas ir jomis skatinama tas sistemas pakeisti atsinaujinančiųjų išteklių energijos arba centralizuoto šildymo sistemomis.

Atsinaujinančiųjų išteklių energija ir tinklai

Iš viso bendros apskaičiuotos išlaidos švariai energijai – atsinaujinančiųjų išteklių energijai ir tinklams – sudaro 12 proc. visų išlaidų pagal žaliosios pertvarkos ramstį (visos išlaidos – 26,7 mlrd. EUR)²¹. Maždaug du trečdaliai visų investicijų šioje srityje bus skirta atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijoms, o likusi suma – investicijoms į energetikos tinklus ir infrastruktūrą (pvz., energijos kaupimo ir išmaniųjų elektros tinklų diegimą). Šiomis priemonėmis daugiausia dėmesio skiriama jūros arba sausumos vėjo elektrinių parkų (ir susijusios infrastruktūros, pvz., energetinių salų) statybai, fotovoltinių plokščių įrengimui ir pramonės objektų, kuriuose naudojama atsinaujinančiųjų šaltinių energija, statybai.

Pagal Lietuvos planą bus remiamos privačios įmonės, ūkininkai ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijos, kad jie galėtų įsigyti ir įrengti sausumoje esančias saulės ir vėjo elektrines kartu su energijos kaupimo įrenginiais. Taip pat numatytos atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos iš biomasės sistemos, biodegalų ir biometano įrenginiai.

Į 15 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įtrauktos priemonės, iš dalies arba išimtinai skirtos vandeniliui, kuris, kaip tikimasi, atliks svarbų vaidmenį siekiant ilgainiui neutralizuoti poveikį klimatui. Atsižvelgiant į tai, valstybių narių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai padės bent 9,3 mlrd. EUR padidinti investicijas į vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilį (įskaitant elektros energijos, kuri taip pat turėtų būti dekarbonizuota, naudojimą iš tinklo).

²¹ Daugiau informacijos apie šią politikos sritį galima rasti [EGADP rezultatų suvestinė](#)s apraše „Švari energija“.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose daug investicijų skirta visai vandenilio vertės grandinei – nuo gamybos iki transportavimo, saugojimo ir galiausiai galutinio vartojimo pramonės ir transporto sektoriuose, kuriuose sunku sumažinti išmetamą teršalų kiekį.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai taip pat apima politikos sistemas, kuria remiama atsinaujinančiųjų išteklių energija, reformas, pavyzdžiui, naujų paramos schemų priėmimą arba esamų paramos schemų pratęsimą arba administracinių procedūrų, pavyzdžiui, leidimų išdavimo arba teritorijų planavimo, supaprastinimą siekiant palengvinti diegimą. Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktomis reformomis iš esmės siekiama sukurti stabilią reglamentavimo aplinką ir tinkamą viešųjų bei privačiųjų investicijų sinergiją.

Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus taip pat įtrauktos specialios reformos, kuriomis siekiama supaprastinti veiksmingą elektros energijos rinkų veikimą ir plėtoti naujas, energiją iš atsinaujinančiųjų išteklių gaminančias jėgaines, kad būtų pasiekti nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veikslių planuose nustatyti tikslai.

Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktos reformos paspartins naujų, energiją iš atsinaujinančiųjų išteklių gaminančių jėgainių plėtrą, kad būtų pasiekti nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veikslių planuose nustatyti tikslai, visų pirma palengvinant leidimų atsinaujinančiųjų šaltinių energijos projektams išdavimą ir sustiprinant finansinės paramos mechanizmus. Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus taip pat įtrauktos specialios reformos, kuriomis siekiama supaprastinti efektyvų elektros energijos rinkų veikimą, visų pirma siekiant palengvinti lankstesnės energetikos sistemos kūrimą. Tai būtina norint padėti pasiekti tikslą, kad atsinaujinančiųjų šaltinių energija sudarytų didelę dalį. Teisės aktų, kuriais reglamentuojama elektros energijos rinka, reformos įtrauktos į keletą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų, kad būtų galima visų pirma diegti tinklus bei energijos kaupimo sprendimus ir reaguoti į paklausą, siekiant padidinti sistemos patikimumą. Reformos taip pat pagerins konkurenciją rinkoje ir padės sukurti stabilią reglamentavimo aplinką. Galiausiai šiomis reformomis bus prisidėta prie patikimesnės, savarankiškos Europos energijos rinkos, galinčios patenkinti didėjančią energijos poreikį.

Siekdama remti ir palengvinti vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimą, Rumunija iš dalies pakeis esamą teisinę ir reglamentavimo sistemą, daugiausia dėmesio skirdama transporto ir energetikos (dujų ir elektros) sektoriams. Vykdamas reformą numatoma priimti nacionalinę vandenilio strategiją ir veikslių planą, bus pašalintos teisinės ir administracinės kliūtys vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijos kūrimui ir padedama siekti būsimų nacionalinių ir Europos tikslų, susijusių su vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamyba, saugojimu, transportavimu ir naudojimu iki 2030 m., siekimo.

Biologinė įvairovė, žiedinė ekonomika, tausūs vandens naudojimas ir taršos prevencija bei kontrolė

Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktos aplinkos politikai svarbios priemonės, daugiausia keturiose srityse: biologinės įvairovės ir ekosistemų; žiedinės ekonomikos, atliekų prevencijos ir perdirbimo; vandens ir jūrų išteklių; taršos prevencijos bei kontrolės. Šios keturios politikos sritys sudaro 13 proc. visų išlaidų pagal žaliosios pertvarkos ramstį (visos išlaidos – 28,8 mlrd. EUR).

Biologinės įvairovės srityje priemonėmis siekiama išsaugoti sausumos ir jūrų biologinę įvairovę, atkurti ekosistemas ir žaliąją infrastruktūrą, gamtos procesais pagrįstais sprendimais grindžiamus ekologinius ryšius, tvarią miškotvarką, taip pat kovoti su invazinėmis svetimomis rūšimis.

Pavyzdžiui, Airija rems durpynų atkūrimą – šia priemone galima skatinti atkurti fauną bei florą šiose vietovėse. Airijos plane apskaičiuota, kad įgyvendinus sustiprintas atkūrimo priemones per 30 metų turėtų būti išmesta 3,3 mln. tonų mažiau CO₂.

Kalbant apie žiedinę ekonomiką ir atliekų tvarkymą, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktos investicijos, susijusios tiek su trumpalaikiais veiksmais, tiek su mokslinių tyrimų ir plėtros veikla. Tarp pavyzdžių yra investicijos, kuriomis siekiama didinti konkrečių sektorių, pavyzdžiui, plastiko, statybos ar tekstilės, žiediškumą, o vykdant mokslinių tyrimų ir plėtros veiklą siekiama parengti ilgalaikius plastiko atliekų mažinimo ir bioekonomikos skatinimo sprendimus. Daugeliu investicijų ir reformų siekiama pagerinti atliekų tvarkymą modernizuojant atliekų rūšiavimo ir tvarkymo įrenginius, ypatingą dėmesį skiriant biologinių atliekų apdorojimui. Pavyzdžiui, kelios valstybės narės įsipareigojo tobulinti savo nacionalinę teisės aktų sistemą, kad būtų skatinama žiediškesnė ekonomika apmokestinant atliekų šalinimą sąvartynuose arba jų deginimą ir skatinant pakartotinai naudoti elektros įrangą ar plastikinę maisto tarą.

Belgija rems radioaktyviųjų atliekų, susidarančių nutraukiant Belgijos atominių elektrinių eksploatavimą, sumažinimą, pritaikydama deaktyvavimo metodus.

Italija siekia priimti nacionalinę žiedinės ekonomikos programą ir atliekų tvarkymo programą. Kad galėtų remti ir skatinti perdirbimo praktiką, Italija įdiegs naują skaitmeninę atliekų atsekamumo sistemą ir peržiūrės aplinkosaugos mokesčius, kad perdirbimas būtų pigesnis, palyginti su atliekų šalinimu sąvartynuose. Plane taip pat numatyta techninė parama vietos valdžios institucijoms, siekiant joms padėti vykdyti viešuosius pirkimus atliekų tvarkymo srityje, pavyzdžiui, rengti atliekų planus arba užtikrinti viešųjų pirkimų procedūrų skaidrumą.

Kalbant apie tausų vandens naudojimą ir apsaugą, didelė dalis priemonių sutelkta į vandentvarką, be kita ko, įtraukiant vandens ėmimo matavimo prietaisus, tokiu būdu derinant tiek klimato srities, tiek skaitmeninius tikslus. Kitos vandentvarkos rūšys apima priemones, kuriomis siekiama tiekti saugų, švarų geriamąjį vandenį ir pakankamą jo kiekį, taip pat valyti surinktas nuotekas. Kai kurios priemonės taip pat susijusios su drėkinimo veiksmingumo didinimu. Taršos prevencijos ir kontrolės priemonės yra susijusios su mažos taršos zonų įrengimu arba taršos mažinimu uostuose.

Prisitaikymas prie klimato kaitos

Prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės, susijusios su žaliaja veikla, sudaro maždaug 6 proc. visų išlaidų pagal žaliosios pertvarkos ramstį (visos apskaičiuotos išlaidos – 12,5 mlrd. EUR). Planuose numatytos priemonės daugiausia susijusios su potvynių rizikos mažinimu, miškotvarka ir gaisrų prevencija.

Kadangi Kipras klimato kaitos poveikio požiūriu yra itin pažeidžiama šalis, jis numato apsaugos ir prevencines priemones nuo potvynių ir miškų gaisrų. Į jas įtrauktas vandens išteklių valdymo veiksmų planas ir prisitaikymo priemonės. Priemonėmis, skirtomis kovai su potvyniais ir vandeniui rinkti, bus sukurta arba atnaujinta esama kovos su potvyniais infrastruktūra. Apskritai planu bus siekiama gerinti vandens naudojimą ir didinti vandens infrastruktūros saugumą bei tvarų veikimą. Taip pat yra priemonių, susijusių su šalies reagavimo į miškų gaisrus gerinimu ir grindžiamų ugniagesių transporto priemonių ir įrangos tiekimu, siekiant sumažinti miškų gaisrų riziką ir plitimą, taip pat stiprinti apsaugą nuo pavojų, su kuriais dėl šių incidentų susiduria piliečiai, infrastruktūra ir miškai.

Graikija numato specialią priemonę, skirtą atrinktomis kultūros paveldo vietovėms ir paminklams apsaugoti, įgyvendindama tikslinius projektus ir kurdama pritaikytą infrastruktūrą, skirtą konkrečios klimato rizikos ir su klimato kaita susijusių pavojų prevencijai.

Kitos su klimatu susijusios investicijos (moksliniai tyrimai, plėtra ir inovacijos, žalieji įgūdžiai, žaliosios darbo vietos ir pramonės dekarbonizacija)

Į daugelį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įtrauktos žaliosios veiklos mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų priemonės, kurios sudaro 6 proc. visų išlaidų pagal žaliosios pertvarkos ramstį (visos apskaičiuotos išlaidos – 13,4 mlrd. EUR), susijusios, pavyzdžiui, su žaliojo vandenilio energijos gamyba, anglies dioksido surinkimu ir saugojimu, žiedine ekonomika ir orlaivių bei erdvėlaivių sritimi, daugiausia dėmesio skiriant mažataršėms ir nulinės taršos technologijoms.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai taip pat apima reformas, susijusias su žaliaisiais įgūdžiais ir žaliosiomis darbo vietomis (1,5 mlrd. EUR). Jos apima investicijas, kuriomis prisidedama prie perkvalifikavimo ir kvalifikacijos kėlimo iniciatyvų, taip pat reformų, susijusių su naujų tikslinių aktyvios užimtumo politikos priemonių, skirtų žaliosios pertvarkos poreikiams tenkinti, rengimu ir įgyvendinimu. Investicijos susijusios su parama užimtumui, švietimo politika ir tolesne aktyvia darbo rinkos politika.

Kroatija siekia priimti naujas sistemas, kuriomis būtų skatinamas su žaliaja pertvarka susijęs užimtumas, skiriant dotacijas žaliajai mokomajai praktikai, taip pat užimtumo ir savarankiško darbo subsidijas žaliosioms darbo vietoms, ir įsteigs įgūdžių kuponus ilgalaikiams bedarbiams ir mažiau galimybių įsidarbinti turintiems asmenims iš pažeidžiamų grupių, kad jie, be kita ko, įgytų žaliųjų įgūdžių.

Ispanija siekia priimti Kovos su jaunimo nedarbu veiksų planą, kuriame bus nustatytos trys novatoriškos programos, skirtos darbo ieškantiems jaunuoliams ir, apimančios mokymą darbo vietoje valstybiniuose mokyklų seminaruose, pirmąją profesinę patirtį viešojo administravimo institucijose ir profesines jaunų mokslininkų galimybes.

Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus taip pat įtrauktos kitos investicijos, kuriomis siekiama sušvelninti klimato kaitą (5,4 mlrd. EUR), tačiau kurios neįtrauktos į pirmiau išvardytas sritis, pavyzdžiui, išmetamų teršalų mokesčių įvedimas pramonei, plataus masto nacionalinių klimato srities veiksų planų įsigaliojimas, vandenilio ir CO2 rinkų reglamentavimo sistemų kūrimas ir ekologinio ūkininkavimo skatinimas.

Reikšmingos žalos nedarymo principas

Reikšmingos žalos nedarymo principas yra pagrindinis EGADP reglamento struktūros bruožas, kuriuo užtikrinama, kad pagal EGADP būtų parengti plataus užmojo planai, kuriais būtų prisidedama prie žaliosios pertvarkos ir tvaraus ekonomikos gaivinimo, kartu išvengiant netvaraus turto ir veiklos susaistymo. EGADP reglamente nustatyta, kad jokia į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta priemonė neturėtų daryti reikšmingos žalos bet kuriam iš šešių aplinkos tikslų, kaip apibrėžta Taksonomijos reglamento 17 straipsnyje. Šeši aplinkos apsaugos tikslai yra šie: klimato kaitos švelninimas, prisitaikymas prie klimato kaitos, tausaus vandens ir jūrų išteklių naudojimas ir apsauga, perėjimas prie žiedinės ekonomikos, taršos prevencija ir kontrolė, biologinės įvairovės ir ekosistemų apsauga ir atkūrimas.

Kiekviena valstybė narė, remdamasi Komisijos paskelbtomis reikšmingos žalos nedarymo principo taikymo techninėmis gairėmis²², atliko ir savo plane pateikė išsamų kiekvienos priemonės vertinimą pagal reikšmingos žalos nedarymo principą, siekdama užtikrinti, kad pagal planą numatytos priemonės nedarytų reikšmingos žalos nė vienam iš šešių aplinkos tikslų. Įsivertinimas buvo Komisijos atliekamo planų vertinimo pagal reikšmingos žalos nedarymo principą pagrindas. Dėl kelių priemonių Komisija išsamiai diskutavo su valstybėmis narėmis, kad prieš patvirtindama planus nustatytų ir įvertintų atitiktį reikšmingos žalos nedarymo principui ir nustatytų konkrečias sąlygas, kurių reikia siekiant užtikrinti, kad šio principo būtų laikomasi.

Į Tarybos įgyvendinimo sprendimą, kuriuo patvirtinami nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai, įtrauktos išsamios tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės, kad būtų galima patikrinti plano įgyvendinimą. Išmokėjimai pagal Priemonę bus susieti su pakankamu šių įgyvendinimo etapų įvykdymu. Tarybos įgyvendinimo sprendimuose yra konkrečios reikšmingos žalos nedarymo principo nuostatos, susijusios su tarpinėmis reikšmėmis ir siektinomis reikšmėmis, kurios atitinka kelias priemones (pvz., priemonės energinės renovacijos; energijos gamybos; vandentvarkos; transporto; paramos dekarbonizacijai; horizontaliųjų schemų ir finansinių priemonių srityse). Šiomis nuostatomis užtikrinama, kad iš valstybių narių būtų reikalaujama pateikti įrodymų,

²² C(2021) 1054 *final*.

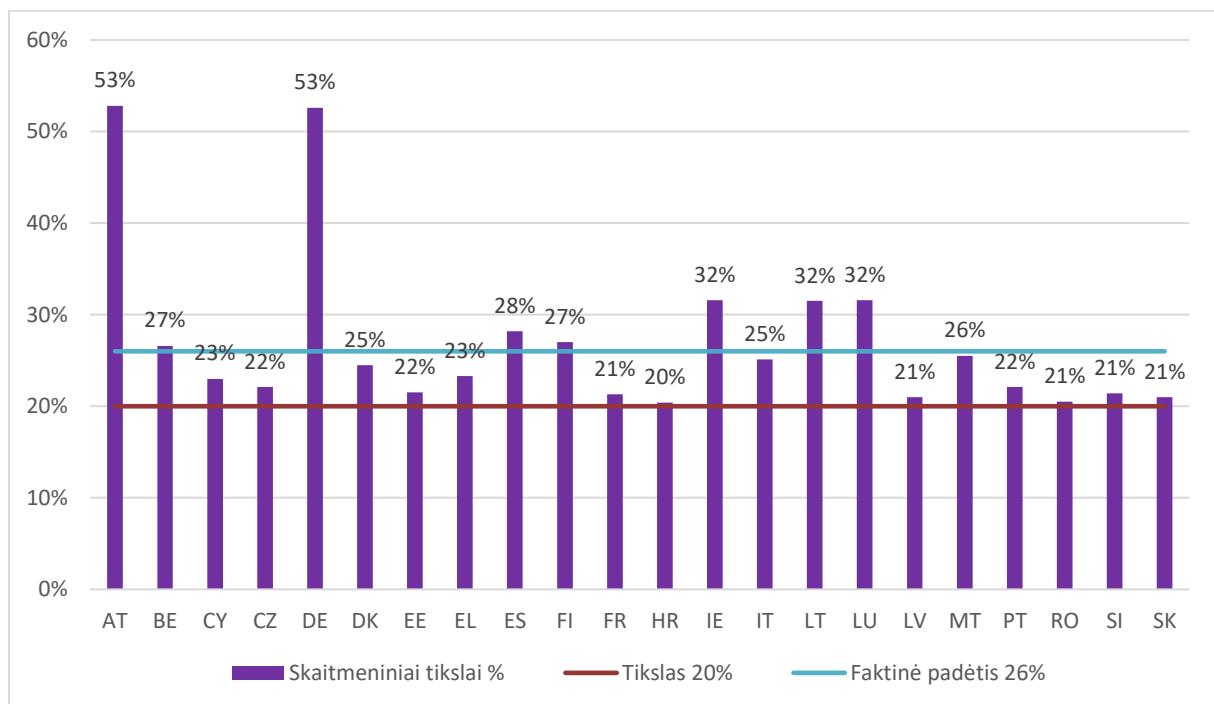
kad tam tikra tarpinė reikšmė ar siektina reikšmė atitinka reikšmingos žalos nedarymo principo sąlygas.

3.3. Priemonės indėlis į skaitmeninę transformaciją (2 ramstis)

Skaitmeninis tikslas

Pagal EGADP reglamentą reikalaujama, kad bent 20 proc. visų kiekviename ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų asignavimų būtų skiriama skaitmeniniams tikslams remti. Valstybių narių pasiūlytos reformos ir investicijos viršijo 20 proc. tikslą; bendros skaitmeninių technologijų išlaidos priimtuose planuose sudaro 117 mlrd. EUR, t. y. apie 26 proc. visų planų asignavimų, apskaičiuotų pagal skaitmeninio ženklavimo metodiką²³.

6 diagrama. Indėlis į skaitmeninius tikslus, kaip ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano asignavimų dalis

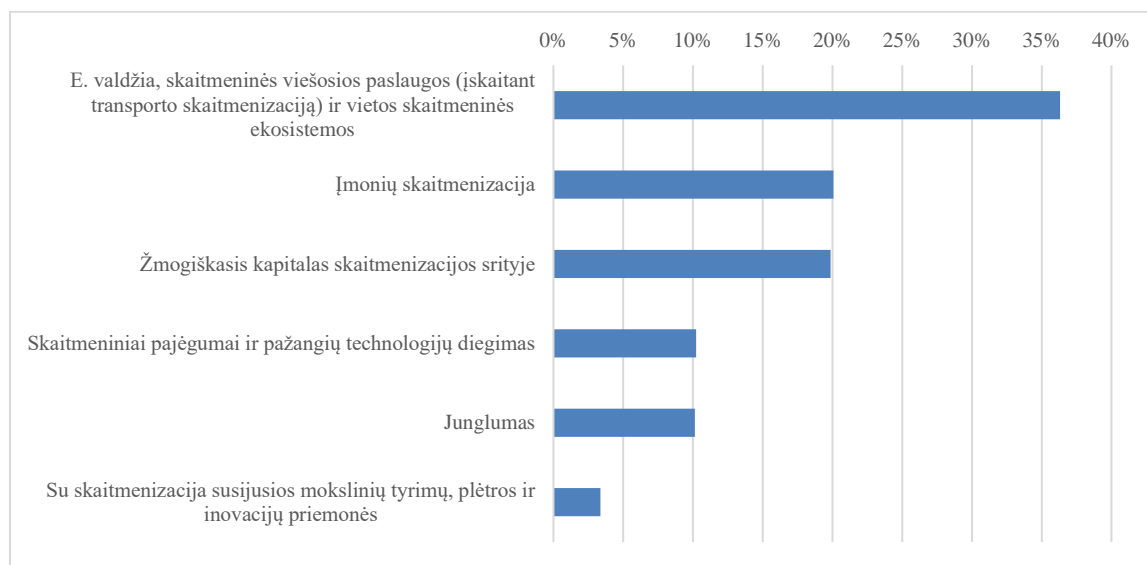
Skaitmeninė transformacija

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai apima įvairias priemones, kuriomis remiamas skaitmeninės transformacijos ramstis, pavyzdžiui, itin didelio pralaidumo ir 5G tinklo diegimą, gyventojų ir darbo jėgos skaitmeninių įgūdžių ugdymą,

²³ Remiantis EGADP reglamento VII priedu, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose turėjo būti nurodyta ir pagrįsta tai, koku mastu kiekviena priemonė visapusiškai prisidedama (100 proc.), iš dalies prisidedama (40 proc.) prie skaitmeninių tikslų siekimo arba šių tikslų siekimui nedaromas joks poveikis (0 proc.). Derinant kiekvienos priemonės koeficientus su išlaidų įverčiais galima apskaičiuoti, koku mastu planai padeda siekti skaitmeninio tikslo.

skaitmeninių technologijų integravimą į valdymo procesus, paramą MVI skaitmenizacijai, taip pat mokslinius tyrimus ir plėtrą bei pažangiųjų technologijų diegimą. Atsižvelgiant į pagal ramsčius teikiamų ataskaitų metodiką, skaitmeninės transformacijos ramsčiui iš viso skirta beveik 130 mlrd. EUR (tai atitinka 29 proc. visų 22 planuose numatytų išlaidų). Daugiau kaip trečdalis skaitmeninių išlaidų skiriama viešųjų paslaugų skaitmenizacijai, įskaitant transporto skaitmenizaciją (36 proc., 47 mlrd. EUR), taip pat priemonėms, kuriomis remiamas įmonių skaitmenizacija (20 proc., 26 mlrd. EUR) ir žmogiškajam kapitalui (20 proc., 26 mlrd. EUR), žr. toliau pateiktą 7 diagramą.

7 diagrama. Skaitmeninės transformacijos rėmimo išlaidų pasiskirstymas (2 ramstis)

Šioje diagramoje parodytas numatomo indėlio į politikos ramstį pasiskirstymas pagal Europos Komisijos sudarytą politikos sričių sąrašą. Procentinė dalis yra susijusi su bendromis išlaidomis, paženklintomis pagal kiekvieną politikos sritį kaip skaitmeninės transformacijos ramsčio dalis.

E. valdžia ir skaitmeninės viešosios paslaugos

Priemonės, kuriomis remiama viešųjų paslaugų ir e. valdžios skaitmenizacija, sudaro daugiau nei trečdalį pagal Priemonę finansuojamų 22 priimtų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų skaitmeninių išlaidų (47 mlrd. EUR, t. y. 36 proc. skaitmeninės transformacijos ramsčio lėšų). Šiomis priemonėmis siekiama modernizuoti ir tobulinti viešojo administravimo procesus, kad jie būtų patogesni, labiau orientuoti į piliečius ir sąveikesni, ir pagerinti asmenų ir įmonių prieigą prie skaitmeninių viešųjų paslaugų bei naudojimąsi jomis. Į daugelį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įtrauktos reformos, kuriomis siekiama diegti arba tobulinti e. valdžios sprendimus, pavyzdžiui, įdiegiant skaitmeninę atpažintį (e. ID), užtikrinti skaitmeninių viešųjų platformų sąveikumą, taip pat gerinti duomenų rinkimą ir tvarkymą.

Kroatijos plane numatyta investuoti, kad piliečiai galėtų lengvai naudotis viešosiomis paslaugomis internetu savo išmaniuosiuose telefonuose, sukuriant skaitmeninę mobiliųjų e. paslaugų platformą. Ja skatinama, kad būtų naudojami elektroniniai parašai piliečiams bendraujant su viešojo administravimo institucijomis ir ji apima investicijas į Kroatijos skaitmeninės asmens tapatybės kortelės diegimą, kad e. ID naudotojai galėtų pasirašyti

dokumentus mobiliosiose operacinėse sistemose. Kroatijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane taip pat yra priemonė, skirta vieno langelio principu grindžiamai tarnybai įkurti, suderinant ir centralizuojant visų viešojo administravimo institucijų internetinių paslaugų pagalbos tarnybų sistemą, kad būtų galima geriau bendrauti su viešojo administravimo institucijomis, greičiau gauti informaciją ir siųsti atsiliepimus bei įvertinti bendravimo su valstybės tarnautojais kokybę.

Kai kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai apima investicijas, kuriomis siekiama integruoti pažangias technologijas (pvz., valdžios sektoriaus debesiją) į valdymo procesus, taip pat stiprinti viešojo sektoriaus kibernetinio saugumo pajėgumus. Tikimasi, kad valdžios sektoriaus debesija supaprastins piliečių sąveiką su valdžios institucijomis, sutrumpinant informacijos apdorojimo laiką, sumažinant valdžios institucijų paslaugų kainą ir padidinant neskelbtinų duomenų saugumą. Taip pat kai kuriuose planuose deramai atsižvelgiama į valstybės kibernetinio saugumo pajėgumų stiprinimą, atsižvelgiant į tai, kad yra įrodytas kibernetinių nusikaltimų potencialas blokuoti itin svarbias viešąsias paslaugas.

Graikijos plane yra viešųjų subjektų skaitmeninei transformacijai skirtas komponentas, kuris apima plataus masto kibernetinio saugumo ir duomenų valdymo strategijas, taip pat platesnį pažangių technologijų, pavyzdžiui, debesijos kompiuterijos ir didžiųjų duomenų, naudojimą.

Į Maltos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtrauktos investicijos, kuriomis siekiama toliau skaitmenizuoti Maltos prekybinės laivybos direktoratą, plėtojant įvairias IT priemones ir sistemas (pavyzdžiui, dokumentų tvarkymo sistemą, įskaitant 15 000 fizinių laivybos bylų skaitmeninimą, laivų valdymo sistemą, skaitmeninę jūrų sąsają, jūrininkų valdymo sistemą ir jūrų analitikos priemonę). Investicijos į skaitmenines paslaugas ir debesija grindžiamą infrastruktūrą padės užtikrinti veiksmingesnę reglamentavimo praktiką ir pagerinti direktorato vidaus operacijas, santykius su klientais ir administravimą Maltos ekonomikai itin svarbiame sektoriuje.

Į daugelį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įtrauktos priemonės, kuriomis siekiama skaitmenizuoti nacionalines sveikatos priežiūros sistemas, įskaitant telemedicinos paslaugų taikymo srities išplėtimą, suskaidytų nacionalinių sveikatos registru konsolidavimą ir skaitmeninių sveikatos platformų sąveikumo ir saugumo užtikrinimą.

Slovėnijos plane numatytos priemonės, kuriomis siekiama integruoti naujas skaitmenines paslaugas į sveikatos priežiūrą, skatinti naudoti informacines technologijas bendraujant su pacientais ir suinteresuotaisiais subjektais, įdiegti tikralaikiais duomenimis grindžiamą kokybės stebėseną, gerinti pajėgumų ir pacientų valdymo planavimą, taip pat ligoninių infrastruktūros, medicinos paslaugų ir materialinių reikalavimų planavimą.

Viešųjų paslaugų skaitmenizacija susijusi su keliomis politikos sritimis ir užtikrina sinergiją su kitais penkiais ramsčiais, kurie remiami pagal Priemonę. Pavyzdžiui, remiant žaliąjį ramstį, kai kurios investicijos atspindi svarbų skaitmenizacijos vaidmenį siekiant, kad

ES transporto sistemos taptų tvaresnės ir atsparesnės, pavyzdžiui, pasitelkiant intelektinių transporto sistemų technologijas, judumo mieste valdymo priemones, daugiaryšio transporto bilietų pardavimo ir keleivių informavimo apie daugiaryšį transportą sistemas bei išplečiant Europos geležinkelių transporto valdymo sistemos aprėptį.

Suomijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane remiamas projektas „Digirail“, kuriuo siekiama iki 2040 m. visame nacionaliniame geležinkelių tinkle įdiegti Europos geležinkelių eismo valdymo sistemą, taip pat 4G ir 5G grindžiamą būsimą geležinkelių judriojo ryšio sistemą.

Žmogiškasis kapitalas skaitmenizacijos srityje

Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktos įvairios priemonės skaitmeninių įgūdžių ugdymui remti, kurių bendros apskaičiuotos išlaidos – 26 mlrd. EUR, o tai sudaro 20 proc. skaitmeninės transformacijos ramsčio lėšų. Į daugumą planų įtrauktos priemonės, kuriomis siekiama didinti plačiosios visuomenės ir darbo jėgos skaitmeninių įgūdžių lygį. Kai kurie planai taip pat apima priemones, skirtas aukšto lygio skaitmeniniams įgūdžiams ugdyti ir IRT specialistams mokyti, parengiant mokymo modulius pažangių skaitmeninių technologijų, skirtų aukštajam mokslui ir profesiniam mokymui, srityje. COVID-19 pandemija išryškino švietimo skaitmenizacijos poreikį ir į kai kurias ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus yra įtrauktos atitinkamos priemonės.

Portugalijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta investicija „Skaitmeninė akademija“, sudarysianti sąlygas pasiūlyti specialiai pritaikytus mokymus Portugalijos darbuotojams, kad būtų padidintas skaitmeninių įgūdžių turinčių darbuotojų skaičius. Iš viso bus individualiai nustatyti 800 000 dalyvių skaitmeninių įgūdžių poreikiai ir jie dalyvaus tiksliniame skaitmeninių įgūdžių mokyme.

Latvijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta priemonė, kuria siekiama gerokai padidinti aukšto lygio skaitmeninių įgūdžių turinčių specialistų skaičių. Šią priemonę sudaro maždaug 20 aukšto lygio skaitmeninių įgūdžių mokymo modulių, skirtų pažangioms technologijoms, pavyzdžiui, kvantinei, našiajai kompiuterijai ir kalbos technologijoms. Mokymo moduliai bus įtraukti į aukštojo mokslo programas (bakalauro, magistro ir doktorantūros), taip pat į įmonių specialistams skirtas švietimo programas. Investicijomis bus remiami 3 000 dalyvių, besimokančių pagal sukurtus modulius.

Airijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane yra priemonė, kuria remiama skaitmeninė Airijos visų lygmenų švietimo ir mokymo (mokyklų, aukštųjų mokyklų, mokymosi visą gyvenimą) transformacija, pagrindinių skaitmeninių įgūdžių integravimas visomis aplinkybėmis ir skaitmeninės atskirties rizikos mažinimas.

Įmonių skaitmenizacija

Į visus priimtus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktos priemonės, kuriomis remiama įmonių skaitmenizacija, kurių bendra vertė – 26 mlrd. EUR, o tai sudaro 20 proc. skaitmeninės transformacijos ramsčio lėšų. Šios srities priemonės apima pagrindines reformas, iš kurių svarbiausios yra tos, kuriomis siekiama supaprastinti įmonių administracines procedūras ir sukurti skaitmeninės verslo aplinkos pagrindą, imantis veiksmų skaitmeninio verslo kūrimo ir registravimo, pasitikėjimo ir kibernetinio saugumo srityse. Tikimasi, kad šios priemonės padidins pasitikėjimą skaitmeninių technologijų diegimu, o tai turės teigiamą poveikį tiek jų įsisavinimui, tiek jų naudojimo intensyvumui. Taip pat tikimasi, kad su sąskaitų faktūrų skaitmeninimu susijusios reformos turės teigiamą poveikį įmonių skaitmenizacijai.

Vokietija įgyvendins Internetinės prieigos aktą ir modernizuos registrus; tikimasi, kad tai sumažins administracinę naštą įmonėms, visų pirma MVĮ. Šiomis reformomis sudaromos sąlygos skaitmeninėmis priemonėmis nustatyti ir veiksmingai taikyti vienkartinio duomenų pateikimo principą.

Ispanija priims apribotą bandomąją reglamentavimo aplinką dirbtinio intelekto naudojimui reglamentuoti, įskaitant teisėkūros veiksmus, susijusius su duomenų naudojimu, privatumu ir etikos klausimais.

Kai kuriuose planuose numatytos investicijos pažangiųjų skaitmeninių technologijų integravimui į įmonių gamybos procesus (pvz., automatizavimą, dirbtinį intelektą) remti. Šios rūšies parama gali būti teikiama keliais būdais, tokiais, kaip bendro pobūdžio parama, teikiant, pavyzdžiui, konsultuojamojo ugdymo ir konsultavimo paslaugas (be kita ko, per Europos skaitmeninių inovacijų centrus), paskolas, dotacijas ar mokesčių kreditus materialiajam (mašinoms ir (arba) techninei įrangai) ir nematerialiajam (programinei įrangai ir (arba) mokymams) turtui įsigyti, arba struktūrinės priemonės (įskaitant apribotą bandomąją reglamentavimo aplinką²⁴). Be to, keliuose planuose numatytos konkrečios srities (pavyzdžiui, naujų komercinės veiklos procesų) ir konkretaus pramonės sektoriaus (pavyzdžiui, turizmo arba transporto priemonių gamintojų ir (arba) tiekėjų) investicijos.

Austrijos plane numatytas patikimas priemonių rinkinys, kuriuo siekiama remti įmonių skaitmenizaciją ir sudaryti jai palankesnes sąlygas. Visų pirma plane numatytos tikslinės investicijos, kuriomis siekiama padėti MVĮ diegti skaitmenines technologijas, kurių diegimo sunkumai, kaip paaiškėjo, trukdo didinti našumą.

Danijos plane numatytos priemonės, kuriomis siekiama skatinti MVĮ skaitmenizaciją pratęsiant dabar taikomą schemą „Skaitmeninės MVĮ“, pagal kurią teikiamos subsidijos MVĮ, kad jos galėtų skaitmenizuoti savo verslą ir plačiau naudoti naujas ir pažangias

²⁴ Apribota bandomoji reglamentavimo aplinka yra finansų sektoriaus priežiūros institucijos sukurta sistema, siekiant sudaryti sąlygas privačioms įmonėms nedideliu mastu tiesiogiai išbandyti inovacijas kontroliuojamoje aplinkoje, prižiūrint priežiūros institucijai.

technologijas, taip pat elektroninės prekybos sprendimus.

Italija reorganizavo ir pertvarkė kai kurias esamas priemones į schemą „Pertvarka 4.0“, pagal kurią įmonėms, investuojančioms į ketvirtosios pramonės revoliucijos materialias (skaitmenines ir automatizuotas mašinas) ir nematerialias (programinę įrangą) prekes, suteikiamas mokesčių kreditas ir taip siekiama skatinti gamybos sektoriaus modernizavimą ir skaitmenizavimą.

Apskritai investicijos, kuriomis remiama įmonių skaitmenizacija, yra naudingos tiek didelėms, tiek mažoms įmonėms. Tačiau daugumoje planų numatytos ir konkrečiai MVĮ skirtos priemonės, nes mažesnėms įmonėms sunkiau diegti skaitmenines technologijas.

Junglumas

Didžioji dauguma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų apima investicijas į junglumą, kurių vertė, kaip apskaičiuota, siekia 13 mlrd. EUR ir sudaro 10 proc. skaitmeninės transformacijos ramsčio lėšų. Tai apima įvairius veiksmus, kuriais siekiama prisidėti prie itin didelio pralaidumo fiksuotojo ir belaidžio ryšio tinklų diegimo, laikantis ES skaitmeninio dešimtmečio tikslų – užtikrinti, kad iki 2025 m. visi Europos namų ūkiai turėtų prieigą prie sparčiojo interneto paslaugų ir kad iki 2030 m. jie turėtų prieigą prie gigabitinio junglumo. Į daugelį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įtrauktos investicijos, kuriomis remiamas 5G arba fiksuotojo ryšio itin sparčių arba itin didelio pralaidumo tinklų diegimas siekiant sumažinti skaitmeninę atskirtį.

Į Austrijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta programa „Plačiajuostis ryšys Austrijai 2030 m.“, susijusi su investicijomis į gigabitinius tinklus, kurie apimtų pusę Austrijos namų ūkių, užtikrinant bent 100 Mbit/s atsiuntimo ir išsiuntimo spartą, ir į naujo simetrinio gigabitinio junglumo diegimą, kuris bus naudingas visų pirma kaimo regionams.

Pagal Kroatijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą bus finansuojama plačiajuosčio ryšio infrastruktūros plėtra vietovėse, kuriose nėra pakankamo komercinio susidomėjimo, ir tai padės sumažinti skaitmeninę atskirtį Kroatijoje, siekiant šiose vietovėse apimti 700 000 gyventojų.

Kai kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai taip pat apima investicijas į šviesolaidinės infrastruktūros diegimą pastatuose ir investicijas, kurios taip pat gali būti tarpvalstybinio pobūdžio, pavyzdžiui, investicijas į 5G koridorius ir jūrinius šviesolaidinius kabelius. Be to, keliuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose taip pat numatytos papildomos reformos, atitinkančios geriausią patirtį, siekiant laiku įdiegti 5G ryšį ir spartųjį plačiajuostį ryšį, kaip numatyta junglumo priemonių

rinkinyje²⁵. Tikimasi, kad tokiomis reformomis privatiems operatoriams bus sudarytos palankesnės sąlygos investuoti į itin didelio pralaidumo tinklus, visų pirma pašalinant nereikalingas administracines kliūtis investicijoms į tinklus, paspartinant leidimų išdavimo procedūras investicijoms į belaidžių ir fiksuotųjų itin didelio pralaidumo tinklų diegimą, mažinant diegimo sąnaudas ir palengvinant tinklo diegimo procesus.

Pagal Kipro ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą bus finansuojamas naujų jūrinių kabelių įrengimas siekiant sujungti Kiprą su Graikijos sistema, sudarant Kiprui sąlygas dalyvauti kai kuriuose svarbiausiuose regiono mainuose internetu ir pagerinti junglumą saloje.

Pagal Italijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą bus finansuojamos penkios priemonės, kuriomis tikimasi prisidėti prie nacionalinio itin spartaus ir 5G telekomunikacijų tinklo visoje nacionalinėje teritorijoje: „Italia 1 Giga“, „Italia 5G“, „Sujungtos mokyklos“, „Sujungtos sveikatos priežiūros įstaigos“ ir „Sujungtos mažosios salos“.

Kalbant apie papildomas reformas, Austrijos ir Graikijos planai atitinka junglumo priemonių rinkinį ir apima, pavyzdžiui, reformas, kuriomis siekiama supaprastinti plačiajuosčio ryšio diegimo procedūras, visų pirma pašalinant nereikalingas administracines kliūtis, paspartinant licencijų išdavimo procedūras ir mažinant diegimo sąnaudas.

Skaitmeniniai moksliniai tyrimai ir plėtra, skaitmeniniai pajėgumai ir pažangiųjų technologijų diegimas

Dauguma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų apima priemones, kuriomis remiami skaitmeninių technologijų moksliniai tyrimai ir plėtra ir (arba) investicijos į skaitmeninius pajėgumus ir pažangiųjų technologijų diegimą, kurių bendra vertė – apie 18 mlrd. EUR, o tai sudaro apie 14 proc. viso indėlio į skaitmeninės pertvarkos ramstį. Šias priemones daugiausia sudaro investicijos į mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų veiklą tokiose srityse kaip mikroelektronika, debesija, kibernetinis saugumas ir dirbtinis intelektas, taip pat infrastruktūra, įskaitant visų pirma superkompiuterius ir kvantinės komunikacijos tinklus. Kartais šios investicijos bus vykdomos įgyvendinant daugiašalius projektus (žr. tolesnį skirsnį). Į kai kuriuos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus taip pat įtrauktos reformos šioms investicijoms papildyti, siekiant pritaikyti mokslinių tyrimų ir inovacijos politikos priemones, skirtas šių technologijų sričių plėtrai tvirčiau remti, arba teisinę ir administracinę sistemą (visų pirma susijusią su duomenų valdymu ir tvarkymu), kad būtų galima įdiegti atitinkamas technologijas.

²⁵ Žr. [2020 m. rugsėjo 18 d. Komisijos rekomendacija](#) dėl itin didelio pralaidumo tinklų diegimo sąnaudoms mažinti ir savalaikiai investicijoms palankiai prieigai prie 5G radijo spektro užtikrinti skirto bendro Sąjungos priemonių rinkinio, kad būtų paskatintas junglumas ir taip paremtas Sąjungos ekonomikos atsigavimas nuo COVID-19 krizės (C(2020) 6270 final).

Vokietijos plane numatyta plataus masto tarpvalstybinė Europos iniciatyva, kuria siekiama investuoti į naujos kartos debesijos paslaugas ir infrastruktūrą, skatinti pramonėje diegti pažangiuosius debesijos ir tinklo paribio sprendinius, kurie yra labai novatoriški, itin saugūs, užtikrinantys efektyvų energijos vartojimą ir visiškai atitinka duomenų apsaugos reikalavimus.

Pagal Austrijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą bus finansuojamos mokslinių tyrimų infrastruktūros ir bendradarbiavimas siekiant, be kita ko, išplėsti žinių bazę, skirtą (tolesnei) technologinių koncepcijų, taip pat kvantinės kompiuterijos, modeliavimo ir komunikacijos aparatinės ir programinės įrangos plėtrai.

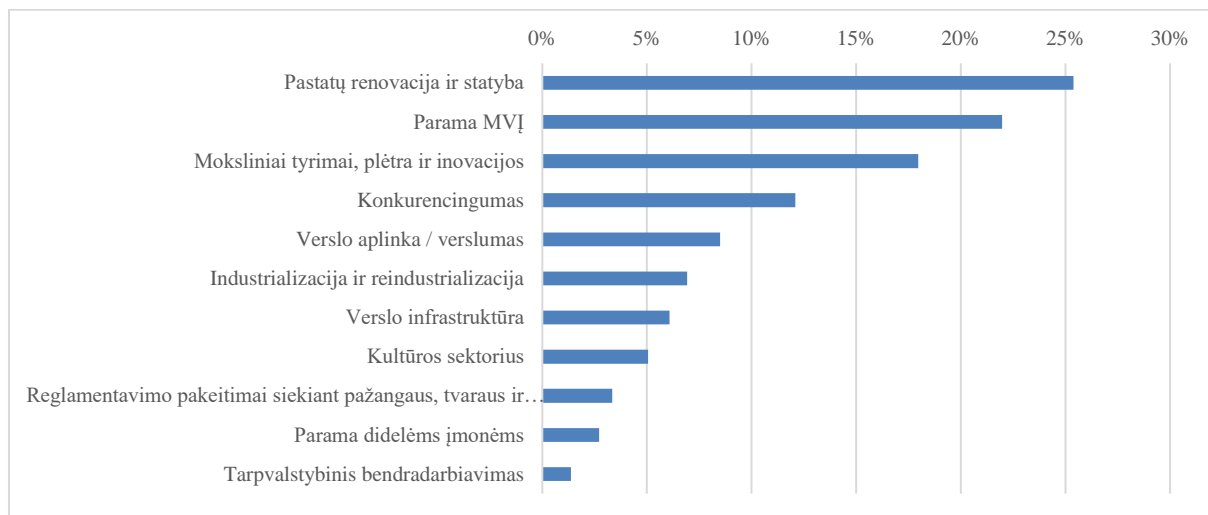
Belgija, Ispanija ir Slovėnija remis kultūros ir žiniasklaidos sektorių skaitmenizavimą. Kultūros ir žiniasklaidos veiklos vykdytojams didelėmis investicijomis bus suteiktos technologinės skaitmenizacijos priemonės, taip pat bus remiama ir skatinama pagrindinių kultūros įstaigų skaitmeninė transformacija, taip didinant kultūros paveldo prieinamumą.

3.4. Priemonės indėlis į pažangų, tvarų ir integracinį augimą (3 ramstis)

Priemonės, kuriomis prisidedama prie pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo ramsčio, yra susijusios su daugiau kaip tūkstančiu 22-uose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatytų priemonių, kurių bendra vertė siekia apie 223 mlrd. EUR. Šios priemonės apima labai įvairias sritis – nuo paramos MVĮ iki mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų bei reformų, kuriomis gerinama verslo aplinka ar konkurencingumas. Jos taip pat apima dideles investicijas pažangiam ir tvariam augimui remti, pavyzdžiui, Ispanijos paramą skaitmenizacijai ir inovacijoms (3 mlrd. EUR), Italijos programą „Pertvarka 4.0“ (10,8 mlrd. EUR), Portugalijos nacionalinio skatinamojo finansavimo banko *Banco Nacional de Fomento* kapitalizaciją (1,5 mlrd. EUR). Šios priemonės taip pat apima platų reformų spektrą, visų pirma pagrindinėse bendrosios rinkos srityse, pavyzdžiui, reglamentuojamųjų profesijų (Portugalija, Kroatija), menininkų ir kultūros srities darbuotojų statuso (Čekija, Graikija, Ispanija arba Rumunija), intelektinės nuosavybės (Italija, Graikija), rinkos priežiūros (Italija), nemokumo (Italija, Ispanija, Portugalija, Graikija, Slovakija) ir viešųjų pirkimų (Italija, Graikija, Slovakija, Slovėnija, Rumunija ir Latvija) srityse.

8 diagrama. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo rėmimo išlaidų pasiskirstymas (3 ramstis)

Šioje diagramoje parodytas numatomo indėlio į politikos ramstį pasiskirstymas pagal Europos Komisijos sudarytą politikos sričių sąrašą. Procentinė dalis yra susijusi su bendromis išlaidomis, paženklinomis pagal kiekvieną politikos sritį kaip pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo ramsčio dalis.

Moksliniai tyrimai, plėtra ir inovacijos

Į visus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktos priemonės, susijusios su moksliniais tyrimais, plėtra ir inovacijomis, kurių bendra vertė – 44 mlrd. EUR²⁶. Investicijų į mokslinius tyrimus ir inovacijas suma paprastai sudaro 4–13 proc. valstybės narės EGADP dotacijų asignavimo su kai kurioms išskirtimis, kurios mažesnės arba didesnės už šį intervalą, o vidurkis yra apie 10 proc.

Kai kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai apima tiek investicijas, tiek reformas, kurios gali turėti realų proveržio poveikį valstybių narių mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemos plėtojimui ir padėti ateityje formuoti šią sistemą. Pavyzdžiui, keliose rytinėse ir pietinėse valstybėse narėse, kurios derina didelį EGADP dotacijų asignavimą ir mažą mokslinių tyrimų ir plėtros intensyvumą, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktos investicijos sudaro didesnę sumą negu kaip vienų metų (iki COVID-19 pandemijos) viešosios investicijos į mokslinius tyrimus ir inovacijas. Be to, kai kuriose iš tų šalių šios investicijos yra susijusios su svarbiomis mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos reformomis. Siūlomomis reformomis dažnai siekiama sumažinti mokslinių tyrimų sistemos susiskaidymą konsoliduojant mokslo tiriamąsias institucijas arba didinti mokslinių tyrimų karjeros patrauklumą viešosiose institucijose keičiant įdarbinimo, atlyginimų ir karjeros valdymo politiką.

Slovakijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta reforma, kuria bus skatinama sutelkti kompetencijos pajėgumus švietimo ir mokslinių tyrimų srityje sujungiant

²⁶ Tai apima priemones, kurios skirtos moksliniams tyrimams, plėtrai ir inovacijoms apskritai, taip pat priemones, konkrečiai skirtas su žaliaja ar skaitmenine pertvarka susijusiems moksliniams tyrimams, plėtrai ir inovacijoms.

universitetus į didesnius vienetus. Reforma taip pat turėtų sudaryti sąlygas akademinį mokslo tiriamųjų subjektų ir įmonių bendradarbiavimui stiprinti.

Į Kroatijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta reformų darbotvarkė, kuria siekiama stiprinti viešąją mokslo bazę nustatant naują rezultatais grindžiamą universitetų ir viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų finansavimo sistemą, didinant mokslinių tyrimų srities karjeros patrauklumą ir peržiūrint mokslo darbuotojų karjeros perspektyvų sistemą.

Reformomis taip pat siekiama sumažinti administracinę naštą, susijusią su galimybe gauti viešąjį finansavimą mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklai, ir remti žinių bei technologijų perdavimą (iš viešųjų mokslo tiriamųjų institucijų privačioms bendrovėms) įsteigiant atitinkamus subjektus (biurus, agentūras) ir šalinant akademinės bendruomenės ir verslo bendradarbiavimo kliūtis. Galiausiai į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktomis reformomis taip pat siekiama pagerinti mokslinių tyrimų ir inovacijų bei švietimo politikos įvairių valdymo lygmenų koordinavimą, kad būtų patenkinti įgūdžių poreikiai ir padidintos įsidarbinimo galimybės, ypač jaunimui.

Daug ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų apima temines investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas, sudarysiančias sąlygas sutelkti mokslinių tyrimų ir inovacijų pajėgumus, kad būtų paspartinta žalioji ir skaitmeninė pertvarka ir didinamas atsparumas, laikantis ES lygmens darbotvarkių (apie 37 proc. ir 22 proc. numatomų su moksliniais tyrimais, plėtra ir inovacijomis susijusių priemonių išlaidų iš tiesų buvo paženklintos kaip priemonės, kuriomis prisidedama prie atitinkamai žaliųjų ir skaitmeninių tikslų). Šias temines investicijas daugiausia sudarys finansinės paramos mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklai ir infrastruktūroms teikimas. Kai kurios valstybės narės taip pat į planus įtraukė investicijas programos „Europos horizontas“ partnerystėms remti ir pažangių projektų, kuriems pagal programą „Europos horizontas“ suteiktas pažangumo ženklas, finansavimą.

Danijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu siekiama viešajam ir privačiajam sektoriams suteikti paskatų skatinti mokslinius tyrimus ir plėtrą, visų pirma novatoriškų žaliųjų technologijų srityje, sukuriant keturias viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes, vadinamas žaliosiomis partnerystėmis, kuriomis siekiama rasti keturių misija pagrįstų uždavinių, susijusių su išmetamų teršalų kiekio mažinimu transporto, žemės ūkio, maisto ir atliekų sektoriuose, sprendimus.

Parama įmonėms (įskaitant MVI, galimybes gauti finansavimą ir finansines priemones)

Į daugumą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų (19 iš 22) įtrauktos priemonės, kuriomis teikiama tiesioginė parama MVI ir kurių vertė siekia 44 mlrd. EUR, o tai sudaro apie 22 proc. visų numatytų išlaidų pagal 3 ramstį²⁷. Tačiau MVI taip pat gaus naudos iš didesnės grupės priemonių, kurios apima platesnes politikos sritis. Tai, pavyzdžiui,

²⁷ Šis įvertis grindžiamas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestinės ramsčių ženklinimo metodika ir atitinka priemones, skirtas politikos sritims „Parama MVI“, kaip pirminėms arba antrinėms politikos sritims.

kvietimas teikti paraiškas dėl projektų, kuriais remiami moksliniai tyrimai ir inovacijos žaliajoje ir skaitmeninėje srityse, finansinės priemonės, kuriomis gali naudotis visos įmonės, verslo aplinkos reformos, darančios poveikį MVĮ ir didesnėms įmonėms, arba plataus masto priemonės, pavyzdžiui, viešojo administravimo paslaugų skaitmenizavimas, turėdamos teigiamą poveikį daugelio MVĮ veiklai ir sąnaudoms, tačiau nebus skirtos tik MVĮ. Atsižvelgiant į šias papildomas priemones, į visus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus yra įtrauktos MVĮ svarbios priemonės, kurių bendros numatomos išlaidos sudaro apie 109 mlrd. EUR, arba beveik 24 proc. visų numatytų išlaidų²⁸.

Apskritai į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktų MVĮ priemonių taikymo sritis apima daug sričių, pradedant verslo aplinkos gerinimu ir galimybėmis dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, baigiant MVĮ skaitmenizacija ir jų aplinkosauginio tvarumo gerinimu. Keliomis priemonėmis taip pat siekiama didinti MVĮ augimą ir atsparumą gerinant jų galimybes gauti finansavimą, perkvalifikuojant jų darbuotojus ir keliant jų kvalifikaciją arba stiprinant jų mokslinių tyrimų ir plėtros pajėgumus. Be tiesiogiai, o kai kuriais atvejais – išimtinai MVĮ skirtų priemonių, tikimasi, kad nemažai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų priemonių taip pat bus netiesiogiai naudingos MVĮ. Tai pasakytina apie dideles pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą remiamas investicijas į sektorius, kuriuose yra didelė MVĮ dalis, pavyzdžiui, statybos ir turizmo sektorius, arba apie kvietimą teikti mokslinių tyrimų ir plėtros veiklos projektų, kuriuose gali dalyvauti novatoriškos MVĮ, pasiūlymus.

---

²⁸ Šie skaičiai pagrįsti ramsčių ženklavimo metodika ir priemonėmis, skirtomis politikos sritims „Parama MVĮ“, kaip pirminėms arba antrinėms politikos sritims, taip pat atsižvelgiant į papildomas priemones, įtrauktas pagal kitus politikos ramsčius arba politikos sritis, kurios taip pat svarbios MVĮ. Priemonės, kuriomis remiamos tik MVĮ, buvo nustatytos atsižvelgiant į jų aprašymą atitinkamuose įgyvendinimo sprendimų prieduose.

Kroatija parengs keletą finansinių priemonių palankesnėms finansavimo sąlygoms sudaryti, siekdama MVĮ paskirstyti 1 300 paskolų ir (arba) palūkanų subsidijų. Kroatija taip pat investuos į MVĮ valdymo gebėjimus teikdama joms verslo konsultavimo paramą.

Latvija remis MVĮ veiksmais skaitmeninių įgūdžių, perkvalifikavimo ir kvalifikacijos kėlimo srityse, taip pat remis novatoriškas skaitmenines infrastruktūras, pavyzdžiui, ketvirtosios pramonės revoliucijos sprendimus.

Prancūzijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu bus remiama MVĮ energinė renovacija taikant mokesčių kredito priemonę ir specialią schemą, skirtą amatininkams, smulkiesiems prekybininkams ir savarankiškai dirbantiems asmenims remti atliekant energinės renovacijos darbus.

Suomijos planas konkrečiai skirtas MVĮ, daugiausia dėmesio skiriant Suomijos labai mažų ir mažų įmonių augimo spartinimui, taip pat jų tarptautinimo pajėgumų didinimui teikiant verslo plėtros dotacijas.

Ispanijos plane nurodyta parama MVĮ daugiausia apima skaitmenizaciją, taikant plačią schemą (3 mlrd. EUR), pagal kurią didelė dalis MVĮ būtų aprūpinta pagrindiniais ir pažangesniais skaitmeninimo priemonių rinkiniais.

Į Graikijos planą taip pat įtrauktos kelios investicijos, kuriomis siekiama skatinti Graikijos įmonių, įskaitant MVĮ, galimybes gauti finansavimą taikant plataus užmojo paskolų priemonės schemą. Šios investicijos bus suderintos su paskolų priemonei nustatytais penkiais strateginiais ramsčiais, t. y. žaliaja pertvarka, skaitmenizacija, ekstraversija, masto ekonomija dėl įmonių susijungimų ir įsigijimų, taip pat inovacijomis (moksliniais tyrimais ir plėtra).

Įgyvendindamos savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus valstybės narės taip pat turi pakankamai veiksmų laisvės, kad paskatintų MVĮ dalyvavimą didelio masto projektuose, taip pat mažų ir didelių įmonių arba akademinės bendruomenės bendradarbiavimą.

Pagal Ispanijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytą strateginį elektrinių ir susietųjų transporto priemonių projektą numatoma įgyvendinti kelis didelius integruotus projektus, apimančius visą elektrinių ir susietųjų transporto priemonių vertės grandinę ir vadinamus traktorių projektais. Tam strateginiam projektui įgyvendinti reikia, kad bent 40 proc. traktorių projektų dalyvių būtų MVĮ ir kad bent 30 proc. visos pagalbos būtų skirta MVĮ. Tikimasi, kad ši priemonė padės išlaikyti ir plėtoti MVĮ dalyvavimą automobilių pramonės sektoriaus vertės grandinėje ir sukurti naujų verslo galimybių startuoliams ir MVĮ.

Verslo aplinka

Į daugumą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įtrauktos priemonės verslo aplinkai gerinti – reformos ir investicijos sudaro 17,2 mlrd. EUR ir 8,5 proc. numatomų šios srities išlaidų. Visų pirma priemonėmis siekiama palengvinti vertimosi verslu

sąlygas mažinant biurokratiją įmonėms ir verslininkams, liberalizuojant verslo reglamentavimą ir mažinant griežtai reglamentuojamų profesijų apribojimus. Priemonėmis taip pat siekiama pritraukti užsienio investicijų ir talentų arba plėtoti pagrindinius sektorius, pavyzdžiui, kultūros ir turizmo sektorius. Kai kuriais ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais nustatomi reformų priemonių rinkiniai, kuriais siekiama didinti viešųjų koncesijų ir viešųjų pirkimų konkurencingumą.

Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta reforma, kuria siekiama sumažinti įmonėms tenkančią administracinę ir reglamentavimo našta. Reforma apima keletą intervencinių priemonių, kuriomis siekiama supaprastinti procedūras, pvz., kredito gavimo, prijungimo prie elektros energijos tiekimo, nekilnojamojo turto registravimo ir statybos leidimo gavimo procedūras.

Ispanija planuoja priimti naujų įmonių steigimo įstatymą, sudarysiantį palankias sąlygas novatoriškiems startuoliams steigti ir augti.

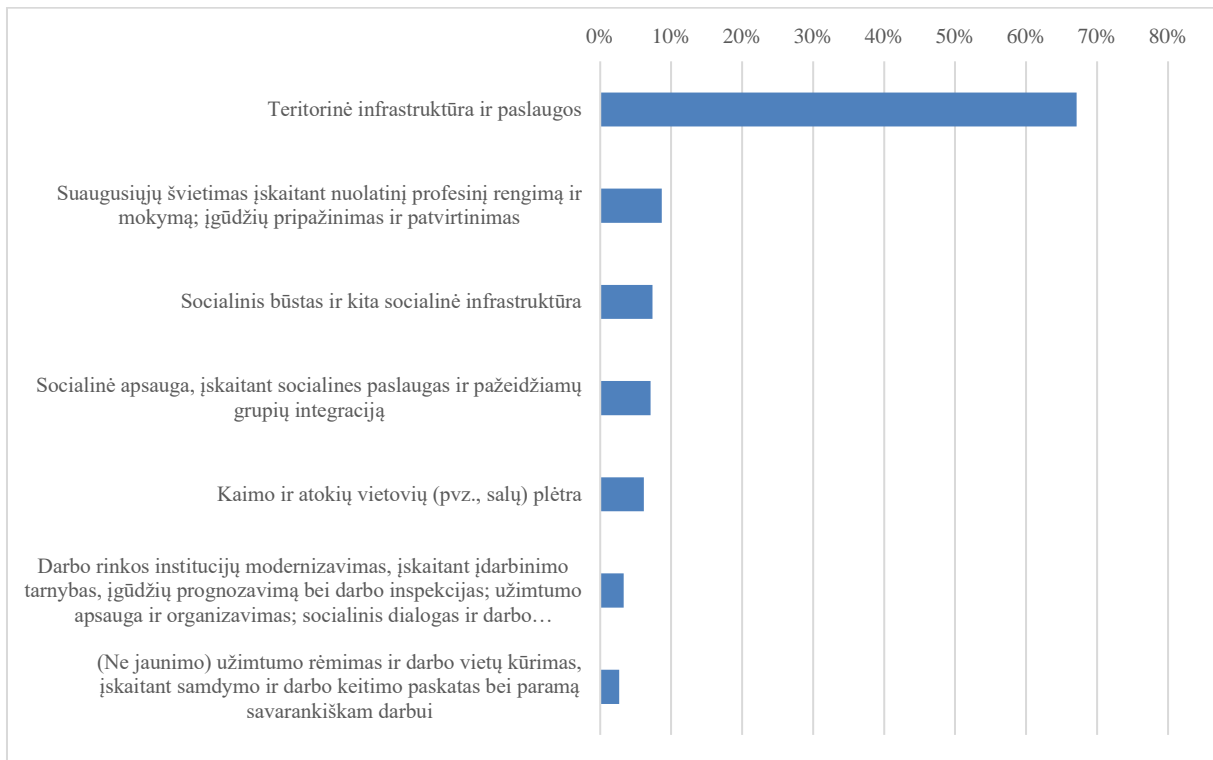
Austrijoje taip pat numatytas startuoliams skirtų priemonių rinkinys, pritaikytas prie startuolių, novatoriškų MVI ir socialinio verslumo poreikių.

Į daugumą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įtrauktos verslo infrastruktūros, industrializacijos ir reindustrializacijos priemonės, kurių bendra vertė šiose politikos srityse siekia 26 mlrd. EUR. Šios priemonės visų pirma susijusios su geležinkelių ir kelių jungčių su uostais arba pramonės parkais gerinimu ir daugiarūšio transporto mazgų plėtra; pramoninių objektų, įskaitant vandens valymo ir atliekų tvarkymo objektus, atkūrimu; priemonėmis žiedinei ekonomikai pramonės objektuose, įskaitant perdirbimo centrus, remti; logistikos centrais žemės ūkio ir maisto pramonei remti; plačiajuosčiu ryšiu ir 5G ryšiu pramonės objektuose ir verslo rajonuose; duomenų erdvių, skirtų pramoniniam taikymui arba konkreitiems pramonės sektoriams, kūrimu.

3.5. Priemonės indėlis į socialinę ir teritorinę sanglaudą (4 ramstis)

Priemonėms, kuriomis remiama socialinė ir teritorinė sanglauda, numatyta 193 mlrd. EUR išlaidų. Priemonės, kuriomis siekiama teritorinės sanglaudos, visų pirma apima dideles investicijas į infrastruktūrą, taigi sudaro daugiau nei pusę išlaidų, skirtų 4 ramsčiui (72 proc.). Socialinės sanglaudos išlaidos pagal 4 ramstį iš esmės vienodai paskirstomos socialinei politikai (socialinei apsaugai ir socialiniam būstui) ir priemonėms, kuriomis prisidedama prie užimtumo ir įgūdžių (ne jaunimo užimtumo rėmimo, darbo rinkos institucijų modernizavimo ir suaugusiųjų švietimo).

9 diagrama. Socialinės ir teritorinės sanglaudos rėmimo išlaidų pasiskirstymas pagal politikos sritis (4 ramstis)

Šioje diagramoje parodytas numatomo indėlio į politikos ramstį pasiskirstymas pagal Europos Komisijos sudarytą politikos sričių sąrašą. Procentinė dalis yra susijusi su bendromis išlaidomis, paženklintomis pagal kiekvieną politikos sritį kaip socialinės ir teritorinės sanglaudos ramsčio dalis.

Teritorinė infrastruktūra ir paslaugos, kaimo ir atokių vietovių (įskaitant salas) plėtra

Daugeliu reformų ir investicijų siekiama pagerinti teritorinę infrastruktūrą ir paslaugas, teikiamas vietos lygmeniu, taip pat panaikinti atotrūkį tarp urbanizuotų ir kaimo vietovių. Tai apima priemones, kuriomis remiamas žemės ūkio sektorius, gerinama infrastruktūra, galinti paskatinti vietos ekonomiką ir nacionalinį konkurencingumą (pvz., geležinkeliai ir uostai), ir teikiamos paslaugos, kurios daro tiesioginį poveikį kasdienio gyvenimo kokybei. Daugelis priemonių, susijusių su teritorine infrastruktūra ir paslaugomis, yra susijusios su judumo ir transporto gerinimu ir inovacijomis tobulinant oro eismo valdymo sistemas, investuojant į geležinkelių statybą, modernizavimą ir elektrifikavimą, modernizuojant uostų infrastruktūrą ir remiant tvaraus judumo mieste projektus, pavyzdžiui, didelio pajėgumo viešojo transporto paslaugas ir dviračių juostų įrengimą.

Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus taip pat įtrauktos įvairios priemonės, kuriomis siekiama pagerinti gamtos išteklių naudojimą ir išsaugoti aplinką vietos lygmeniu. Tai pasakytina apie nuotekų ir atliekų tvarkymo salose reformas, investicijas į vandens valymo sistemų plėtrą didelėse aglomeracijose, taip pat drėkinimo tinklus kaimo vietovėse, priemones, kuriomis siekiama didinti žemės ūkio, gyvulininkystės ir žuvininkystės tvarumą ir remti konsorciūmų kūrimą funkcinėse kaimo vietovėse. Kalbant apie teritorines paslaugas, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatytos priemonės, kuriomis siekiama stiprinti savivaldybių gebėjimą teikti kokybiškas paslaugas vykdant

decentralizacijos reformas ir investuojant, kad būtų pagerintas viešojo administravimo veiksmingumas vietos lygmeniu.

Belgijos, Danijos ir Italijos planuose – investicijos, kuriomis skatinama tiesti dviračių takus valstybiniuose keliuose. Taip bus sudarytos palankesnės sąlygos piliečiams ir turizmo sektoriui naudotis nuoseklesniu dviračių kelių tinklu ir taip pat geresnes galimybes rinktis dviračius, o ne kitas transporto rūšis. Be to, šiomis priemonėmis bus remiama savivaldybės dviračių takų įrengimo projektams skirta schema.

Kipras įgyvendins apsaugos nuo potvynių ir vandens surinkimo priemones, skirtas Livadijai, Kladeriui ir Nikosijos centrui. Tiksliau, šiomis investicijomis bus remiamas potvynių kanalų atnaujinimas Livadijoje, 4 600 metrų lietaus vandens surinkimo tinklo statyba Kladeryje ir kanalizacijos sistemos Nikosijoje statyba, įskaitant gatvių ir šaligatvių rekonstravimą bei lietaus vandens nutekėjimo tinklo plėtrą.

Latvijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta administracinė teritorinė reforma, kuria siekiama gerinti paslaugų kokybę mažinant administracinių padalinių skaičių ir didinant paslaugų teikimo veiksmingumą ir prieinamumą. Priemonė apima naujo savivaldybės įstatymo, kuriuo peržiūrimos vietos valdžios funkcijos ir užduotys, priėmimą. Naujuoju įstatymu bus užtikrintas geresnis valdymas savivaldybių lygmeniu, aiškesnis sprendimų priėmimo ir vykdomosios valdžios kompetencijų atskyrimas ir pasidalijimas bei aktyvesnis piliečių dalyvavimas vietos bendruomenių sprendimų priėmimo procese.

Socialinė apsauga, įtrauktis, socialinis būstas ir socialinė infrastruktūra

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai apima įvairias reformas ir investicijas, kuriomis stiprinamos valstybių narių socialinės apsaugos sistemos. Šiomis priemonėmis daugiausia dėmesio skiriama socialinės apsaugos sistemų veiksmingumui, kokybei ir atsparumui, atsižvelgiant į konkrečios šalies poreikius, akcentuotus 2019–2020 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose. Dauguma socialinės apsaugos investicijų pagal EGADP yra susijusios su socialinių paslaugų tinklo ir priemonių, kurias teikia viešosios ir privačiosios socialinės institucijos, modernizavimu, plėtra arba gerinimu. Jos taip pat apima konkrečias priemones, skirtas, pavyzdžiui, neįgaliųjų įtraukčiai, socialinių išmokų adekvatumo ir tvarumo didinimui ir pagyvenusių žmonių, kuriems reikia priežiūros, gyvenimo sąlygų gerinimui. Kai kuriose valstybėse narėse taip pat numatytos didelės investicijos siekiant padidinti socialinio būsto ir socialinės infrastruktūros pasiūlą pažeidžiamoms grupėms. Kai kurios valstybės narės į savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus taip pat įtraukė minimalių pajamų ir pensijų sistemų reformas, kad būtų padidintas jų adekvatumas ir tvarumas, veiksmus. Socialinės apsaugos ir socialinio būsto priemonėms numatytos išlaidos sudaro apie 27 mlrd. EUR.

Portugalija: „*Prieigos prie būsto rėmimo programa*“ – tai investicija, kuria siekiama užtikrinti deramą ir tinkamą būstą šeimoms, kurioms to labiausiai reikia, ir pažeidžiamiausioms grupėms, siekiant iki 2026 m. daugiausia remti socialinio būsto skyrimą bent 26 000 namų ūkių, kuriems reikia pagalbos. Šias investicijas numatoma panaudoti

naujiems pastatams statyti, esamiems būstams renovuoti, taip pat prireikus papildomiems pastatams įsigyti ir išsinuomoti, kad būtų galima suteikti socialinį būstą.

Lietuva: reforma, kuria siekiama padidinti nedarbo draudimo sistemos aprėptį, nustatyti papildomas išmokas vienišiams pagyvenusiems ir neįgaliems asmenims, taip pat patobulinti pensijų indeksavimo mechanizmą, kad būtų sumažinta skurdo senatvėje rizika.

Kroatija: ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta reforma ir investicijos į socialinę mentorystę, kad socialinės gerovės centruose būtų teikiama individualizuota mentorystės paslauga, skirta rizikos grupėms priklausantiems arba marginalizuotoje padėtyje esantiems asmenims. Teikiant šią naują paslaugą daugiausia dėmesio bus skiriama neįgaliųjų, smurto aukų, benamių, migrantų, romų, jaunimo, įkalinimo bausmes atliekančių asmenų ir kitų socialiai pažeidžiamų grupių narių integracijai.

Ispanija: šeimų apsaugos ir jų įvairovės pripažinimo reforma, kuria teisiškai pripažįstamos įvairių rūšių šeimos struktūros ir nustatomos išmokos ir paslaugos, kurias jos turi teisę gauti priklausomai nuo jų ypatumų ir pajamų lygio.

Užimtumo rėmimas, darbo rinkos institucijų modernizavimas, suaugusiųjų švietimas ir tikslinių grupių, išskyrus jaunimą, mokymas

Beveik visos valstybės narės į savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukė įvairias reformas ir investicijas, kuriomis remiamas darbo vietų kūrimas, kvalifikacijos kėlimas ir darbo rinkos modernizavimas. Šios priemonės atitinka per pastaruosius dvejus metus beveik visoms valstybėms narėms pateiktą rekomendaciją, susijusią su užimtumo rėmimu ir darbo rinka. Visų pirma 2020 m. daugumos valstybių narių buvo paprašyta švelninti krizės poveikį užimtumui ir sustiprinti paramą užimtumui, taip pat buvo nustatytos įvairios konkretesnės struktūrinės problemos.

Užimtumo ir aktyvi darbo rinkos politika yra vienas iš pagrindinių beveik visų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų aspektų, taip pat ji atitinka Komisijos rekomendaciją dėl veiksmingos aktyvios paramos užimtumui (EASE) po COVID-19 krizės. Į planus įtrauktos investicijos ir reformos, kuriomis siekiama didinti moterų, jaunimo ir pažeidžiamų grupių dalyvavimą darbo rinkoje, remti darbo vietų kūrimą ir perėjimą prie naujų sektorių ir profesijų, didinti užimtumą ir gerinti darbo rinkų veiklos rezultatus, veikimą ir atsparumą. Iš viso priemonės, kuriomis remiamas užimtumas ir darbo rinkos institucijų modernizavimas, sudaro apie 11,3 mlrd. EUR, t. y. 6 proc. asignavimų pagal 4 ramstį.

Suaugusiųjų švietimas bus labai svarbus didinant socialinį ir ekonominį atsparumą. Į nacionalinius planus įtrauktos reformos, kuriomis siekiama gerinti mokymąsi visą gyvenimą, įgūdžių vertinimą ir pripažinimą, kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, siekiant stiprinti karjeros galimybes, taip pat investicijos, kuriomis skatinamas mokymas privačiajame sektoriuje (apie 16,4 mlrd. EUR).

Italija: investicijos, kuriomis remiamas moterų dalyvavimas darbo rinkoje, visų pirma investuojant į vaikų priežiūros įstaigas ir remiant moterų verslumą. Pastarosiomis investicijomis bus teikiama parama verslininkėms, skatinama kurti ir plėtoti novatoriškus verslo projektus, suteikiamos mentorystės ir mokymo galimybės ir komunikacijos veiksmai.

Prancūzija: FNE mokymo programa padės įmonėms investuoti į darbuotojų, dirbančių ne visą darbo dieną, mokymą, o tai bus naudinga tiek darbuotojui didinant jo įsidarbinimo galimybes, tiek įmonei stiprinant jos konkurencingumą.

Graikija: horizontaliosios skaitmeninių įgūdžių, žaliųjų įgūdžių ir finansinio raštingumo tobulinimo programos, skirtos iš viso daugiau nei pusei milijono naudos gavėjų, pagerins Graikijos darbo jėgos įsidarbinimo galimybes vykdant žaliają ir skaitmeninę pertvarką. Prieš investuojant bus atlikta mokymosi visą gyvenimą sistemos reforma, užtikrinsianti aukštą mokymų kokybę ir atitiktį darbo rinkos poreikiams.

Slovėnija: ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta priemonė, kuria remiamas jaunų darbuotojų patekimas į darbo rinką, numatant finansines paskatas darbdaviams samdyti jaunuolius iki 25 metų pagal neterminuotas darbo sutartis su sąlyga, kad bus teikiamos mentorystės ir su darbu susijusio mokymo paslaugos, be kita ko, daug dėmesio skiriant skaitmeniniams įgūdžiams.

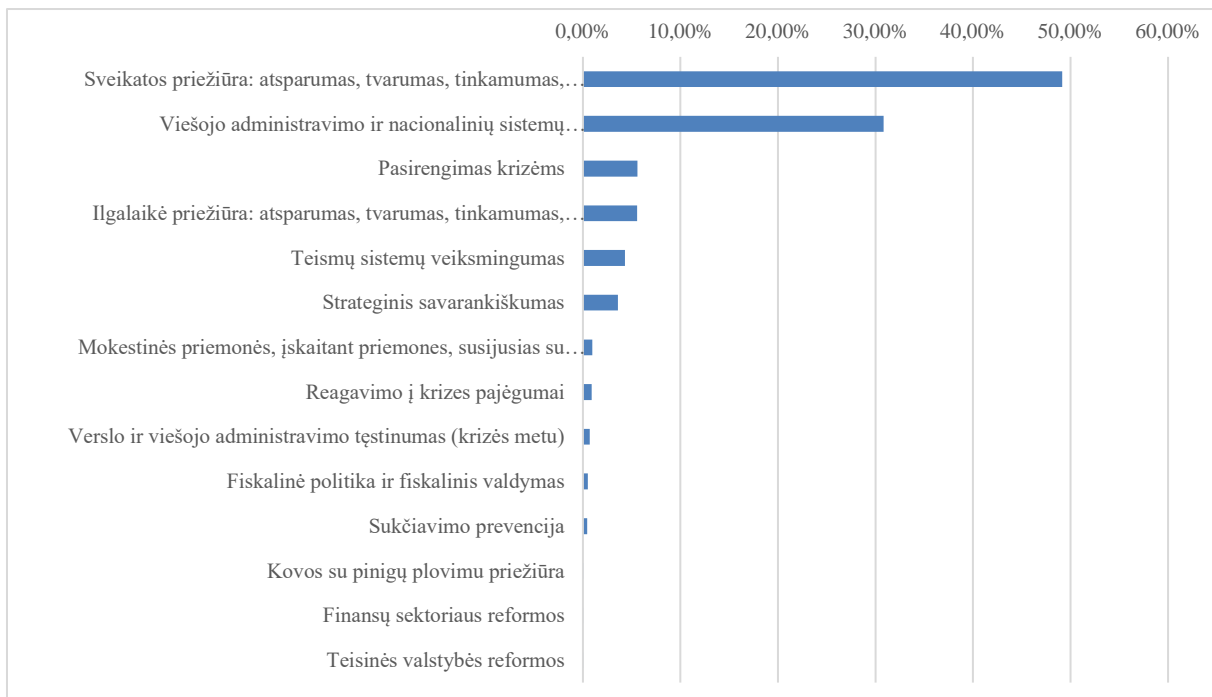
Airija: aktyvumo skatinimo parama ilgalaikiam nedarbui, kad bent 10 000 asmenų, kurie šešis mėnesius ar ilgiau neturėjo darbo, įgytų kokybiško darbo patirties. Laikina subsidijuojama mokomoji praktika derinama su mentoryste, galimybėmis mokytis ir valstybinių bei privačių užimtumo tarnybų parama, siekiant pagerinti ilgalaikes įsidarbinimo galimybes.

Ispanija: darbo sutarčių reforma, iš dalies keičiant galiojančius reglamentus dėl terminuotų sutarčių naudojimo, siekiant skatinti naudoti neterminuotas darbo sutartis. Reforma supaprastins esamų darbo sutarčių rūšis ir sumažins jų skaičių (neterminuota, terminuota, mokymo ir (arba) pameistrystės sutartis) ir apribos sąlygas, kuriomis galima sudaryti terminuotas darbo sutartis. Ji suteiks tinkamą pagrindą pameistriams patekti į darbo rinką, sustiprins neterminuotų sutarčių naudojimą sezoninei veiklai, sustiprins kontrolę, kad būtų užkirstas kelias neteisėtam darbo laikui, ir kovą su sukčiavimu darbo srityje, be kita ko, atnaujinant sankcijų sistemą. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai taip pat apima priemones, kuriomis siekiama stiprinti ir modernizuoti valstybines užimtumo tarnybas ir teikti veiksmingesnę ir tikslingesnę paramą darbo ieškantiems asmenims, pavyzdžiui, pasitelkiant skaitmenizaciją, procesų optimizavimą, darbuotojų mokymą ir laikinųjų darbuotojų įdarbinimą krizės padariniams įveikti.

3.6. Priemonės indėlis į sveikatą ir ekonominį, socialinį bei institucinį atsparumą, siekiant, be kita ko, gerinti pasirengimą krizėms ir didinti reagavimo į krizes pajėgumus (5 ramstis)

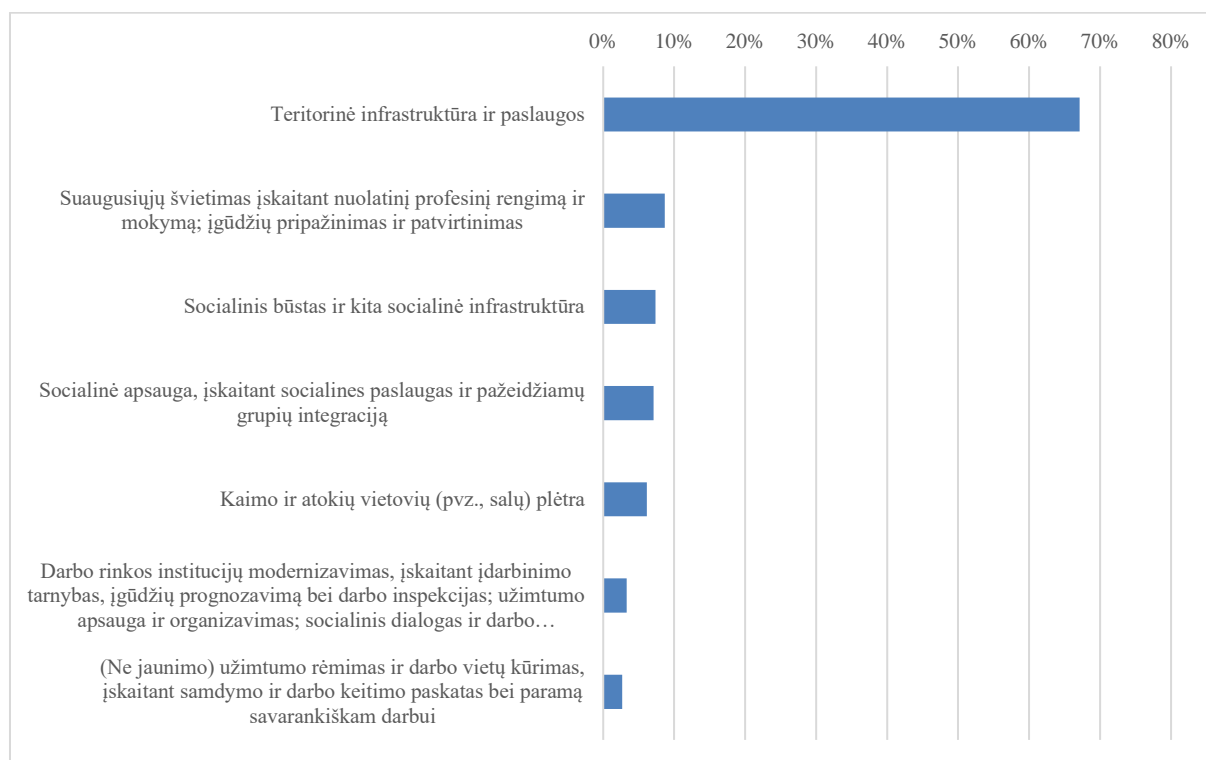
22 priimti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai apima priemones, kuriomis remiamas 5 ramstis, – iš viso 78 mlrd. EUR. Nors finansavimas sutelktas į sveikatos priežiūros stiprinimą ir viešojo administravimo reformavimą, priemonių skaičius politikos srityse paskirstomas tolygiau. 5 ramstį galima suskirstyti į 14 politikos sričių, kaip parodyta 10 diagramoje. Akivaizdu, kad sveikatos priežiūra ir viešasis administravimas yra sritys, gaunančios daugiausia naudos, – sveikatos priežiūrai skiriama daugiausia išlaidų, o viešajam administravimui – priemonių. Kai kurioms sritims, pavyzdžiui, fiskalinei politikai, sukčiavimo prevencijai ar teisinei valstybei, skiriamos tik labai mažos bendrų išlaidų sumos, tačiau joms naudingos tikslinės politikos reformos.

10 diagrama. Sveikatos ir atsparumo rėmimo išlaidų pasiskirstymas pagal politikos sritis (5 ramstis)

Šioje diagramoje parodytas numatomo indėlio į politikos ramstį pasiskirstymas pagal Europos Komisijos sudarytą politikos sričių sąrašą. Procentinė dalis susijusi su bendromis išlaidomis, paženklintomis pagal kiekvieną politikos sritį kaip sveikatos ir ekonominio, socialinio bei institucinio atsparumo ramsčio dalis.

11 diagrama. Priemonių, kuriomis remiama sveikata ir atsparumas, skaičius pagal politikos sritis (5 ramstis)

Sveikata ir ilgalaikė priežiūra

Į visus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktos su sveikatos priežiūra susijusios priemonės, rodančios tvirtą valstybių narių įsipareigojimą gerinti sveikatos priežiūros sistemas visoje Sąjungoje. Visos su šiomis priemonėmis susijusios išlaidos sudaro maždaug 37 mlrd. EUR, t. y. 49,15 proc. visų 5 ramsčiui skirtų asignavimų. Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktos įvairios sveikatos srities investicijos. Visų pirma apie 25 mlrd. EUR skirta naujai sveikatos priežiūros infrastruktūrai, įskaitant susijusią medicinos įrangą, statyti arba esamai modernizuoti.

Slovėnijos plane numatytos didelės investicijos į ligoninių infrastruktūrą, siekiant pagerinti veiksmingą užkrečiamųjų ligų gydymą.

Belgijos plane numatytos svarbios investicijos į branduolinės medicinos iniciatyvas, kuriomis siekiama sukurti prototipą, skirtą tvariai medicininių radioaktyviųjų izotopų gamybai, ir parengti naujos kartos terapinių radioaktyviųjų izotopų vėžio gydymo srityje mokslinių tyrimų programą.

Be to, apie 15 mlrd. EUR investicijų konkrečiai skirta pirminei sveikatos priežiūrai ir profilaktikai gerinti, visų pirma kaimo ir skurstančiose vietovėse.

Graikijos plane numatyta įgyvendinti išsamią pirminės, antrinės ir tretinės profilaktikos sistemą, siekiant pagerinti visų piliečių galimybes gauti aukštos kokybės sveikatos priežiūros paslaugas.

Užtikrinant sinergiją su antruoju ramsčiu, į daugelį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įtrauktos priemonės, kuriomis siekiama skaitmenizuoti nacionalines sveikatos priežiūros sistemas, be kita ko, išplėsti telemedicinos paslaugų taikymo sritį, konsoliduoti suskaidytus nacionalinius sveikatos registrus ir užtikrinti skaitmeninių sveikatos platformų sąveikumą ir saugumą. Pagal planus bendros išlaidos investicijoms, kuriomis prisidedama prie skaitmeninės pertvarkos sveikatos priežiūros srityje, siekia 12 mlrd. EUR.

Rumunijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu bus remiamas integruotos e. sveikatos sistemos, jungiančios daugiau kaip 25 000 sveikatos priežiūros paslaugų teikėjų ir telemedicinos sistemas, plėtojimas.

Pagal Suomijos planą bus padedama nacionaliniams ir regioniniams subjektams kurti piliečiams skirtas skaitmenines paslaugas (pvz., profilaktines paslaugas, simptomų vertinimus, asmeninės priežiūros paslaugas, skaitmenines psichikos sveikatos paslaugas ir t. t.), profesines sistemas (pvz., pacientų duomenų analize pagrįstus skaitmeninių paslaugų modelius) ir valdymo sprendimus (pvz., pažangų žinių valdymą ir analitikos sprendimus).

Siekdamos papildyti investicijas, valstybės narės taip pat planuoja priimti ir įgyvendinti plataus užmojo reformų darbotvarkę. Vykdant pagrindines reformas daugiausia dėmesio skiriama: i) sveikatos priežiūros sistemų pertvarkymui siekiant stiprinti jų pajėgumus; ii) sveikatos priežiūros sistemų valdymo gerinimui siekiant padidinti sveikatos priežiūros paslaugų tvarumą ir iii) sveikatos priežiūros specialistų pritraukimo ir išlaikymo konkrečiuose regionuose mechanizmų sukūrimui. Tai ypač pasakytina apie bendrosios praktikos gydytojus ir bendruomenės slaugytojus, nes pranešama apie didelį sveikatos priežiūros darbuotojų trūkumą kai kuriose šalyse. Pavyzdžiui, Ispanijos plane numatyta reforma, kuria siekiama spręsti slaugytojų ir gydytojų trūkumo problemą, mažinti terminuotų sutarčių naudojimą, gerinti darbo sąlygas ir mokymą bei profesinį tobulėjimą tam tikrose geografinėse vietovėse.

15-oje ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų minimos su ilgalaikė priežiūra susijusios priemonės. Į planus iš viso įtrauktos 43 priemonės, kurių bendros išlaidos sudaro apie 4,2 mlrd. EUR. Investicijomis į socialinės globos namus, slaugos namus ir susijusią ilgalaikės priežiūros infrastruktūrą ir paslaugas, kurios įtrauktos į 15 planų, siekiama remti nacionalines deinstitutionalizavimo strategijas skatinant modelį, orientuotą į nestacionariosios priežiūros ir priežiūros namuose sprendimus. Šiuo atveju Prancūzija 2021–2025 m. įtraukia dideles investicijas į Prancūzijos medicinos ir socialinio sektoriaus, visų pirma į priklausomų senų asmenų įstaigų, modernizavimą, pertvarką ir aprūpinimą.

Viešojo administravimo veiksmingumas

Daugiau kaip trečdalis priemonių ir apie du trečdalius išlaidų, susijusių su viešojo administravimo veiksmingumu ir verslo bei viešojo administravimo tęstinumu, yra susijusios su skaitmenine transformacija. Priemonės, kuriomis remiama viešojo administravimo skaitmeninė transformacija ir kurių išlaidos, išreikštos visų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano asignavimų procentine dalimi, yra didžiausios, nurodytos Vokietijos ir Maltos planuose. Iš tiesų, 10 proc. visų Vokietijos ekonomikos

gaivinimo ir atsparumo didinimo plano asignavimų skiriama reformai, kuria siekiama iki 2022 m. užtikrinti viešųjų paslaugų prieinamumą skaitmeniniu būdu. Į Maltos planą taip pat įtrauktos investicijos, sudarančios beveik 6 proc. visų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano asignavimų, siekiant pagerinti klientų patirtį, susijusią su internetinėmis paslaugomis.

Į visus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktomis priemonėmis, skirtomis valstybės tarnybai stiprinti, reglamentavimo ir administracinei naštai mažinti ir viešiesiems pirkimams gerinti, prisidedama prie viešojo administravimo veiksmingumo didinimo. 10-yje ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų numatytos priemonės, kuriomis siekiama gerinti valstybės tarnautojų mokymą, tobulėjimą ir darbo sąlygas, pvz., sudarant palankesnes sąlygas taikyti lanksčias darbo sąlygas, įgyvendinant geresnio darbo užmokesčio sistemą valstybės tarnyboje arba modernizuojant įdarbinimo procesus. Savo ruožtu į penkis ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktos viešojo administravimo reformos, kuriomis siekiama palengvinti arba sumažinti įmonėms tenkančią reglamentavimo ir administracinę naštą supaprastinant su verslo veikla susijusias procedūras ir reikalavimus, supaprastinant specialistų paslaugų reglamentavimo reikalavimus arba įgyvendinant poveikio MVI tyrimą. Galiausiai 10-ies ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų tikslas – pagerinti viešuosius pirkimus plėtojant elektroninius viešuosius pirkimus arba supaprastinant jų procesą.

Rumunijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos viešojo administravimo kokybės ir veiksmingumo gerinimo priemonės, visų pirma priemonės, kuriomis didinamas teismų sistemos veiksmingumas ir kovojama su korupcija.

Latvijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos reformos ir investicijos, skirtos viešajam administravimui modernizuoti, administracinės paramos funkcijoms centralizuoti ir investicijoms į viešojo administravimo darbuotojų mokymą.

Kroatijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane nustatyta nuolatinio mokymo viešųjų pirkimų srityje teikimo reforma. Ši reforma padės stiprinti korupcijos prevenciją ir gerinti Kroatijos viešojo administravimo pajėgumą bei veiksmingumą.

Teismų sistemų veiksmingumas

13-oje ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų nustatytos priemonės teismų sistemų veiksmingumui didinti. Daugiau kaip pusė šių priemonių yra 3,75 mlrd. EUR vertės investicijos. Visų pirma 75 proc. visų šios srities išlaidų skiriama Italijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planui, pagal kurį investicijoms į žmogiškąjį kapitalą iš viso skiriama 2,268 mlrd. EUR, siekiant sustiprinti teisėjo pareigas ir panaikinti įvairių teisėjų pareigų skirtumus.

Trečdalis šių priemonių ir beveik pusė visų šių priemonių išlaidų yra susijusios su skaitmenine transformacija. Į Kipro, Graikijos, Rumunijos, Slovakijos ir Kroatijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktos investicijos daugiausiai

skiriamos teismų infrastruktūrai gerinti. Trijuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose (Kipro, Kroatijos ir Italijos) taip pat nustatytos reformos, kuriomis siekiama sumažinti susikaupusių neišnagrinėtų bylų skaičių. Kai kuriuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose (Kipro, Latvijos, Kroatijos ir Rumunijos) numatytos priemonės, kuriomis siekiama gerinti teismų sistemų kokybę mokant darbuotojus.

Rumunijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos investicijos, kuriomis remiamas Rumunijos teismų sistemos pasirengimas ir perėjimas prie centralizuotos elektroninės bylų valdymo sistemos. Jame taip pat išdėstyta reforma, kuria siekiama stiprinti teisėjų nepriklausomumą ir kuria, be kita ko, bus sudarytos sąlygos teisėjams verstis profesine veikla ir siekti karjeros remiantis nuopelnais.

Maltos plane išdėstyta daug reformų, kurios skirtos trūkumams, susijusiems su teisminių institucijų nepriklausomumu, prokuratūros atskyrimu nuo tyrimo padalinio ir uždaviniais, kurie susiję su veiksmingu korupcijos nustatymu ir baudžiamuoju persekiojimu už ją, pašalinti. Pavyzdžiui, plane numatytos priemonės, kuriomis siekiama reformuoti teisėjų skyrimo ir atleidimo iš pareigų metodą, sukurti atskirą prokuratūrą ir reformuoti Nuolatinę kovos su korupcija komisiją.

Slovakijos plane numatyta reforma, į kurią įtrauktas teisėkūros procedūra priimtų aktų pakeitimų rinkinys, kuriuo siekiama toliau didinti teisingumo sistemos veiksmingumą, vientisumą ir nepriklausomumą ir veiksmingiau kovoti su korupcija ir pinigų plovimu. Visų pirma Slovakijos plane keturiomis investicijomis siekiama išplėsti, atnaujinti, pastatyti arba įsigyti naujų patalpų, tinkamų pagrindiniams teismams naujajame pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą parengtame teismų žemėlapyje, ir modernizuoti teismų IT įrangą.

Kroatijos plane numatyta reforma, kuria siekiama sukurti teisinę, organizacinę ir technologinę sistemą, kuri padėtų sumažinti neišnagrinėtų bylų skaičių ir sutrumpinti teismo procesus, taip pat sutelkti dėmesį į skaidrų ir veiksmingą teisingumo sistemos administravimą. Šios reformos tikslas – padidinti piliečių pasitikėjimą teisingumo sistema.

Italijos plane numatytos įvairios priemonės, kuriomis siekiama sumažinti neišnagrinėtų bylų civiliniuose bendrosios kompetencijos teismuose, administraciniuose apygardos teismuose, civiliniame apeliaciniame teisme ir Valstybės Taryboje skaičių. Šiomis priemonėmis siekiama padidinti teismų sistemos veiksmingumą sutrumpinant bylų nagrinėjimo trukmę ir priartinant proceso trukmę Italijoje prie ES vidurkio.

Kipro plane numatyta investuoti į teisėjų mokymą įvairiomis teisinėmis temomis ir teisėjų įgūdžius, siekiant išspręsti žemo teisėjų mokymo ir mokymosi visą gyvenimą lygio problemą.

Latvijos plane numatyta investuoti į vieno mokymo centro, skirto teisėjų, teismų darbuotojų, prokurorų, prokurorų padėjėjų ir specializuotų tyrėjų kvalifikacijai ugdyti, įsteigimą.

Sukčiavimo prevencija. Kovos su pinigų plovimu priežiūra

17-oje ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų numatytos priemonės, susijusios su kova su sukčiavimu ir pinigų plovimu, o dauguma į planus įtrauktų priemonių yra reformos.

Estijos plane numatyta investuoti į pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo Estijoje strateginę analizę. Šia priemone siekiama stiprinti finansinės žvalgybos padalinio pajėgumus ankstyvajame etape nustatyti pinigų plovimo schemas ir kanalus.

Slovakijos plane numatytos investicijos, kuriomis siekiama suteikti kovos su korupcija ir pinigų plovimu priemones ir pajėgumus.

Kroatijos plane taip pat nurodyta daug kovos su pinigų plovimu priemonių, įskaitant reformą, kuria siekiama stiprinti kovos su pinigų plovimu tarnybos ir priežiūros institucijų bendradarbiavimą.

Suomija ketina įgyvendinti reformą, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas informacijai rinkti ir keistis ja tarp kompetentingų institucijų pinigų plovimo prevencijos ir atskleidimo tikslais, be kita ko, automatizuojant duomenų tvarkymą ir analizę. Bankų ir mokėjimo sąskaitų kontrolės sistema bus iš dalies pakeista siekiant padidinti jos veiksmingumą ir pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevenciją, atskleidimą bei baudžiamąjį persekiojimą už juos.

Graikijos plane numatyta reforma, kuria siekiama sukurti teismų, priežiūros ir teisėsaugos institucijų turimų statistinių duomenų rinkimo skaitmeninę platformą ir patobulinti specialų tikrųjų savininkų informacijos registrą.

Dar viena reforma yra Airijos plano dalis, pagal kurią skelbiamas sektorinis patikos arba bendrovių paslaugų teikėjų kovos su pinigų plovimu rizikos vertinimas ir didinamas tų teikėjų patikrinimų skaičius. Be to, darbo grupė peržiūrės reguliavimo vykdymo užtikrinimo priemonių rinkinį pagal 2010 m. Baudžiamosios teisenos aktą (pinigų plovimas ir terorizmo finansavimas), įskaitant rekomendaciją dėl priemonių rinkinio išplėtimo įtraukiant administracinių finansinių sankcijų režimą.

Liuksemburgas savo plane taip pat pateikė reformą, kuria siekiama dviejų pagrindinių tikslų. Pirma, sustiprinti kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistemą, taikomą specialistams, teikiantiems patikos ir bendrovių paslaugas bei investicines paslaugas, sustiprinant nacionalines nuostatas. Antra, geriau nustatyti, įvertinti ir suprasti pinigų plovimą ir terorizmo finansavimą. Be to, Liuksemburgo įmonių registras, kaip tikrųjų savininkų registrą ir prekybos ir bendrovių registrą administruojanti įstaiga, bus iš esmės pakeistas siekiant išplėsti jo sankcijų taikymo, kontrolės ir vykdomuosius įgaliojimus ir sudaryti palankesnes sąlygas naudoti jo duomenis kovos su pinigų plovimu rizikai įvertinti.

Keliuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose taip pat numatytos priemonės, susijusios su sukčiavimo prevencija, pavyzdžiui, siekiant kovoti su kibernetiniais nusikaltimais ar mokesčių vengimu.

Kroatijos plane numatyta investuoti į policijos pajėgumų kovoti su kibernetiniais nusikaltimais stiprinimą.

Ispanijos plane išdėstyta kovos su sukčiavimu įstatymo priėmimo reforma, kuria siekiama sugriežtinti kovos su mokesčių vengimu praktika, tiesiogiai veikiančia bendrosios rinkos veikimą, taisykles.

Mokestinės priemonės

Į daugiau kaip pusę ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų (14 iš 22) yra įtrauktos su aplinkosaugos mokesčiais susijusios reformos, kuriomis siekiama žaliosios pertvarkos. Dauguma šių priemonių apima konkrečias mokesčių reformas, kurios turi būti įgyvendintos plano įgyvendinimo laikotarpiu. Kai kurios iš jų taip pat yra susijusios su parengiamaisiais veiksmais (analizėmis, vertinimais, peržiūromis ar tyrimais, susijusiais su galimu naujų mokesčių įvedimu). Mokesčiai taikomi įvairiems tiksliniams sektoriams, kurie gali būti išvardyti taip²⁹: 24 priemonės susijusios su energijos mokesčiais (įskaitant 6, susijusias su parengiamaisiais veiksmais), 15 priemonių – transporto mokesčiai (įskaitant 3 priemones, susijusias su parengiamaisiais veiksmais), 9 priemonės susijusios su taršos mokesčiais³⁰ (įskaitant 2 priemones, susijusias su parengiamaisiais veiksmais), 4 priemonės susijusios su išteklių mokesčiais (įskaitant 2 priemones, susijusias su parengiamaisiais veiksmais). Be aplinkosaugos mokesčių priemonių, keliuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose (9) numatytos apmokestinimo priemonės, susijusios su mokesčių politikos reformomis, kovos su agresyviu mokesčių planavimu priemonės ir mokesčių administravimo modernizavimo priemonės.

Portugalijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane taip pat numatyta priemonė, pagal kurią vertinamos fiskalinės paskatos didinti neatsinaujančių gamtos išteklių pakeitimą biologinėmis alternatyvomis. Tai apima galimų mokesčių reformų, kuriomis remiamas perėjimas prie tvarios ir žiedinės bioekonomikos (t. y. išteklių mokesčio), vertinimą. Siekiama padėti gamintojams, kad būtų skatinami gamybos procesai, kuriuose naudojami biologiniai išteklių, o ne neatsinaujančios alternatyvos.

Prancūzijos plane taip pat numatytos priemonės, skirtos padėti mažosioms ir labai mažoms

²⁹ Parengta remiantis Eurostato aplinkosaugos mokesčių klasifikatoriumi: Eurostatas (2013), *Environmental taxes, a statistical guide (Aplinkosaugos mokesčiai. Statistikos vadovas)*, skirtu aplinkosaugos mokesčiams apibrėžti (pateikiama adresu <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5936129/KS-GQ-13-005-EN.PDF>).

³⁰ Išmetamo anglies dioksido kiekiu grindžiamas apmokestinimas laikomas energijos apmokestinimu. Išmetamo NOx arba SOx kiekio apmokestinimas laikomas taršos apmokestinimu.

įmonėms vykdyti ekologinę pertvarką ir energinę renovaciją, įskaitant mokesčių kreditą, kuris gali sudaryti iki 30 proc. tinkamų finansuoti veiksmų išlaidų (stogų, sienų, palėpių apšiltinimo, saulės energijos vandens šildytuvų arba šilumos siurblių).

Pavyzdžiui, mokesčių politikos reformų srityje Ispanijos plane pateikiamos mokesčių sistemos reformos, kuriomis siekiama geriau patenkinti išlaidų ir investicijų poreikius. Be persikirstymo poveikio, taip pat siekiama pritaikyti mokesčių sistemą prie uždavinių, kylančių dėl skaitmenizacijos ir žaliosios pertvarkos. Planuojama imtis papildomų veiksmų siekiant užkirsti kelią mokesčių sukčiavimui, padidinti mokesčių kontrolės veiksmingumą ir paskatinti mokesčių mokėtojus savanoriškai vykdyti savo mokesčines prievole.

Į Lietuvos planą taip pat įtrauktos priemonės, kuriomis siekiama išplėsti mokesčių bazę pereinant prie šaltinių, kurių apmokestinimas mažiau kenkia augimui, taip pat teisinės ir techninės priemonės, kuriomis siekiama gerinti mokesčių prievolių vykdymą ir gerinti mokesčių ir socialinių išmokų sistemos struktūrą, siekiant padėti mažinti pajamų nelygybę ir skurdą.

Bendras Kipro plane numatytų priemonių tikslas – padidinti mokesčių sistemos veiksmingumą, efektyvumą ir teisingumą kovojant su tarptautinių įmonių mokesčių slėpimu ir agresyviu mokesčių planavimu. Be kita ko, vykdant reformą bus nustatytas išskaičiuojamasis mokesčių už palūkanų, dividendų ir autorinių atlyginimų mokėjimus į užsienį, visų pirma į jurisdikciją turinčius subjektus, įtrauktus į Tarybos išvadų dėl peržiūrėto mokesčių tikslais nebendradarbiaujančių jurisdikciją turinčių subjektų ES sąrašo I priedą, ir, antra, į mažai bendradarbiaujančias jurisdikcijas. Kipras taip pat nustatys papildomą rezidavimo vietos pelno mokesčio tikslais testą, grindžiamą kiekvieno subjekto įsteigimu, ir skaitmeninis mokesčių administravimą, siekdamas padidinti mokesčių sistemos veiksmingumą, efektyvumą ir teisingumą bei pagerinti mokesčių prievolių vykdymą.

Airija į savo planą įtraukė reformą, kuria daugiausia dėmesio skiriama prevencinėms priemonėms, kuriomis siekiama apriboti agresyvaus mokesčių planavimo galimybes, visų pirma visišką neapmokestinimą atliekant mokėjimus į užsienį. Reformą sudaro teisės aktų dėl neapmokestinamosios kapitalo dalies, susijusios su nematerialiuoju turtu, dalinis pakeitimas, rezidavimo vietos pelno mokesčio tikslais reformos užbaigimas ir kontroliuojamųjų užsienio bendrovių griežtesnių taisyklių įsigaliojimas. Kalbant apie mokėjimus į užsienį, reforma taip pat apima naujausių reformų poveikio mokėjimų srautams ekonominės analizės paskelbimą; viešas konsultacijas dėl galimybės nustatyti priemones, susijusias su mokėjimais į užsienį, ir teisės aktų, kuriais siekiama užkirsti kelią visiškam neapmokestinimui, taikomam mokėjimams į jurisdikciją turinčius subjektus, įtrauktus į nebendradarbiaujančių jurisdikciją turinčių subjektų, mokesčių netaikančių ir nulinio apmokestinimo jurisdikciją turinčių subjektų ES sąrašą, įsigaliojimas.

Į Maltos planą įtrauktos kelios reformos. Pirmosios reformos tikslas – panaikinti galimybę Maltoje neapmokestinti dividendų, gautų iš subjektų ar asmenų, kurie yra įtraukti į Elgesio kodekso grupės nebendradarbiaujančių jurisdikciją turinčių subjektų sąrašą. Antrąja reforma siekiama pateikti vyriausybei gaires, kaip formuoti politiką, kad būtų sumažinta agresyvaus

mokesčių planavimo rizika į šalį gaunamų ir į užsienį mokamų dividendų, palūkanų ir autorinių atlyginimų mokėjimo srityje. Trečiojoje reformoje daugiausia dėmesio skiriama agresyvaus mokesčių planavimo rizikos, kylančios dėl pilietybės suteikimo investuotojams schemos, mažinimui.

Graikijos plane numatytos mokesčių politikos reformos, kuriomis daugiausia dėmesio skiriama mokesčių teisės aktų kodifikavimui, taip pat paskatoms didinti elektroninių sandorių skaičių. Kitomis reformomis siekiama pertvarkyti viešųjų pajamų administravimą vykdant skaitmenizavimo procesus ir imantis teisėkūros iniciatyvų, kuriomis būtų kovojama su kontrabanda ir skatinamas spartesnis PVM grąžinimas.

Viešieji finansai

Į kai kuriuos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus taip pat įtrauktos reformos, kuriomis siekiama pagerinti viešųjų finansų veiksmingumą. Šiomis reformomis sprendžiami su tvarumu susiję uždaviniai, su kuriais susiduria kai kurios valstybės narės, pavyzdžiui, geriau naudojantis išlaidų peržiūromis, nustatant daugiametes išlaidų taisykles arba išplečiant nepriklausomų fiskalinių įstaigų prerogatyvas. Kai kurios valstybės narės taip pat įtraukė su žaliuoju biudžeto sudarymu susijusias reformas, kad į biudžeto procesą būtų geriau integruoti klimato ir aplinkosaugos aspektai.

Pavyzdžiui, Prancūzijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta reforma, kuria siekiama nustatyti daugiametę valdžios sektoriaus išlaidų taisyklę ir išplėsti Aukščiausiosios viešųjų finansų tarybos prerogatyvas. Prancūzijos plane taip pat numatyta reforma, susijusi su viešųjų išlaidų kokybės vertinimu. Atliekant šį viešųjų išlaidų vertinimą turėtų būti nustatytos veiksmingiausios išlaidos, skatinančios augimą, socialinę įtrauktį ir ekologinę bei skaitmeninę pertvarką.

Belgija į savo planą įtraukė priemones, kuriomis siekiama, kad viešosios išlaidos taptų veiksmingesnės ir tvaresnės. Sistemingas išlaidų peržiūrų integravimas į visų valdžios lygmenų biudžeto planavimo ciklus padės pagerinti Belgijos viešųjų išlaidų kokybę ir veiksmingumą ir sudarys sąlygas iš naujo nustatyti jų prioritetus siekiant labiau augimą skatinančių ir aplinką tausojančių išlaidų.

Kalbant apie žaliojo biudžeto sudarymą, Prancūzija numato priemonę, kuria nustatoma žaliojo biudžeto metodika, pagal kurią visos valstybės biudžeto išlaidos klasifikuojamos pagal jų poveikį kiekvienam iš šešių Taksonomijos reglamente nustatytų tikslų.

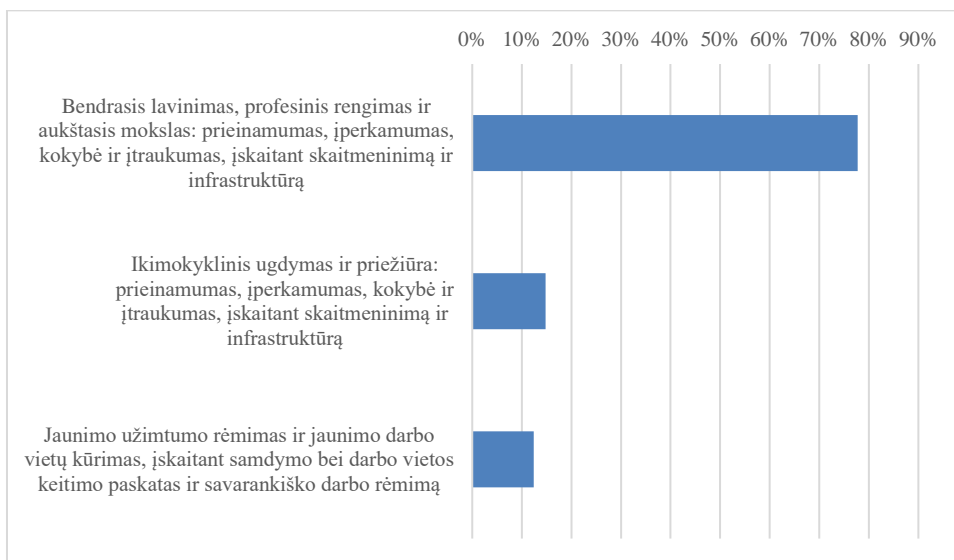
3.7. Priemonės indėlis į naujai kartai, vaikams ir jaunimui skirtas politikos priemones, kaip antai švietimas ir įgūdžiai (6 ramstis)

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai apima įvairias priemones, kuriomis siekiama gerinti valstybių narių švietimo sistemų atsparumą ir remti jaunimo užimtumą. Į kai kuriuos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus taip pat

įtrauktos tikslinės priemonės, kuriomis siekiama kompensuoti dėl pandemijos prarastas mokymosi galimybes. Investicijos ir reformos skirtos visiems švietimo ir mokymo lygmenims (t. y. priešmokykliniam, pradiniam ir pagrindiniam ugdymui ir aukštajam mokslui ir mokymui), o konkrečioms šalims būdingi skirtumai yra susiję su nacionaliniais prioritetais ir uždaviniais.

Iš viso su 6 ramsčiais susijusioms priemonėms planuojama skirti 49 mlrd. EUR, t. y. apie 11 proc. viso 22 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų biudžeto. Investicijos ir reformos apima ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą (apie 7 mlrd. EUR), bendrąjį pradinį ir pagrindinį ugdymą, pirminį profesinį rengimą ir mokymą ir aukštąjį mokslą (38,26 mlrd. EUR).

12 diagrama. Naujai kartai skirtos politikos priemonių rėmimo išlaidų pasiskirstymas pagal politikos sritis (6 ramsčiai)

Šioje diagramoje parodytas numatomo indėlio į politikos ramsčių pasiskirstymas pagal Europos Komisijos sudarytą politikos sričių sąrašą. Procentinė dalis susijusi su bendromis išlaidomis, paženklinomis pagal kiekvieną politikos sritį kaip naujos kartos ramsčio politikos dalis.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatytos įvairios priemonės, kuriomis siekiama didinti dalyvavimą ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemoje, visų pirma nepalankioje padėtyje esančių grupių, siekiant sumažinti nelygybę. Maždaug pusė ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų apima priemones, kuriomis didinamos galimybės naudotis ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugomis gerinant jų pajėgumus, įtraukumą ir kokybę.

Į daugelį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų taip pat įtrauktos priemonės, kuriomis remiamas bendrojo mokyklinio ugdymo kokybės ir įtraukimo gerinimas. Kai kuriomis priemonėmis teikiama individualizuota parama palankių sąlygų neturinčioms mokykloms ir mokiniams, įskaitant mentorystę, taip pat siekiant užpildyti mokymosi spragas ir išvengti potencialaus mokyklos nebaigimo dėl dalinio mokyklos uždarymo. Kitomis investicijomis siekiama padidinti mokymo valandų skaičių ir sudaryti sąlygas mokytis visą dieną. Kelios priemonės skirtos tokioms temoms kaip mokymo programų reformos įgyvendinimas, mokytojų įdarbinimo mechanizmų reforma, mokyklos

nebaigimo atvejų skaičiaus mažinimas, specialiojo ugdymo gerinimas, parama mokiniams, kurių rezultatai prastesni, mokyklų išorės vertinimo gerinimas arba segregacijos panaikinimo rėmimas.

Į pusę ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įtrauktos priemonės, kuriomis remiamas aukštojo mokslo pertvarkymas įvairiomis priemonėmis, pavyzdžiui, modernizuojant studijų programas, plečiant studijų vietas, pradedant rengti naujus studijų kursus, peržiūrint mokyklų finansavimo modelį, kuriant kokybės užtikrinimo ir valdymo mechanizmus, įdiegiant absolventų karjeros stebėjimo sistemas ir tarptautinant aukštąjį mokslą. Kai kuriuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose taip pat remiamos galimybės įgyti aukštąjį išsilavinimą.

Į daugumą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įtrauktos investicijos į švietimo infrastruktūrą esamiems pastatams modernizuoti, energijos vartojimo efektyvumui didinti arba naujiems objektams, apimantiems visus švietimo lygmenis, statyti. Šiomis investicijomis bus remiamas švietimo kokybės, veiksmingumo ir vienodų mokymosi galimybių gerinimas, taip pat žalioji pertvarka. Beveik visose valstybėse narėse planuojama investuoti į ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros bei mokyklų infrastruktūrą, o devyniose valstybėse narėse – į aukštojo mokslo infrastruktūrą. Kai kuriuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose taip pat minima vidurinio ugdymo arba aukštojo mokslo lygmens studentų miestelių renovacija arba statyba.

Į 18 iš 22 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įtrauktos reformos arba investicijos į skaitmeninį švietimą, kurios sudaro apie 30 proc. visų išlaidų 6 ramsčiui (13,8 mlrd. EUR). Į daugumą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų yra įtrauktos investicijos į skaitmeninę infrastruktūrą ir mokyklų junglumą, dažnai daugiausia dėmesio skiriant palankių sąlygų neturinčioms ir kaimo mokykloms. Šiomis investicijomis siekiama pertvarkyti klases į lanksčią ir susietą mokymosi aplinką ir suteikti skaitmeninius prietaisus besimokantiems asmenims ir mokytojams, siekiant sumažinti skaitmeninę atskirtį. Mokinių skaitmeniniai gebėjimai bus gerinami pritaikant mokyklų programas ir plėtojant skaitmeninius išteklius bei turinį. Maždaug pusė valstybių narių į savo planus įtraukia mokytojų mokymą skaitmeninio švietimo srityje. Aukštojo mokslo skaitmeninė pertvarka bus remiama plėtojant skaitmeninę infrastruktūrą, skaitmeninius mokymo išteklius, pritaikant studijų kursus ir mokymą, skaitmeninį akademinio personalo mokymą, rengiant internetinius kursus ir stiprinant mišrųjį mokymą. Šios priemonės pagerins mokinių skaitmeninius gebėjimus, pagerins aukštojo mokslo kokybę ir kompetencijos lygį ir padidins skaitmeninių įgūdžių prieinamumą darbo rinkoje.

Jaunimo užimtumo rėmimo priemonės apima subsidijas (apie 6 mlrd. EUR) pameistrystei, investicijas į valstybinių užimtumo tarnybų pritaikymą jaunimui, jaunimo konsultuojamąjį ugdymą ir individualų orientavimą užimtumo ir savarankiškumo klausimais, taip pat programas, kuriomis skatinamas jaunimo įdarbinimas privačiajame sektoriuje.

Kroatija įgyvendins visapusišką ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros reformą, siekdama pagerinti galimybes gauti šias paslaugas ir vaikams nuo 4 metų užtikrinti vietą ikimokyklinio

ugdymo ir priežiūros įstaigoje. Reformą papildė investicijos į infrastruktūrą, kuria siekiama sukurti 22 500 naujų ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros vietų.

Slovakija į savo planą įtraukė pradinio ir pagrindinio ugdymo mokymo programų reformą, kurios tikslas – sukurti naują mokymosi turinį siekiant pagerinti mokinių ir mokytojų įgūdžius ir sukurti palankią skaitmeninę ekosistemą. Numatoma, kad iki 2023 m. pabaigos mokymuose sudalyvaus bent 60 proc. pradinio ir pagrindinio ugdymo mokytojų. Papildomos investicijos padidins mokyklų, turinčių aprūpintas itin gera įranga ir sujungtas klases, procentinę dalį nuo 30 proc. iki bent 90 proc.

Latvija ketina įgyvendinti struktūrinę reformą, siekdama pakeisti aukštojo mokslo valdymo, finansavimo ir žmogiškųjų išteklių sistemą. Įgyvendinta reforma užtikrins lėšų skyrimą atsižvelgiant į rezultatus ir leis sukurti naują bendrą akademinio ir mokslinio personalo karjeros modelį, atitinkantį nusistovėjusią geriausią patirtį, siekiant skatinti darbuotojų pritraukimą ir išlaikymą. Be to, pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą teikiant dotacijas bus remiamas universitetų ir mokslo institutų tinklo konsolidavimas.

Prancūzija į savo planą įtraukė finansinę subsidiją pameistrių darbdaviams pirmaisiais sutarties sudarymo metais, iš viso ne daugiau kaip 8 000 EUR vyresniems nei 18 metų asmenims ir 5 000 EUR nepilnamečiams. Nors pagalba teikiama visoms įmonėms, įmonės, kuriose dirba 250 ar daugiau darbuotojų, turi atitikti vieną iš šių sąlygų: pasiekti, kad 2021 m. būtų sudaryta 5 proc. sutarčių, kuriomis remiamas profesinis įtraukimas (pameistrystės ir specializacijos sutartys, VIE, CIFRE); arba 2021 m. bent 3 proc. jų darbuotojų dalyvavo dualinio mokymo programose (pameistrystės ir specializacijos sutartys), jei nuo 2020 m. šis skaičius padidėjo bent 10 proc. Už visas Kompetencijos operatoriaus pateiktas pameistrystės sutartis parama mokama kas mėnesį prieš gaunant atlygį, kurį moka Paslaugų ir mokėjimo agentūra, ir nuo sutarties pradžios.

Kipras į savo planą įtraukė strategiją, kurios tikslas – gerinti finansinį raštingumą, kuriuo siekiama gerinti plačiosios visuomenės finansinį švietimą ir gerinti finansinių sprendimų priėmimą.

3.8. Saugumo įsivertinimai

Kaip numatyta EGADP reglamente, valstybių narių buvo paprašyta į savo planus, kai tinkama, investicijų į skaitmeninius pajėgumus ir junglumą atveju įtraukti saugumo įsivertinimą. Tokį saugumo įsivertinimą pateikė 14 valstybių narių (iš visų 22 valstybių narių, kurių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai iki šiol buvo pateikti ir patvirtinti): Čekija, Graikija, Ispanija, Italija, Kipras, Kroatija, Latvija, Lietuva, Malta, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Slovėnija ir Suomija. Šie saugumo įsivertinimai buvo susiję su investicijomis į telekomunikacijų infrastruktūrą, visų pirma susijusias su judriuoju

ryšiu, remiantis ES 5G tinklų kibernetinio saugumo priemonių rinkiniu³¹, kuriame nustatytos kelios strateginės, techninės ir pagalbinės priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti saugų 5G tinklų diegimą. Kitų rūšių investicijos, visų pirma į skaitmeninę infrastruktūrą ir paslaugas, kuriomis grindžiamas viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų modernizavimas (pvz., valdžios sektoriaus debesija), taip pat buvo įtrauktos į kelių šalių pateiktus saugumo įsivertinimus.

Keliuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatyti tolesni veiksmai įgyvendinimo etapu, siekiant užtikrinti, kad būtų tinkamai atsižvelgta į saugumo aspektus. Be to, kai kuriais atvejais įtrauktos konkrečios priemonės, skirtos saugumo klausimams, susijusiems su ryšio infrastruktūra arba skaitmenine viešojo administravimo transformacija.

Graikija pateikė saugumo įsivertinimą, kuriame nustatyti su investicijomis į 5G tinklus susiję saugumo klausimai. Jame išsamiai išdėstyta, kaip šie klausimai bus sprendžiami remiantis bendrais objektyviais kriterijais, įtrauktais į ES 5G tinklų kibernetinio saugumo priemonių rinkinį.

Į Lietuvos planą įtrauktas su investicijomis į 5G tinklus susijęs saugumo įsivertinimas, kuriame nurodomi ir aprašomi nacionalinės teisės aktai, kuriais įgyvendinamos pagrindinės priemonės, rekomenduojamos ES 5G tinklų kibernetinio saugumo priemonių rinkinyje. Kalbant apie valdžios sektoriaus debesijos kūrimą ir plėtrą, saugumo aspektai yra aiškiai įtraukti į plane išdėstytą požiūrį į atitinkamą priemonę.

Kalbant apie investicijas į junglumo infrastruktūrą, 6G plėtros aplinką, dirbtinį intelektą ir kvantinius skaičiavimus, taip pat investicijas į kibernetinio saugumo pratybas ir mokymus, Suomijos plane nurodyta, kad kiekvienam projektui parengtas rizikos vertinimas ir rizikos valdymo planas ir kad su saugumu susijusiai rizikai bus skiriama dėmesio viso projektų gyvavimo ciklo metu. Kalbant apie investicijas į junglumą, plane aprašoma nacionalinės teisės aktų sistema, kurioje atsižvelgiama į ES 5G tinklų kibernetinio saugumo priemonių rinkinį. Pavyzdžiui, prietaisai, kurie gali kelti pavojų nacionaliniam saugumui, negali būti naudojami svarbiausiose ryšių tinklų dalyse. Taip pat planuojama užtikrinti saugumo reikalavimus viešųjų pirkimų procedūrų metu ir prireikus turėtų būti taikomi personalo ir įmonės patikimumo pažymėjimai.

³¹ Žr. 2020 m. sausio 29 d. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui *Saugaus 5G ryšio diegimas ES. ES priemonių rinkinio įgyvendinimas*, COM(2020) 50.

4. EGADP įgyvendinimo sistema

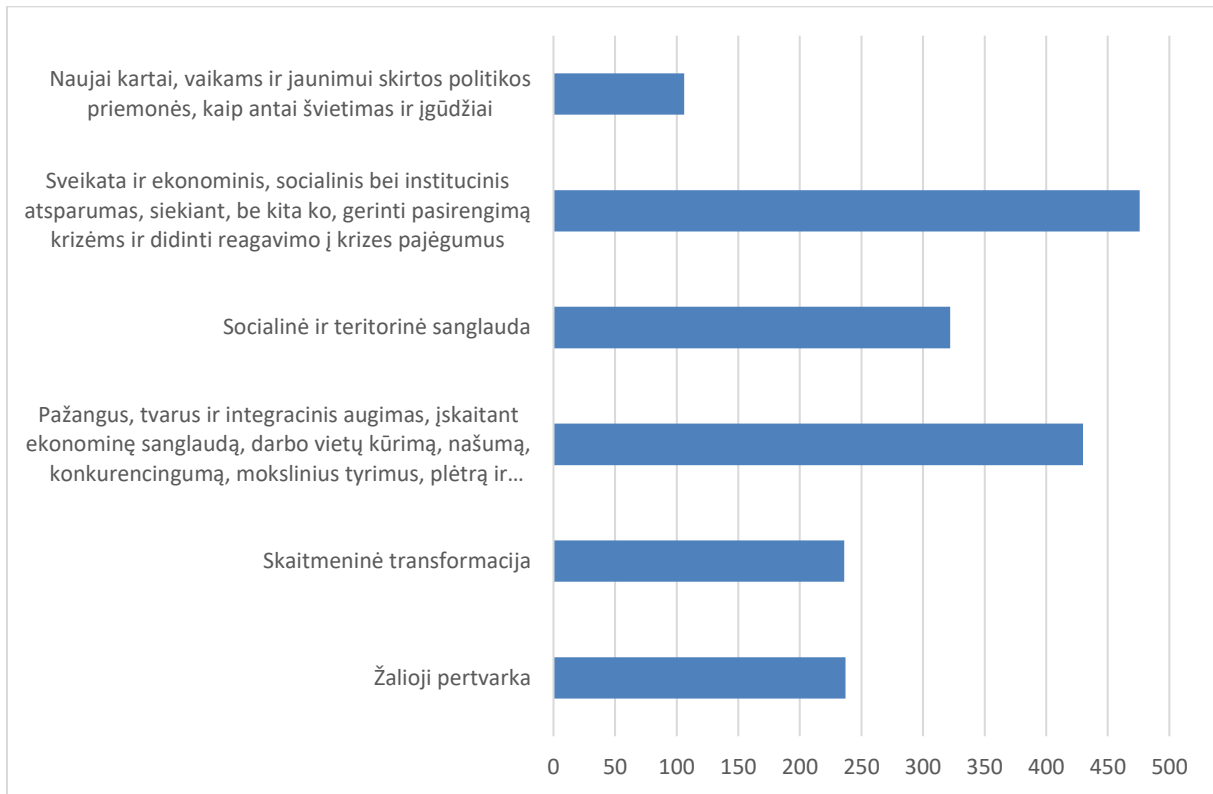
4.1. EGADP indėlis į reformų ir kitos ES politikos įgyvendinimą

Įsipareigojimas kiekviename ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane įgyvendinti svarbias reformas

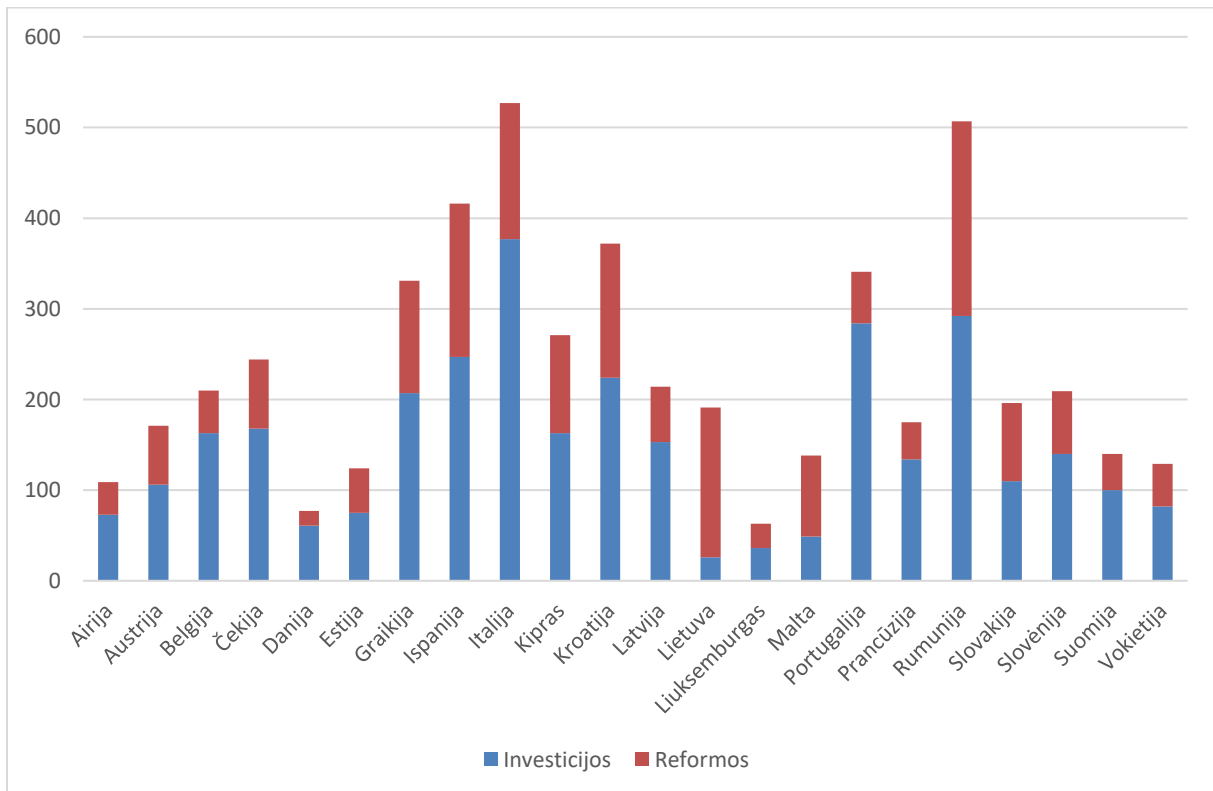
Priimtuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatyta daug reformų ir investicijų, kuriomis veiksmingai sprendžiami visi arba dauguma uždavinių, nustatytų atitinkamose 2019 m. ir 2020 m. įgyvendinant Europos semestrą pateiktose konkrečioms valstybėms narėms skirtose rekomendacijose, įskaitant uždavinius, kuriais grindžiamos fiskalinės rekomendacijos. Kad vertinimas būtų teigiamas, kiekvienas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas turėjo būti įvertintas A reitingu ir reformomis ir investicijomis prisidėti prie pagrindinių ekonominių uždavinių sprendimo.

Valstybių narių įsipareigojimas vykdyti reformas yra unikalus EGADP struktūros ypatumas, o reformos sudaro beveik trečdalį visų į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktų priemonių. Atsižvelgiant į EGADP taikymo sritį, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktos reformos ir investicijos, kuriomis šalinamos esamos politikos spragos ir sprendžiami uždaviniai šešiose politikos srityse, t. y. žaliosios pertvarkos, skaitmeninės transformacijos; ekonominės sanglaudos, našumo ir konkurencingumo; socialinės ir teritorinės sanglaudos; sveikatos ir ekonominio, socialinio bei institucinio atsparumo; naujai kartai skirtų politikos priemonių. Didžiausias reformų skaičius susijęs su 5 ramsčiu – sveikatos ir atsparumo, po jo – su 3 ramsčiu – pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo.

13 diagrama. Reformų skaičius pagal ramsčius

14 diagrama. Reformos ir investicijos pagal valstybes nares

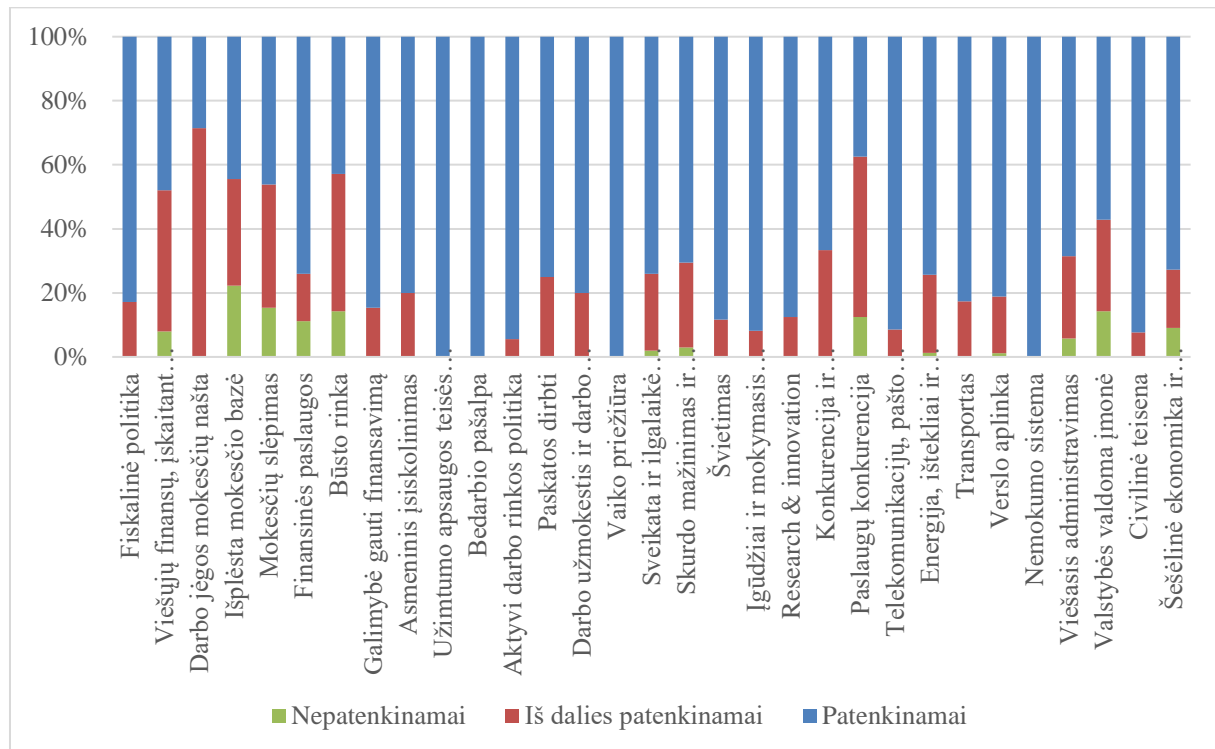

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose siūlomomis reformomis padedama veiksmingai spręsti visus arba daugumą uždavinių, nustatytų 2019 m. ir

2020 m. įgyvendinant Europos semestrą pateiktose konkrečioms valstybėms narėms skirtose rekomendacijose, kaip reikalaujama pagal EGADP reglamentą (pažymėta 15 diagramoje). Konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos, į kurias nėra sistemingai atsižvelgiama ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, yra susijusios su viešaisiais finansais, mokesčiais, konkurencija paslaugų sektoriuje ir būsto rinka.

15 diagrama. Konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, įtrauktų į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, dalys pagal politikos sritis (kaip apibrėžta duomenų bazėje CESAR)

Makroekonominė perspektyva ir EGADP poveikis

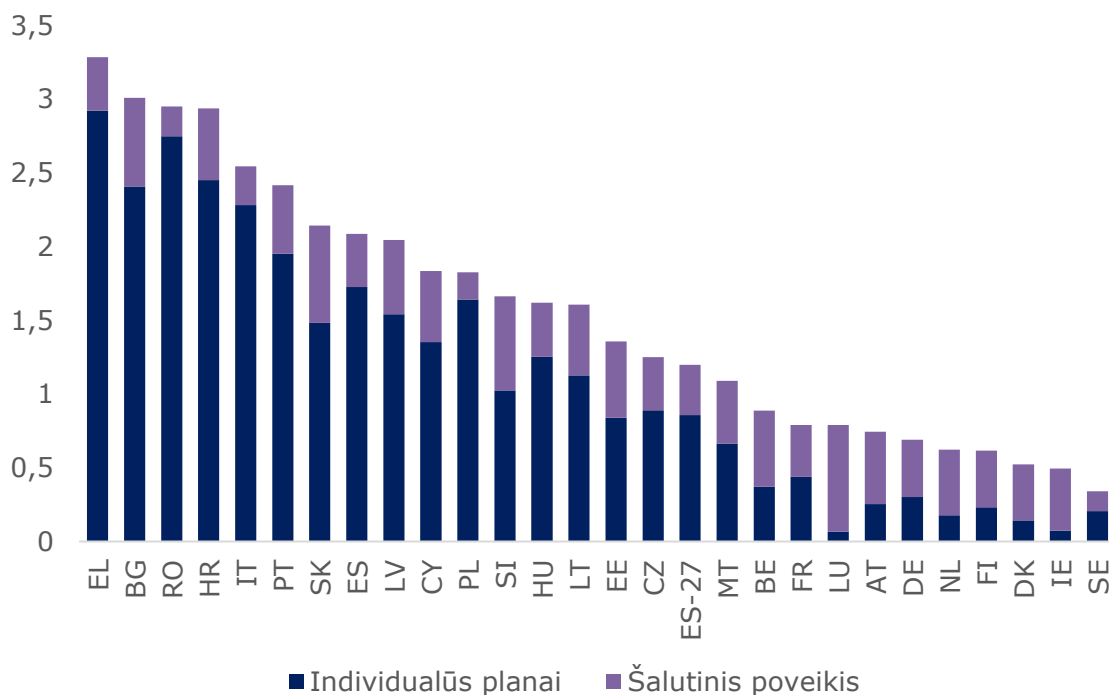
EGADP remiamos investicijos ir reformos, kurios, kaip tikimasi, turės didelį ir ilgalaikį teigiamą poveikį bendram ES BVP. Komisija atliko stilizuoto QUEST modelio modeliavimą, siekdama įvertinti galimą EGADP ir „Next Generation EU“ investicijų makroekonominį poveikį (Pfeiffer et al., 2021 m.)³². Jei „Next Generation EU“ būtų įgyvendinta daug dėmesio skiriant aukštos kokybės projektams ir dideliam papildomumui, 2021–2026 m. realusis BVP 27 ES valstybėse narėse gali padidėti 1,3–1,5 proc.³³

³² Žr. Pfeiffer P., Varga J. ir in't Veld J. (2021), „Quantifying Spillovers of NGEU Investment“, *European Economy Discussion Papers*, Nr. 144, ir Afman et al. (2021), „An overview of the economics of the Recovery and Resilience Facility“, *Quarterly Report on the Euro Area (QREA)*, Vol. 20, Nr. 3, p. 7–16. Abiejuose tyrimuose taip pat pabrėžiamas rezultatų jautrumas pagrindinėms prielaidoms.

³³Priklausomai nuo išlaidų profilio, atitinkamai per šešerius ir ketverius metus. Čia papildomumas susijęs su lėšomis, kurios nepakeičia periodinių nacionalinių išlaidų ar kitų ES lėšų (žr. EGADP reglamento (galutinio kompromisinio teksto) 10a konstatuojamąją dalį, 4a straipsnį ir 8 straipsnį).

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimas daro teigiamą šalutinį poveikį. Pagal šį modeliavimą visos valstybės narės gauna naudos iš didelio tarpvalstybinio šalutinio poveikio dėl didėjančios paklausos integruotoje ES ekonomikoje: bendrų veiksmų poveikis augimui yra didesnis nei atskirų valstybių narių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų poveikio suma. Šis šalutinis poveikis sudaro maždaug trečdalį vidutinio poveikio BVP ir yra gerokai didesnis daug eksportuojančioms šalims, gaunančioms nedideles dotacijas (žr. 16 diagramą). Be to, analizėje neatsižvelgta į reformas, kuriomis vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu gali būti iš esmės sustiprintas šis poveikis augimui.

16 diagrama. „Next Generation EU“ poveikis BVP (%) pagal QUEST modeliavimą, ES šalys

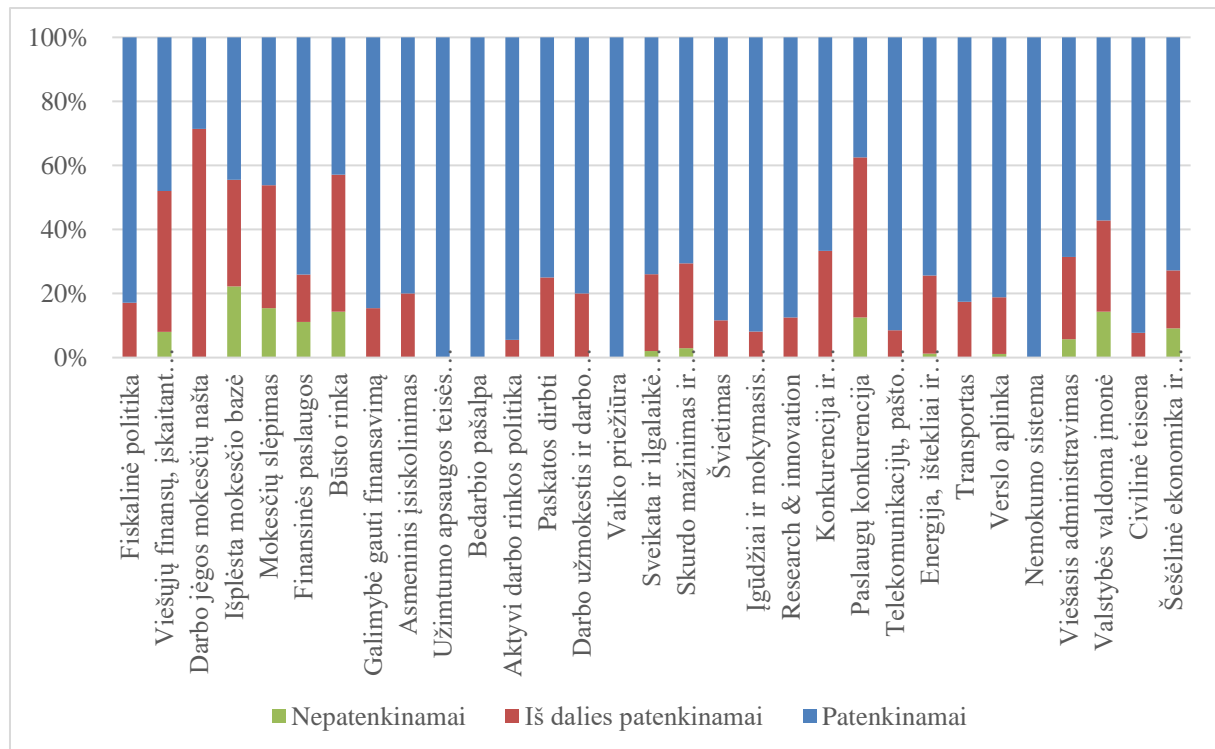
Pastabos: Diagramoje parodytas didžiausias poveikis realiajam BVP 2026 m., išreikštas procentiniu nuokrypiu nuo nesikeičiančios politikos atskaitos scenarijaus, kai taikomas linijinis „Next Generation EU“ išlaidų profilis (2021–2026 m.), darant prielaidą, kad našumas bus didelis. Tamsiuose stulpeliuose pateikiami atskirų investicijų paskatų kiekvienoje valstybėje narėje („Next Generation EU“) modeliavimo rezultatai. Šalutinis poveikis (šviesūs stulpeliai) apibrėžiamas kaip skirtumas tarp suderintų gretutinių „Next Generation EU“ skatinamųjų priemonių visose valstybėse narėse ir atskirų nacionalinių planų modeliavimo. Šaltinis: Pfeiffer et al. (2021).

EGADP remiamas ES grįžimas prie ekonominės konvergencijos. EGADP asignavimas yra didžiausias pagal BVP valstybėms narėms, kurioms labiausiai reikia pagalbos, tokiu būdu prisidedant prie konvergencijos ES. EGADP įnašo raktas³⁴ atspindi tai, kad labiausiai nuo pandemijos nukentėjusios valstybės dažnai turi silpnesnes ekonomines struktūras ir patiria griežtesnius biudžeto suvaržymus. 17 diagrama išryškina, kad suskirstant valstybes nares į tris grupes pagal jų BVP ir viešojo sektoriaus išiskolinimą, tikėtina, kad „Next Generation EU“ labai prisidės prie ES ekonomikos konvergencijos. Remiantis EGADP įnašo raktu, apskaičiuota, kad valstybių narių, kurių BVP vienam gyventojui yra mažesnis už vidutinį, BVP padidės labiausiai. Remiantis modelių modeliavimu, EGADP įgyvendinimo laikotarpio

³⁴ Kiekvienos valstybės narės EGADP finansinis įnašas apskaičiuojamas atsižvelgiant į jos: i) gyventojų skaičių, ii) BVP vienam gyventojui, iii) nedarbo lygį ir iv) realiojo BVP sumažėjimą 2020 m. ir 2021 m. Jis bus atnaujintas 2022 m. vasarą, remiantis naujausiais Eurostato duomenimis.

pabaigoje mažo išiskolinimo grupės gamybos apimtis padidės maždaug 1¼ proc., o didelio išiskolinimo grupės – 2½ proc. 2026 m. Tikėtina, kad didelių pajamų šalys, kurių BVP vienam gyventojui viršija vidurkį, per tą patį laikotarpį patirs mažesnę, bet vis tiek apčiuopiamą poveikį BVP. Taigi, nors EGADP labai paskatina ekonomikos atsigavimą visoje ES, skiriant finansinę paramą užtikrinama, kad lėšos būtų skiriamos ten, kur jų labiausiai reikia.

17 diagrama. „Next Generation EU“ poveikis BVP (%) pagal QUEST modeliavimą³⁵

Nors prognozuojama, kad augimo tempas įvairiose šalyse ir sektoriuose išliks nevienodas, ES turėtų grįžti prie ekonominės konvergencijos. Apskritai tikimasi, kad ekonomikos augimą skatins gerėjanti padėtis darbo rinkoje, didelės namų ūkių santaupos, palankios finansavimo sąlygos ir visapusiškas EGADP įgyvendinimas.

Socialinė perspektyva ir EGADP poveikis

Pagal EGADP remiamos kai kurios priemonės, kuriomis siekiama atlaikyti tiesioginį COVID-19 krizės poveikį, taip pat vidutinio laikotarpio priemonės, kuriomis prisidedama prie tolesnio Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai turi svarbų užimtumo ir socialinį aspektą, atitinkantį konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose nustatytus nacionalinius uždavinius. Visos

³⁵ Diagramoje parodytas didžiausias poveikis realiajam BVP, išreikštas procentiniu nuokrypiu nuo nesikeičiančios politikos atskaitos scenarijaus, kai taikomas linijinis „Next Generation EU“ išlaidų profilis (2021–2026 m.) esant dideliam našumui. Blokuose yra šios valstybės narės: Didysis už vidutinį BVP vienam gyventojui: AT, BE, DE, DK, FR, FI, IE, LU, NL, SE; mažesnis už ES vidurkį BVP vienam gyventojui (didelis išiskolinimas): CY, EL, ES, IT, PT; ir mažesnis už ES vidurkį BVP vienam gyventojui (mažas išiskolinimas): visos 27 ES valstybės narės, neįtrauktos į ankstesnes grupes. Šaltinis: sumavimas remiantis Pfeiffer et al. (2021).

socialinės išlaidos, numatytos nacionaliniuose planuose pagal EGADP, sudaro apie 30 proc. visų planuotų ES asignavimų³⁶ (žr. 3 skirsnį). Nors dar per anksti vertinti teigiamą EGADP poveikį, kurį atspindi užimtumo ir socialiniai rodikliai, EGADP suplanuotų reikšmingų socialinio aspekto reformų ir investicijų, visų pirma plataus užmojo užimtumo, įgūdžių ir socialinių reformų bei investicijų, įgyvendinimas kartu su sanglaudos politikos fondais turėtų skatinti teisingą, įtraukų ir tvarų ekonomikos atsigavimą. Jos taip pat bus labai svarbios siekiant pagrindinių 2030 m. ES tikslų užimtumo, suaugusiųjų švietimo ir skurdo mažinimo srityse, kurie buvo palankiai įvertinti Porto aukščiausiojo lygio susitikime.

Priemonės indėlis į atsparumą Sąjungoje

Tikimasi, kad priimti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai turės teigiamą poveikį ES ekonomikos atsparumui³⁷, nes jais stiprinami valstybių narių pajėgumai užtikrinti greitą atsigavimą ir šalinti jų pažeidžiamumą. Atnaujintoje (2021 m.) atsparumo rodiklių suvestinėje³⁸, kurią Europos Komisija parengė vykdydama su 2020 m. strateginio prognozavimo ataskaita³⁹ susijusius tolesnius veiksmus, pateikiami rodikliai, atspindintys valstybių narių atsparumo pajėgumus ir pažeidžiamumą pagal keturis aspektus: socialinį ir ekonominį, žaliąjį, skaitmeninį ir geopolitinį atsparumą. Šios sritys dera su atitinkamais EGADP politikos ramsčiais: žaliaja pertvarka ir skaitmenine transformacija, pažangiu, tvariu ir integraciniu augimu, socialine ir teritorine sanglauda, naujai kartai skirtomis politikos priemonėmis, visų pirma sveikata ir ekonominiu, socialiniu bei instituciniu atsparumu.

EGADP indėlis į ES politiką

Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktomis priemonėmis bus prisidedama prie Sąjungos plataus užmojo politikos darbotvarkės, kuria siekiama užtikrinti tvarų, teisingą ir įtraukų atsigavimą ir užtikrinti, kad ES ekonomika taptų atsparesnė būsimiems sukrėtimams, kartu pertvarkant ES ekonomiką ir visuomenę, atsižvelgiant į dvejopos pertvarkos užmojus. Dabartinės Komisijos kadencijos pradžioje pradėti įgyvendinti keturi papildomi ES konkurencingo tvarumo darbotvarkės aspektai (t. y. aplinkosauginis tvarumas, našumas, teisingumas ir makroekonominis stabilumas) yra svarbūs EGADP tikslai ir jais grindžiamos valstybių narių reformų ir investicijų darbotvarkės, pateiktos jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose.

Kalbant apie žaliąjį aspektą, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktomis priemonėmis bus tiesiogiai prisidedama prie tikslo iki 2030 m. sumažinti

---

³⁶ Socialinės išlaidos apskaičiuojamos remiantis devyniomis socialinės politikos sritimis, suskirstytomis į keturias socialines kategorijas (užimtumo ir įgūdžių, švietimo ir vaikų priežiūros, sveikatos ir ilgalaikės priežiūros ir socialinės politikos priemonių), kaip nustatyta Deleguotajame reglamente 2021/2105.

³⁷EGADP reglamento 2 straipsnio 5 punkte atsparumas apibrėžiamas kaip „gebėjimas teisingai, tvariai ir įtraukiai atlaikyti ekonominius, socialinius ir su aplinka susijusius sukrėtimus arba nuolatinius struktūrinius pokyčius“.

³⁸ [Atsparumo rodiklių suvestinės ataskaita ir priedas | Europos Komisija \(europa.eu\)](#).

³⁹ 2020 m. strateginio prognozavimo ataskaitoje (https://ec.europa.eu/info/strategy/strategic-planning/strategic-foresight/2020-strategic-foresight-report_lt) atsparumas apibrėžiamas kaip „gebėjimas ne tik atlaikyti ir įveikti iššūkius, bet ir tvariai, teisingai ir demokratiškai persitvarkyti“.

grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį bent 55 % – tikslo, įtvirtinto Europos klimato teisės akte ir remiamo 2021 m. liepos mėn. priimtuose pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio pasiūlymuose⁴⁰, kad klimato, energetikos, žemės naudojimo, transporto ir mokesčių politika būtų tinkama 55 proc. tikslui.

Kalbant apie skaitmeninį aspektą, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktomis priemonėmis taip pat bus siekiama tiesiogiai padėti siekti ES tikslų, susijusių su Europos visuomenės ir ekonomikos skaitmenine transformacija. Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukta parama siekiant tikslų visose skaitmeninės politikos srityse: remti gyventojų ir darbo jėgos skaitmeninių įgūdžių ugdymą, skaitmeninį junglumą nepakankamai aptarnaujamose vietovėse, pažangių technologijų kūrimą ir diegimą, taip pat privačiojo ir viešojo sektorių skaitmeninę transformaciją. Be to, daugelis valstybių narių, įgyvendindamos savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, dalyvauja daugiašaliuose projektuose, kuriais bus remiamas ES pagrindinių skaitmeninių pajėgumų, įskaitant mikroelektroniką, debesiją ir tinklo paribio pajėgumus, plėtojimas. Tikimasi, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė kartu svariai prisidės siekiant skaitmeninio dešimtmečio tikslų⁴¹. **Kalbant apie socialinį aspektą ir teisingą pertvarką, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai taip pat tiesiogiai padės toliau įgyvendinti Europos socialinių teisių ramstį ir 2021 m. gegužės mėn. Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime iškeltus naujus ES pagrindinius tikslus užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse.** Tai taip pat padės atgaivinti darbo rinkas pagal rekomendaciją dėl veiksmingos aktyvios paramos užimtumui po COVID-19 sukeltos krizės (EASE).

Dabar ir kelerius ateinančius metus EGADP bus Europos semestro priežiūros sistemos proceso, per kurį koordinuojama valstybių narių ekonominė ir užimtumo politika, **pagrindas** ir toliau atliks šį vaidmenį ekonomikos atsigavimo etape ir vykdant dvejopą pertvarką. Kaip pabrėžta 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje⁴², atsižvelgiant į poreikį prisitaikyti, 2022 m. Europos semestras keisis atsižvelgiant į EGADP įgyvendinimą. Komisija dės visas pastangas, kad būtų užtikrinta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir Europos semestro sinergija ir supaprastinti ataskaitų teikimo įpareigojimai. Atnaujinto Europos semestro pagrindas bus konstruktyvus dialogas su valstybėmis narėmis, integruotas į dialogą dėl ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimo.

4.2. EGADP indėlis į daugiašalius projektus

EGADP remiamas valstybių narių dalyvavimas tarpvalstybiniuose projektuose, vienu metu koordinuotai planuojant reformas ir investicijas ateinantiems penkeriems metams. Nors kiekvienas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas atspindi konkrečią kiekvienos valstybės narės padėtį, kai kuriems bendriems uždaviniams spręsti reikalingos koordinuotos reformos ir investicijos. Daugiašalis bendradarbiavimas gali sudaryti sąlygas

---

⁴⁰ COM(2021) 550 *final*.

⁴¹ Europos skaitmeninis dešimtmetis. 2030 m. skaitmeniniai tikslai | Europos Komisija (europa.eu)

⁴² COM(2021) 740 *final*.

remti didelius projektus, kurių viena valstybė narė negalėtų plėtoti savarankiškai, ir sudaryti sąlygas sutelkti išteklius, didinti poveikį ir pasiekti masto ekonomiją bei sinergiją.

Rengiant planus Komisija aktyviai skatino valstybes nares dalyvauti pagrindiniuose daugiašaliuose projektuose, kurie sustiprintų ypatingos svarbos investicijų į strateginius sektorius koordinavimą ir duotų apčiuopiamos naudos bendrajai rinkai. Pavyzdžiui, 2021 m. sausio mėn. dėl daugiašalių skaitmeninių projektų Komisija surengė praktinį seminarą, kuriame dalyvavo valstybės narės, ir vėliau sudarė palankesnes sąlygas joms keistis su šiais projektais susijusia informacija. Todėl į daugelį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įtrauktos priemonės, kuriomis dalyvaujama keliuose daugiašaliuose projektuose, kaip nurodyta toliau.

Žalioji pertvarka

Daugiau kaip į pusę ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įtrauktos priemonės, kuriomis prisidedama prie daugiašalių projektų arba tarpvalstybinių iniciatyvų, susijusių su žaliaja pertvarka: 12 iš 22 patvirtintų planų. Iš viso daugiau kaip 37 priemonės (arba papriemonės) yra susijusios su žaliaisiais daugiašaliais arba tarpvalstybiniais projektais, kurių bendra suma viršija 271 mlrd. EUR.

- **Daugiašaliai projektai**, kuriems ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose skirta daugiausia lėšų, – tai vienuolika galimų bendriems Europos interesams svarbių projektų (BEISP) vandenilio srityje (įtraukti į 8 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus). Žaliosiuose daugiašaliuose projektuose taip pat minima viena elektros jungtis (0,1 mlrd. EUR) ir geležinkelio jungtis tarp Veronos ir Brenerio (0,9 mlrd. EUR).
- **Tarpvalstybiniais projektais bus skatinamas ES geležinkelių sąveikumas, turintis svarbų tarpvalstybinį aspektą.** Jie pirmiausia susiję su Europos geležinkelių eismo valdymo sistemos (ERTMS) diegimu (3 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai, 5 projektai, 3,1 mlrd. EUR). ERTMS yra susijusi su traukinių paslaugų sąveikumu, skaitmeninimu ir sauga ir yra labai svarbi pereinant nuo kelių transporto prie krovinių vežimo geležinkeliais tarpvalstybiniais maršrutais. Investicijų į geležinkelių signalizaciją poreikis visoje ES (ERTMS) yra didelis, atsižvelgiant į tai, kad tik 11 proc. TEN-T koridorių yra tinkamai aprūpinti įranga. Be to, pagal EGADP bus finansuojamas TEN-T geležinkelių koridorių (pvz., „RailBaltica“, Viduržemio jūros (taip Ispanijos ir Prancūzijos), Skandinavijos–Viduržemio jūros (Italijos ruožas), Šiaurės jūros–Viduržemio jūros (tarp Belgijos ir Liuksemburgo)) diegimas, kuriam reikalinga suma viršija 22,9 mlrd. EUR (maždaug 6 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai, 23 projektai).

3 lentelė. Žalieji daugiašaliai projektai priimtuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose

	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	Iš viso
BEISP vandenilio srityje	•	•				•				•	•	•				•							•					8
Elektros jungtis				•																								1
Geležinkelio jungtis																	•											1
ERTMS										•						•								•				3
TEN-T koridoriai	•							•		•			•			•								•				6

Skaitmeninė transformacija

Daugumoje ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų minimos priemonės, kuriomis prisidedama prie daugiašalių projektų arba tarpvalstybinių iniciatyvų, susijusių su skaitmenine transformacija: 20 iš 22 patvirtintų planų, išskyrus Danijos ir Maltos planus. Iš viso daugiau kaip 60 priemonių (arba papriemonių) yra susijusios su daugiašaliais skaitmeniniais projektais, kurių bendra vertė – apie 5 mlrd. EUR.

Daugiausia dėmesio ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose skiriama šiems daugiašaliams projektams: dviem galimiems BEISP, susijusiems su mikroelektronika (12 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų) ir debesijos technologijomis (6 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai). Keliuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose taip pat numatytos investicijos į daugiašalius projektus, susijusius su Europos skaitmeninių inovacijų centrais (8 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose), 5G koridoriais (7 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose) ir kvantine komunikacija (4 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose). 4 lentelėje apibendrintas skaitmeninių daugiašalių projektų įtraukimas į priimtus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus.

4 lentelė. Daugiašaliai skaitmeniniai projektai

	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	Iš viso
Mikroelektronika	•	•			•	•				•	•	•				•			•					•		•	•	12
Europos skaitmeninių					•					•			•		•	•			•				•				•	8

baigiant labiau ribotais konsultacijų procesais. Vietos ir regionų valdžios institucijos taip pat dažnai teigė manančios, kad jos turėjo aktyviau dalyvauti rengiant planus.

Komisija nuolat pabrėžia suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo svarbą tiek valstybėms narėms rengiant, tiek ir įgyvendinant planus. Kalbant apie planų įgyvendinimą, Komisija reguliariai ragina valstybes nares aktyviai bendradarbiauti su socialiniais partneriais, pilietinės visuomenės organizacijomis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais ir tam rengti specialius reguliarius susitikimus. Toks bendravimas taip pat galėtų suteikti galimybę dalyvauti platesnėje ekonomikos, užimtumo, socialinės ir tvarumo politikos koordinavimo darbotvarkėje ir padės bendrai nustatyti uždavinius, tobulinti politikos sprendimus ir prisidėti prie sėkmingo Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo. Be struktūrų ir procedūrų, kurias valstybės narės yra nustačiusios nacionaliniu lygmeniu, siekdamos įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas, Komisija ir valstybės narės kasmet organizuos renginį, kuriame dalyvaus už ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimą atsakingi asmenys. Šiame metiniame renginyje dalyvaus visi suinteresuotieji subjektai, įskaitant vietos ir regionų valdžios institucijas. Tai veiks kaip horizontali platforma, kurioje keičiamasi nuomonėmis apie plano įgyvendinimą ir užtikrinamas glaudus visų susijusių subjektų bendradarbiavimas.

Tarpinstitucinis dialogas ir demokratinė atskaitomybė

Dėl EGADP Komisija glaudžiai bendradarbiauja su Europos Parlamentu ir Taryba ir parodė tvirtą įsipareigojimą užtikrinti skaidrų informacijos srautą. Planų vertinimo etapu Komisija žodžiu ir raštu teikė informaciją Europos Parlamentui. Pagal EGADP reglamentą Komisija nepagrįstai nedelsdama pasidalijo visais valstybių narių oficialiai pateiktais ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais. Siekdama sudaryti palankesnes sąlygas svarstymams, Komisija taip pat pateikė visų pateiktų planų kompiuterizuotus vertimus į anglų kalbą. Komisija paskelbė ir nedelsdama perdavė Europos Parlamentui ir Tarybai kiekvieną pasiūlymą dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimo jo priėmimo dieną kartu su Komisijos tarnybų darbinio dokumentu, kuriame išdėstyta Komisijos atlikta atitinkamo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano analizė. Be to, Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikė pagrindinės informacijos ir kitos informacijos, susijusios su Priemonės įgyvendinimu, įskaitant komunikacijos strategijas, apžvalgos lentelę. Pagal EGADP reglamento 25 straipsnį su Europos Parlamentu ir Taryba visais susijusiais dokumentais ir informacija buvo dalijamasi vienu metu ir vienodomis sąlygomis.

Žvelgdama į plano įgyvendinimo perspektyvas, Komisija nustatė procesą, pagal kurį dalijamasi preliminarinių išvadų, susijusių su pakankamu atitinkamų tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių pasiekimu, apžvalga. Tai jau pasiteisino siekiant pasidalyti nustatytais faktais, susijusiais su 2021 m. pabaigoje Ispanijos pateiktu pirmuoju mokėjimo prašymu. Komisija ir toliau glaudžiai bendradarbiaus su Europos Parlamentu ir užtikrins skaidrų informacijos srautą, pasižymintį aukštu prieinamumo ir dalyvavimo lygiu per visą įgyvendinimo etapą ateinančiais metais.

Komisija reguliariai keitėsi nuomonėmis su Europos Parlamentu, siekdama aptarti su EGADP susijusias horizontaliąsias temas. 2021 m. įvyko keturi dialogai ekonomikos

gaivinimo ir atsparumo didinimo klausimais siekiant pasikeisti nuomonėmis dėl EGADP, kaip numatyta EGADP reglamente. Be to, Komisija buvo kviečiama reguliariai susitikti su bendrą ECON ir BUDG komitetų nuolatinę darbo grupę ir 2021 m. dalyvavo 15-oje posėdžių. Šiuose forumuose buvo galima žodžiu dalytis apibendrinta informacija apie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, remiantis pristatymais, kuriais vienodomis sąlygomis dalijamasi su Europos Parlamentu ir Taryba ir kurie skelbiami Komisijos interneto svetainėje⁴³. Šis dialogas bus tęsiamas laikantis Komisijos įsipareigojimo užtikrinti Priemonės demokratinę atskaitomybę.

EGADP įgyvendinimas taip pat aptariamas vykdant sustiprintą tarpinstitucinį dialogą Europos lygmeniu su Europos Parlamentu ir Taryba. Nuolatinis keitimasis informacija apie socialinius ir ekonominius pokyčius Europos Sąjungoje užtikrinamas du kartus per metus politiniu ir techniniu lygmeniu vykstančiu Tarybos, Komisijos ir Europos socialinių partnerių atstovų dialogu makroekonomikos klausimais. Ši forma jau buvo naudojama aptariant Priemonės įgyvendinimą ir suteiks daugiau galimybių ateityje aptarti šią temą.

Informavimas apie EGADP

Pagal EGADP finansinės paramos gavėjai nurodo finansavimo Sąjungos lėšomis kilmę ir užtikrina jų matomumą⁴⁴, visų pirma viešindami veiksmus ir jų rezultatus, teikdami nuoseklia, veiksmingą ir proporcingą tikslinę informaciją įvairiai auditorijai, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę.

Valstybės narės sukūrė nacionalines interneto svetaines ir paskelbė savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus. Juos taip pat galima rasti Komisijos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonei skirtoje interneto svetainėje⁴⁵. Be to, kaip minėta 1 skirsnyje, Komisija parengė rezultatų suvestinę, kurios skirsniuose apžvelgiamos šalys, ramsčiai, tvarkaraštis, tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės, išmokos, bendri rodikliai ir teminės analizės⁴⁶.

Valstybės narės į savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus taip pat įtraukė savo komunikacijos strategijų, kurios atitinka minimalius matomumo ir komunikacijos reikalavimus, taikomus ES lėšoms, kaip nustatyta EGADP reglamente ir Reglamento (ES) 2021/241 34 straipsnyje, **metmenis**. Su šiomis strategijomis susijęs darbas vyksta atsižvelgiant į pažangą, padarytą valstybėms narėms įgyvendinant savo nacionalinius planus. Komisija reguliariai konsultuoja valstybes nares šioje srityje.

Siekdama dar labiau padidinti EGADP matomumą ir dar glaudžiau bendradarbiauti su valstybėmis narėmis, Komisija išplėtė INFORM EU tinklą, į jį įtraukdama EGADP

---

⁴³ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility/information-provided-european-parliament-or-council-recovery-and-resilience-plans_en.

⁴⁴ Be kita ko, kai taikoma, naudodami Sąjungos emblemą ir atitinkamą teiginį apie finansavimą „Finansuota Europos Sąjungos lėšomis – „Next Generation EU“.

⁴⁵ [Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė | Europos Komisija \(europa.eu\)](#).

⁴⁶ [Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestinė \(europa.eu\)](#).

komunikacijos specialistus⁴⁷. Šis tinklas vienija valstybių narių ir Komisijos komunikacijos specialistus iš visų ES fondų. EGADP dalyvavimas užtikrina sinergiją su sanglaudos politikos fondais ir kitais ES fondais informavimo apie ES srityje. Šiame tinkle Komisija reguliariai rengia susitikimus su valstybių narių EGADP komunikacijos koordinatoriais. Per šiuos susitikimus Komisija konsultuoja valstybes nares dėl matomumo ir komunikacijos reikalavimų pagal EGADP, pavyzdžiui, dėl komunikacijos strategijos rengimo, nacionalinės EGADP interneto svetainės sukūrimo arba ES paramos matomumo užtikrinimo tarp galutinių paramos gavėjų. Tinklas taip pat suteikia galimybę valstybėms narėms keistis geriausia patirtimi ir mokytis vienas iš kitų.

Komisijos atstovybėse paskirti Europos semestro pareigūnai atlieka svarbų vaidmenį skatinant bendradarbiavimą komunikacijos srityje kiekvienoje valstybėje narėje. Jie užmezgė ryšius su atitinkamomis nacionalinių administracijų institucijomis, atsakingomis už komunikaciją, siekdami užtikrinti, kad komunikacijos pastangos būtų vykdomos kartu. Šis bendradarbiavimas didina EGADP matomumą, pavyzdžiui, organizuojant bendrus renginius su aukšto lygio valstybių narių ir Komisijos atstovais, kuriuose pabrėžiamas EGADP remiamų projektų europinis aspektas. Taip pat vykdomas bendradarbiavimas su Europos Parlamento ryšių biurais siekiant užtikrinti, kad Komisija jas informuotų apie atitinkamą veiklą ir prireikus juos įtrauktų.

Techninė parama valstybėms narėms

Kai kurios valstybės narės paprašė techninės paramos savo planams įgyvendinti pagal Komisijos techninės paramos priemonę (TPP), pagal kurią valstybėms narėms teikiama parama gebėjimams stiprinti. 2021 m. daugiau kaip 140 projektų padėjo įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus. Projektais padedama įgyvendinti bendruosius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų mechanizmus (pvz., stebėseną, ataskaitų teikimą, projektų valdymą, koordinavimą, auditą ir kontrolės mechanizmus, reikšmingos žalos nedarymo principo taikymą arba komunikaciją), bet taip pat padedama įgyvendinti temines reformas ir investicijas (pvz., nacionalinės dirbtinio intelekto strategijos vykdymą Ispanijoje, priemones, skirtas išlaidų peržiūroms Belgijoje paremti, arba nacionalinės vandenilio strategijos ir veiksmų plano rengimą Rumunijoje).

2021 m. Kipras, Graikija, Kroatija ir Rumunija į savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukė papildomą techninę paramą su jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais susijusioms reformoms ar investicijoms

---

⁴⁷ INFORM EU tinklas yra visos ES komunikacijos pareigūnų, atsakingų už informavimą apie ES ir valstybių narių investicijas pagal pasidalijamojo valdymo principą, tinklas, apimantis šiuos ES fondus: regioninės politikos: Europos regioninės plėtros fondą (ERPF), Teisingos pertvarkos fondą (TPF) ir Sanglaudos fondą (SF); socialinės politikos: Europos socialinį fondą (ESF+); vidaus reikalų: Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondą (PMIF), Sienų valdymo ir vizų priemonę ir Vidaus saugumo fondą (VSF); jūrų reikalų: Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondą (EJRŽAF). Be to, tinklas apima EGADP.

įgyvendinti pagal EGADP reglamento 7 straipsnio 2 dalį. Be to, Kroatija taip pat pervedė Komisijai nacionalinių lėšų pagal TPP reglamento 7 straipsnį, kad finansuotų papildomą techninę paramą trims reformų projektams, numatytiems jos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane. Tai leis įgyvendinti 8 papildomus TPP projektus, kuriais prisidedama prie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimo sveikatos priežiūros, švietimo, viešųjų pirkimų, energetikos, geresnio reglamentavimo, administracinės naštos mažinimo ir investicijų skatinimo srityse.

4.4. Kontrolės sistema ir Sąjungos finansinių interesu apsauga

Atsižvelgiant į tai, kad Komisijos mokėjimai valstybėms narėms yra veiklos rezultatais grindžiamos programos dalis, jų išmokėjimas priklauso nuo to, ar pasiektos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose nurodytos tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės. Valstybės narės yra EGADP lėšų, kurios, jas išmokėjus, įtraukiamos į nacionalinį biudžetą, gavėjos. Tarybos įgyvendinimo sprendime kiekvienam ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planui nustatomos susijusios tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės bei atitinkama kiekvienos paramos dalies suma. Kai valstybė narė pateikia mokėjimo prašymą, Komisija įvertina, ar pakankamai įgyvendinta kiekviena valstybės narės nurodyta tarpinė reikšmė ir siektina reikšmė. Jei kai kurios tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės neįgyvendintos, mokėjimas gali būti iš dalies sustabdytas. 2021 m. Komisija nustatė EGADP stebėsenos ir kontrolės sistemą, įskaitant specialius audito ir juridinius skyrius ir konkrečias Priemonei skirtas kontrolės ir audito strategijas. Komisija taip pat nustatė išsamias ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų ir vėlesnių mokėjimo prašymų vertinimo vidaus procedūras, kuriomis užtikrinama veiksminga ir efektyvi *ex ante* ir *ex post* kontrolė.

Kiekviena valstybė narė turi įdiegti veiksmingą ir efektyvią kontrolės sistemą. Ši pareiga numatyta EGADP reglamento 22 straipsnio 1 dalyje. Kiekviena valstybė narė savo nacionaliniuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose turi nurodyti savo nacionalinę kontrolės sistemą, o Komisija tokią sistemą vertina kaip „tinkamą“ (A) arba „nepakankamą“ (C)⁴⁸. Jei valstybės narės pasiūlytos priemonės laikomos nepakankamomis, planas negali būti patvirtintas. Nors už Sąjungos finansinių interesų apsaugą pirmiausia atsakingos valstybės narės, Komisija taip pat turi įgaliojimus susigrąžinti lėšas ir (arba) taikyti finansines pataisas sukčiavimo, korupcijos ir interesų konflikto atvejais, jei valstybės narės lėšų nesusigrąžino arba iš esmės pažeisti finansavimo ir paskolų susitarimuose nustatyti įsipareigojimai.

Atlikusi vertinimą Komisija padarė išvadą, kad visuose 22-uose 2021 m. priimtuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose yra tinkama kontrolės sistema.

---

⁴⁸ Ji visų pirma vertina, ar kontrolės sistema pagrįsta patikimais procesais ir struktūromis ir joje nustatyti aiškūs veikėjai ir jų vaidmuo bei atsakomybė ir užtikrinamas tinkamas atitinkamų funkcijų atskyrimas. Šios įstaigos turi turėti teisinių galių ir administracinių gebėjimų vykdyti numatytas funkcijas ir užduotis įgyvendinant planą. Komisija taip pat peržiūri plane apibrėžtą tvarką, susijusią su duomenų apie galutinius lėšų gavėjus rinkimu ir skelbimu, kad būtų galima užkirsti kelią korupcijai, sukčiavimui ir interesų konfliktams naudojant lėšas, juos nustatyti ir ištaisyti. Komisija taip pat nagrinėja ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane aprašytą tvarką, kuria siekiama išvengti dvigubo finansavimo, siekdama nustatyti, ar ji yra tinkama.

Tačiau Komisija taip pat nustatė tam tikrų trūkumų 16-oje iš jų ir pareikalavo, kad atitinkamos valstybės narės imtųsi papildomų taisomųjų priemonių iki pirmojo reguliaraus mokėjimo prašymo pateikimo. Atitinkamos valstybės narės sutiko į savo atitinkamus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukti reikiamas priemones⁴⁹. Atitinkamos tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės yra įtrauktos į Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedą ir turi būti įgyvendintos iki pirmojo reguliaraus mokėjimo prašymo pateikimo (taigi neįskaitant išankstinio finansavimo mokėjimų). Todėl kontrolės sistemų tinkamumas toliau užtikrinamas prieš atliekant bet kokius reguliarius mokėjimus valstybei narei.

Komisija peržiūri valstybių narių kartu su kiekvienu mokėjimo prašymu pateiktą valdymo deklaraciją⁵⁰ ir auditų santrauką⁵¹ ir atlieka tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių *ex post* auditus. Siekiant patikrinti, ar tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės buvo pakankamai įgyvendintos, valstybės narės pateiktus įrodymus (pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimą ir veiklos susitarimus) vertina specialios įvairių GD šalių grupės. Be to, specialus audito skyrius peržiūri valstybių narių kartu su kiekvienu mokėjimo prašymu pateiktas valdymo deklaracijas ir auditų santrauką. Rizika grindžiami *ex post* auditai suteiks papildomą patikinimą, kad valstybės narės pateikta informacija yra teisinga. Komisijai suteikiami įgaliojimai susigražinti lėšas, jei *ex post* ji nustato, kad tarpinė reikšmė ar siektina reikšmė nebuvo pakankamai įgyvendinta.

Iki šiol Komisija peržiūrėjo arba šiuo metu peržiūri valdymo deklaracijas ir auditų santrauką, įtrauktas į penkis Ispanijos, Prancūzijos, Graikijos, Italijos ir Portugalijos pateiktus mokėjimo prašymus. Kadangi nuo planų patvirtinimo iki šių mokėjimo prašymų pateikimo praėjo nedaug laiko, nacionalinių valdžios institucijų atliktų auditų apimtis iš esmės buvo ribota. Komisija paprašė nacionalinių valdžios institucijų pateikti papildomos informacijos, visų pirma siekdama įvertinti, ar reglamento 22 straipsnyje nurodyti duomenys buvo veiksmingai surinkti ir saugomi nacionalinėje sistemoje, ir nustatė keletą aspektų, dėl kurių reikia imtis tolesnių veiksmų nacionaliniu lygmeniu 2022 m., kaip nurodyta Komisijos preliminariniuose atitinkamų mokėjimo prašymų vertinimuose.

Nors pagrindinė atsakomybė už finansinių interesų apsaugą tenka valstybėms narėms, įgyvendinant planą Komisija atliks šių valstybių narių stebėsenos ir kontrolės sistemų auditą. Visų pirma Komisija tikrins priemones, kurias valstybės narės įgyvendina siekdamos

---

⁴⁹ Nustatyti valstybių narių kontrolės sistemų trūkumai, be kita ko, buvo tai, kad nėra saugyklos sistemos, kurioje būtų galima rinkti ir saugoti duomenis, kaip reikalaujama EGADP reglamente, nėra teisinių įgaliojimų įvairioms įstaigoms, atsakingoms už lėšų naudojimą ir auditą, nepakankami įgyvendinimo ir audito įstaigų, atsakingų už ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą, administraciniai pajėgumai, nėra aiškios audito strategijos ar kovos su sukčiavimu priemonių. Visus šiuos trūkumus reikia ištaisyti, kad valstybė narė galėtų gauti savo pirmąjį reguliary mokėjimą, t. y. pirmąjį mokėjimą pagal EGADP, be išankstinio finansavimo mokėjimo.

⁵⁰ Kartu su mokėjimo prašymu pateiktoje valdymo deklaracijoje valstybės narės turi nurodyti, kad įgyvendintomis kontrolės sistemomis reikiamai užtikrinama, kad lėšos buvo valdomos laikantis visų taikomų taisyklių, visų pirma taisyklių dėl interesų konfliktų vengimo, sukčiavimo prevencijos ir korupcijos bei dvigubo finansavimo vengimo, laikantis patikimo finansų valdymo principo.

⁵¹ Auditų, nacionaliniu lygmeniu atliktų įgyvendinimo laikotarpiu, santrauka.

užkirsti kelią sukčiavimui, korupcijai, interesų konfliktams ir dvigubam finansavimui, juos nustatyti ir ištaisyti. Tai taip pat apims sistemas, skirtas duomenims apie paramos gavėjus, rangovus, subrangovus ir tikruosius savininkus rinkti ir saugoti. Komisija gali toliau vykdyti atsitiktinius ir tikslingus auditus, tirti galimą sukčiavimą, korupciją ir interesų konfliktus. Komisijai suteikiami įgaliojimai susigrąžinti lėšas arba taikyti finansines pataisas, jei sukčiavimas, korupcija ar interesų konfliktas buvo nustatyti ir valstybės narės to neištaisė arba jei valstybės narės šiurkščiai pažeidžia į finansavimo ir paskolų susitarimus įtrauktas pareigas.

4.5. Papildomumas su kitu ES finansavimu

Rengiant planus, EGADP reglamente ir Komisijos gairėse⁵² valstybėms narėms nustatyti principai, kuriais užtikrinama, kad EGADP ir kiti ES fondai nefinansuotų tų pačių išlaidų dvigubai. Visų pirma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose išsamiai aprašomi nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis nustatyti procesai ir struktūros, siekiant užtikrinti įvairių ES finansavimo šaltinių valdymo papildomumą ir koordinavimą. Jie turėtų užtikrinti, kad EGADP parama papildytų paramą, teikiamą pagal kitus Sąjungos fondus ir programas, ir kad tokia parama nedengtų tų pačių išlaidų. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose taip pat turėtų būti nurodyti projektai, pagal kuriuos numatytas bendras finansavimas pagal kitas Sąjungos programas, ir nurodyta, kas turi būti finansuojama iš kiekvieno finansavimo šaltinio.

Įgyvendinimo etapu valstybės narės privalo stebėti padėtį ir užtikrinti, kad nebūtų dvigubo finansavimo. Pateikdamos mokėjimo prašymą, valstybės narės pateikia valdymo deklaraciją, kurioje įsipareigoja vengti dvigubo finansavimo ir nurodo taikomas stebėsenos ir kontrolės sistemas. Be to, du kartus per metus teikiamoje ataskaitoje valstybė narė pateiks visą galimą naujausią informaciją apie tai, kaip kitos ES programos naudojamos pagal patvirtintą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą numatytoms reformoms ir investicijoms, be kita ko, nurodys pagal tas programas dengiamas išlaidas bendro finansavimo atveju. Komisija yra įgaliota atlikti atitinkamus patikrinimus ir sistemų auditus, remdamasi valstybių narių pateikta informacija.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų parengiamuoju etapu Komisija padėjo valstybėms narėms nustatyti tinkamas priemones Sąjungos lygmeniu, kad būtų sukurta sinergija su priemonėmis, finansuojamomis pagal EGADP. Puikus pavyzdys – parama, teikiama pagal techninės paramos priemonę ir ankstesnę struktūrinių reformų rėmimo programą. Visų pirma jos padės valstybėms narėms rengti ir įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus. Sektorinė parama valstybėms narėms taip pat bus teikiama pagal programos „Horizontas“ politikos rėmimo priemonę mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos reformoms įgyvendinti. Pavyzdžiui, įgyvendinant iniciatyvą „Rail Baltica“, EGADP finansavimas buvo derinamas su kitų rūšių parama, įskaitant Europos infrastruktūros tinklų priemonę 2.0. Pagrindiniai geležinkelių infrastruktūros projektai išlieka tie patys ir įvairių fondų lėšomis remiamos įvairių rūšių išlaidos. Žvelgiant į ateitį, Priemonės

---

⁵² SWD(2021) 12 *final*.

įgyvendinimo laikotarpiu Komisija toliau ragins valstybes nares skirti daug dėmesio būsimoms sinergijos su kitomis Sąjungos programomis galimybėms.

Kadangi parama pagal EGADP teikiama iki 2026 m., Komisija padeda nustatyti kitas finansavimo priemones, apimančias skirtingus projektų laikotarpius ar etapus. Taip bus užtikrintas finansavimas net ir pasibaigus dabartiniam EGADP gyvavimo ciklui, kuris yra ribotas. Be to, Komisija padėjo nustatyti Sąjungos fondus ir programas, kuriais siekiama to paties tikslo, tačiau jie apimtų skirtingų rūšių priemones. Pavyzdžiui, profesinio rengimo ir mokymo srityje priemonėmis pagal EGADP būtų remiamas skaitmeninės infrastruktūros kūrimas, o finansavimas iš 2021–2027 m. sanglaudos politikos fondų būtų skiriamas papildomoms investicijoms, pavyzdžiui, nepalankioje padėtyje esančių grupių profesinėms programoms remti.

Komisija užtikrina, kad EGADP papildytų sanglaudos politikos fondus pagal 2021–2027 m. programavimą. Nors EGADP rengimo laikotarpis beveik baigtas, programavimas pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą tebevyksta. Komisija ypatingą dėmesį skiria EGADP ir fondų, kuriems taikomi partnerystės susitarimai su valstybėmis narėmis, ryšiui ir dėl besidubliuojančio derybų laikotarpio buvo galima sukurti šių skirtingų Sąjungos priemonių sinergiją. Visų pirma dauguma valstybių narių šiuo etapu turi aiškų priemonių, įtrauktų į jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, vaizdą ir gali į tai atsižvelgti programuodamos sanglaudos politikos fondus. Taip bus užtikrintas priemonių papildomumas.

5. Išvada

COVID-19 krizės sąlygomis 2021 m. vasario mėn. buvo sukurta EGADP, norint suteikti valstybėms narėms didelę finansinę paramą, kad būtų galima paspartinti tvarių reformų ir investicijų įgyvendinimą ir skatinti Sąjungos ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Iki 2026 m. pagal Priemonę valstybėms narėms bus suteikta 672,5 mlrd. EUR paskolų ir negražintinos paramos, kad būtų remiamos jų reformos ir investicijos, kuriomis siekiama sušvelninti koronaviruso pandemijos poveikį ir užtikrinti, kad Europos ekonomika ir visuomenė būtų tvaresnės, atsparesnės ir geriau pasirengusios žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos iššūkiams ir galimybėms.

Praėjus metams nuo Priemonės sukūrimo, padaryta didelė pažanga ir ji pradėta įgyvendinti. Taryba priėmė 22 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, kuriems iš viso skirta 445 mlrd. EUR (291 mlrd. EUR negražintino finansavimo ir 154 mlrd. EUR paskolų). 2021 m. Komisija išmokėjo 56,6 mlrd. EUR išankstinio finansavimo ir 10 mlrd. EUR pirmojo mokėjimo sumą. Priemonė dabar ryžtingai įgyvendinama – 2022 m. numatoma pateikti apie 30 mokėjimo prašymų. Sėkmingas priemonės „Next Generation EU“ obligacijų ir vekselių išleidimas taip pat yra svarbus žingsnis Sąjungai, suteikiantis ES galingą priemonę ekonomikos gaivinimui finansuoti ir atspariau, teisingiau ir ekologiškiau įveikti krizę.

EGADP yra novatoriška priemonė: tai unikali, į paklausą orientuota, funkcionavimo efektyvumu grindžiama priemonė, pagal kurią valstybėms narėms teikiama tiesioginė finansinė parama, susijusi su rezultatų pasiekimu. Lėšos išmokamos tam, kad iki 2026 m. būtų įgyvendintos reformos ir investicijos, kuriomis reaguojama į uždavinius, su kuriais susiduria valstybės narės. EGADP lėšų išmokėjimas priklauso nuo to, ar bus pakankamai pasiektos tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės, dėl kurių *ex ante* susitarta su valstybėmis narėmis ir kurias patvirtino Taryba, siekiant įgyvendinti valstybių narių nacionaliniuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose pasiūlytas priemones. Pirmasis mokėjimas Ispanijai jau 2021 m. pabaigoje rodo Priemonės poveikį remiant svarbių reformų įgyvendinimą. Kaip matyti iš šios ataskaitos, pagal EGADP remiamomis reformomis ir investicijomis reaguojama į konkrečius valstybių narių uždavinius ir prisidedama prie Sąjungos ateičiai itin svarbių politikos sričių (šešių ramsčių). Jomis bus prisidedama prie Sąjungos plataus užmojo politikos darbotvarkės, kuria siekiama valdyti tvarų, teisingą ir įtraukų atsivertimą ir užtikrinti, kad ES ekonomika taptų atsparesnė būsimiems sukrėtimams, kartu pertvarkant ES ekonomiką ir visuomenę, atsižvelgiant į dvejopos pertvarkos užmojus ir Europos socialinių teisių ramstį.

Priemonės pridėtinė vertė jau yra apčiuopiama. Priemonės įgyvendinimas taip pat daro teigiamą šalutinį poveikį visoje Sąjungoje ir remia ekonominę konvergenciją. Galiausiai pagal Priemonę remiamas Sąjungai itin svarbių daugiašalių projektų įgyvendinimas, taip pat įrodomas ES lėšų papildomumas. Pažangą, padarytą įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, ir Priemonės lėšų išmokėjimą galima stebėti viešoje internetinėje platformoje – ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestinėje, kurioje matyti pažanga, padaryta siekiant kiekvienos tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės.

Komisija yra įsipareigojusi, kad EGADP įgyvendinimas būtų visų europiečių bendras laimėjimas. Tuo tikslu Komisija toliau dės visas pastangas, kad būtų įtraukti visi atitinkami suinteresuotieji subjektai, siekiant sėkmingai įgyvendinti planus, ir toliau glaudžiai bendradarbiaus su Europos Parlamentu ir Taryba visais Priemonės įgyvendinimo etapais.

PRIEDAS

Dabartinės padėties apžvalga

	Oficialus pateikimas	Komisijos teigiamas vertinimas	Priėmimas Taryboje	Išmokėta pirma išankstinio finansavimo suma	Veiklos susitarimo pasirašymas	Mokėjimo prašymo pateikimas	Mokėjimas
Austrija	Balandžio 30 d.	Birželio 21 d.	Liepos 13 d.	Rugsėjo 28 d. (450 mln. EUR)			
Belgija	Balandžio 30 d.	Birželio 23 d.	Liepos 13 d.	Rugpjūčio 3 d. (770 mln. EUR)			
Bulgarija	Spalio 15 d.						
Kipras	Gegužės 17 d.	Liepos 8 d.	Liepos 28 d.	Rugsėjo 9 d. (157 mln. EUR)			
Čekija	Birželio 1 d.	Liepos 19 d.	Rugsėjo 8 d.	Rugsėjo 28 d. (915 mln. EUR)			
Danija	Balandžio 30 d.	Birželio 17 d.	Liepos 13 d.	Rugsėjo 2 d. (201 mln. EUR)			
Vokietija	Balandžio 28 d.	Birželio 22 d.	Liepos 13 d.	Rugpjūčio 26 d. (2,25 mlrd. EUR)			
Estija	Birželio 18 d.	Spalio 5 d.	Spalio 29 d.	Gruodžio 17 d. (126 mln. EUR)			
Graikija	Balandžio 27 d.	Birželio 17 d.	Liepos 13 d.	Rugpjūčio 9 d. (4 mlrd. EUR)	Gruodžio 21 d.	Gruodžio 29 d.	
Ispanija	Balandžio 30 d.	Birželio 16 d.	Liepos 13 d.	Rugpjūčio 17 d. (9 mlrd. EUR)	Lapkričio 10 d.	Lapkričio 11 d.	Gruodžio 27 d. (10 mlrd. EUR)
Suomija	Gegužės 27 d.	Spalio 4 d.	Spalio 29 d.	2022 m. sausio 21 d. (271 mln. EUR)			
Prancūzija	Balandžio 28 d.	Birželio 23 d.	Liepos 13 d.	Rugpjūčio 19 d. (5,1 mlrd. EUR)	Lapkričio 25 d.	Lapkričio 26 d.	
Kroatija	Gegužės 14 d.	Liepos 8 d.	Liepos 28 d.	Rugsėjo 28 d. (818 mln. EUR)	Vasario 9 d.		
Vengrija	Gegužės 11 d.						
Airija	Gegužės 28 d.	Liepos 16 d.	Rugsėjo 8 d.	Neprašė išankstinio finansavimo			
Italija	Balandžio 30 d.	Birželio 22 d.	Liepos 13 d.	Rugpjūčio 13 d. (24,9 mlrd. EUR)	Gruodžio 22 d.	Gruodžio 30 d.	
Latvija	Balandžio 30 d.	Birželio 22 d.	Liepos 13 d.	Rugsėjo 10 d. (237 mln. EUR)	Vasario 16 d.		

Lietuva	Gegužės 14 d.	Liepos 2 d.	Liepos 28 d.	Rugpjūčio 17 d. (289 mln. EUR)			
Liuksemburgas	Balandžio 30 d.	Birželio 18 d.	Liepos 13 d.	Rugpjūčio 3 d. (12,1 mln. EUR)			
Malta	Liepos 13 d.	Rugsėjo 16 d.	Spalio 5 d.	Gruodžio 17 d. (41,1 mln. EUR)			
Nyderlandai							
Lenkija	Gegužės 3 d.						
Portugalija	Balandžio 22 d.	Birželio 16 d.	Liepos 13 d.	Rugpjūčio 3 d. (2,2 mlrd. EUR)	Sausio 18 d.	Sausio 25 d.	
Rumunija	Gegužės 31 d.	Rugsėjo 28 d.	Spalio 29 d.	Gruodžio 2 d. (1,8 mlrd. EUR)			
Slovakija	Balandžio 29 d.	Birželio 21 d.	Liepos 13 d.	Spalio 13 d. (823 mln. EUR)	Gruodžio 16 d.		
Slovėnija	Balandžio 30 d.	Liepos 1 d.	Liepos 28 d.	Rugsėjo 17 d. (231 mln. EUR)			
Švedija	Gegužės 28 d.						